

شهمشا

امريکا ته به ! خپلې بډې ارادې او له فريښونو ډکې هلې ځلې بری ورنکړي !

اتم کال څلورمه گڼه، پرلپسې ۴۸ مه، صفرالظفر ۱۴۳۶ هـ، نومبر ۲۰۱۴ م

د شهيد ملا روزي خان "عالم" ژوند او کارنامو ته کتنه

حملات اخير عليه دشمنان، نماد قهر ملت عليه اشغال و کشور فروشان است؟

www.nunn.asia

مغروړانه يرغل او عبرتناک شکست

ديمن د تجزيې يقيني خطر

وروستيو بريدونو څه په ډاگه کړل

د پوهنې د کميسيون له لوی رئيس سره مرکه

د امريکا د زوال وړاندوينه!

پر مسجدونو باندي د وروستيو بريدونو عامله څوک دي؟

جنگ او تباهي ته څوک لمن وهي؟

دامتياز خاوند:

دافغانستان اسلامي امارت
دفرهنگي چارو کميسيون

مسؤل مدير:

ابو ظهير

کنپلاوی:

شاهد "حقاني" لطيف عزم
حسن "علوي" بلال "وحيد"
نعيم "صافي" عابد مجاهد
قاري حبيب

بیه:

یوه گڼه ۲۰ افغانۍ او ۳۰
کلدارې په پاکستان کې

تخنيکي چارې:

نخنيکي خانگه

يادونه

شهادت له سرمقالې پرته دنورو ليکنو
مسؤوليت په غاړه نه اخلي

مخ	عنوان	گڼه
۱	سرليکنه	۱
۲	په مسجدونو بريدونه څوک کوي؟	۲
۵	حملات اخير عليه دشمنان نماد قهر ملت عليه اشغال و....	۳
۷	امريکا ولې جگړه پراخوي؟	۴
۱۰	وروستيو فتوحاتو څه په گوته کړل؟!!	۵
۱۲	جنگ او تباهي ته څوک لمن وهي؟	۶
۱۴	داسلام نړيوال قانون!	۷
۱۸	دپوهنې دکميسيون له رئيس سره دشهادت خانگې مرکه	۸
۲۹	عراق ته دامريکايي پوځيانو دپياراتلو ارادې او موخې.	۹
۳۲	دشهيد ملاروزي خان "عاکف" ژوند او کارنامو ته کتنه.	۱۰
۳۶	گل لورينۍ پانۍ	۱۱
۴۲	مغروړانه يرغل.	۱۲
۴۵	داسلام جنگي قانون.	۱۳
۴۹	دفار ياب له جهادي مسؤل سره مرکه	۱۴
۵۳	داسلاميت اومغريبت ترمنځ کشمکش....	۱۵
۵۵	دلوگر داربکيانو په تابوت وروستۍ مېخ ووهل شو.	۱۶
۵۷	داسلامي تشريع اساسات.	۱۷
۶۰	دامر دزوال وړ اندوښنه.	۱۸
۶۲	غداره جرگه	۱۹
۶۴	دبمن دتجزېې حتمي وېره.	۲۰
۶۷	دماشومانو روزنه.	
۷۱	صلح درېستر معامله گيرۍ هاي حکومت توپکمار...	

امريکا ته به ! خپلې بدې ارادې او له فريبونو ډکې هلې ځلې بری ورنکړي !

په مخامخ او علني جگړه کې له شکست او ناکامه کېدو وروسته ، مغرور غلیم هڅه کوي خود تشریفاتې او نمایشي ډوله غونډو په جوړولو ، بیړنیو سفرونو او دوحشیانه جګړیز روډه ډیراځولو په لافو شافو ځان د جګړې ډډګر وړونکی او ګټونکی وښيي !! په دا وروستیو کې داویا مالخوا د صلیبې جګړې د تمديدولو په اړه پټ فرمان ! لندن کې افغانستان سره د مرستو په نامه ډیر غلګرو هېوادونو د مشرانو بیا یوځای کېدو او افغانستان ته د امریکا د دفاع وزیر (جاک هیگل) تازه ناعلان شوی بیړنی سفر د شکست خوړلې دښمن په سېنه کې قوي روحې ستومانې او عمیق سیاسي اضطراب په ډاګه کوي.

د امریکا په مشرۍ د یرغلګرو لخوا روانې غورځې پر ځې اومندې ترې ښيي ، چې د افغان هېواد د استقلال غصبوونکي او د لکونو انسانانو قاتلین لا تراوسه پخپلو ګرو جنایتونو پیښمان او د ناروا ظلمونو څخه توبه کار نه دي ! بلکې پرهغو له ویاړ سر بیره په زیاته سپین سترګۍ او د فریب څخه په ډګه لهجه لکيا دي ، افغانستان کې د خپل مردود اشغاله د لا پایښت خوب رښتیا کوډه غواړي.

د کتونکو له نظره ! د جګړې په ډګر کې د خجالت اورسوايي وروسته اوس د فریب څخه ډکه دیپلوماسي او تزویري سیاسي فعالیتونه پرمخ وړي ، څو د افغانستان د مهم او ستراتیژیک جغرافیوي استقامت څخه په ناوړه ګټه اخیستنه ځان تر شومو استعماري هدفونو ورسوي ، د افغانستان په نوم دیپسواو مرستودیا راټول لود تازه کمپاین موخه هم داده څو د نړۍ د بډای هېوادونو څخه د ملیاردونو ډالرو په ترلاسه کولو خپلو جعل کاریو او تزویرونو ته نور هم رشد او پراختیا ورکړي

حقیقت دادی چې د صلیبې تاراک نوي دسیسې او توطیې به افغانستان ته د ښېرازۍ په ځای د افغانستان د بربادۍ او بدمرغۍ ناوړینونه له ځان سره راوړي ، هم د افغانستان د جغرافیوي مهم استقامت داشغاله نه په ګټه خپل پوځي حضور نور پیاوړی او غځوډه په پام کې لري.

بل دغه روان ټوټه حرکتونه د افغانستان په ګډون د ټولې سیمې د راتلونکي لپاره هم د قوي ګواښ په معنی دي ، په خاصه توګه د سیمې هېوادونو ملي استقلال به هم د خطرونو او ګواښونو سره مواجهه کړي ! ښکاره ده افغانستان کې د امریکا د پوځي موجودیت اصلي غرض او غایه ټوله سیمه د امریکا یې راج تر پوښښ لاندې راوستل دي ! که د امریکا د دې عزایمو او جګړیز روډه پراخولو د مخنیوي لړ کې ګاونډیان خپل مسولیتونه درک نکړي ، عواقب به یې د ټولو لپاره ځورونکي او بدمرغه پایلې ولري ! نو په هره بیه چې شونې وي باید امریکا د ښه اړیستل چې هغه افغانستان کې د خپل ظالمانه اشغاله او د سیمې پر ضد دېد نیت نه په شاشي !

علاوه پر دې تېره دیارلس کلنه دوره خپله د امریکا په مخکې ده ، چې دلته د دوی ټولې استکباري هڅې د ناکامې اورسوايي پرته بله نتیجه نلري ، داسمه ده ، دوی د پرمختللي ټیکنالوجی پر ځواک افغانستان اشغاله کړې ، خو واقعیتونه یې تغیر اوبده نکړای شوه ، پوره کلي او ښارونه یې کنډواله کړه ، بې شمېره خلک یې شهیدان ، ټپیان او بې کوره کړه ، خو جهادي مسیر او مقاومت بهیر یې ټکنی نکړای شو ، نوله شک پرته امریکا د خپل ټوټه پرمختللي ځواکد کارولو سره سره روانه جګړه بایللي ، که د ځان د بېرې لپاره له ګردې نړۍ پوځونه راولي بیا به یې هم د بېرې څرګند سترګو نشي.

نو د جګړې ډیراځولو او په منطقه کې د خپلو موهمو ګټو د ټولن په ځای غوره داده چې امریکا د افغان ولس غوښتنو او ارادو ته غاړه کېږدي او خپل ناروا اشغاله سملاسي پای ته ورسوي ، افغانستان د افغان ولس خوښې او پېرېکړې ته پریږدي ، تاریخ په دې خبره شاهد دی چې افغانانو کله هم پخپل هېواد بهرنی تیري ندی زغملی ، دهر تیري کوونکي سره په خورا کلکه اومیرانه جنګیدلي او نه ډیر غلګوونکو ارادو ته تسلیم شوي ، د امریکا په مشرۍ د څه کم پنځوس هېوادونو د تیري په وړاندې د افغان ولس د میرانو او قهرمانانو د ګټې حماسې یې ژوندی مثال دی ، چې پخپلو سترو قربانیو او فداکاریو یې ټوله نړۍ حیرانه کړیده ، د امریکا او ناټو ځواکونو پر ضد وروستي جهادي بریدونه ټولو ته د اپیغام لري ، چې د دوی پوځي اشغاله پر ضد په روان جهاد کې دوخت په تېریدو تیزې راځي ، چې د ښه په کتو که دوی د افغانستان اشغاله ژر پای ته ونه رسوي ، ددې څخه نور قوي تندریریزو بریدونو ته انتظار ویاړي چې په ترڅ کې به یې د دوی د بې شمېره عسکرو ککړۍ په وینو کې ورغړېږي !

پر مسجدونو باندي

د وروستيو بريدونو عاملين څوك دي؟؟!

شاهد (غزنيوال)

قربانيان ولسي وگړي ول چې نه بايد دا ډول ولسي
تجمعات د پوځي بريدونو هدف وگرځي

د يحيي خيلو د بريد په تعقيب د ليندۍ دمياشتې په (۷)
مه د ننگرهار ولايت د خوربانو ولسوالۍ په جامع مسجد
کې د جمعي د لمانځه د اداء کولو پر مهال د لمونځ

کوونکو په منځ کې خونړۍ چاودنه وشوه چې په لسگونو
لمونځ کوونکي يې ژوبل کړل.

تر هغه درې ورځې وروسته د ليندۍ دمياشتې په
لسمه نيټه د بغلان ولايت په برکه ولسوالۍ کې د جنازې د
مراسمو پر مهال چاودنه وشوه چې خواشا (۳۰) په کې
مړه او ژوبل شول.

د ولسي جرگې لخوا د کابل واشنگتن ترمنځ امنيتي
تړون تصويبولو سره هم مهال په ولسي تجمعاتو په تيره
مقدسه اماکنو او مذهبي مراسمو باندې دا ډول هدفي
بريدونه بي له شکه چې د نړيوالو استخباراتو شبکو په
لاس جوړ شوي هغه سازشي پلانونه دي چې د زياتو

د روان کال د ليندۍ دمياشتې په (۳) مه ورځ امريکايي
ولسمشر بارک اوباما په افغانستان کې د امريکايي
ځواکونو پوځي ماموريت يو کال نور هم تمديد او د کابل
ادارې ولسي جرگې د کابل واشنگتن ترمنځ امنيتي
تړون منظور کړ.

دا دواړه هڅې په حقيقت کې د افغان ولس د
ارادي پر خلاف داشغالگرو او دهغوی د ملاتړو يو
داسې اقدام وه چې د يوه سخت ولسي غبرگون توقع ترې
کيدله.

هماغه وه چې د امريکايانو له دغه اقدام سره هم مهاله د
پکتيکا ولايت د يحيي خيلو ولسوالۍ په يوه سپورتې
لوبغالي کې خونړۍ چاودنه رامنځته شوه چې د مړو او
ژوبل شويو شمير يې تر سلو تنو واوښت.

که څه هم چې په ياده چاودنه کې د ولسي وگړو تر څنگ يو
شمير اريکيان او دولتي کسان هم ووژل شول خو په
مجموع کې دهغې ډير

ولسي افغانانو په وژل كيدو سره نور هم غواړي په افغانستان كې دخپل نامشروع اشغال د غزولو لپاره مبرر پيدا كړي.

دا سلام په سپيڅلي دين كې د بيگناه انسان وژنه له شرك نه وروسته دالله تعالى په نزد تر ټولو لويه گنه ده ، پر هغه سربيره مساجد او مذهبي مراسمو داسلامي ارشاداتو له مخې خپل حرمت لري ، كه چيري دښمن هم مسجد او يا مذهبي مراسمو ته د گډون لپاره راشي نو د مسجد او مذهبي مراسمو د مذهبي حرمت او همداراز هلته د ډيرو رايو ځاى شويو مسلمانانو د خونديتوب په غرض بايد پر دښمن بريد ونه كړاى شي .

دا چې له يوې خوا په اسلام كې د بيگناه انسان قتل حرام دى ، بل ځاى د مساجدو او مذهبي مراسمو د حرمت خبره ده ، نو هيڅ كله هيڅ مسلمان هم په يوه وخت كې دوې كبيړې (د مسلمان قتل او مسجد بې احترامۍ) نه كوي ، مجاهدين چې ځان دالله تعالى د احكامو نافذوونكي او دشعائرالله مدافعين بولي هغوى به څرنگه د جهاد په نوم محرمات قطعي تر سره كوي .

امريكايان او د هغوي بې ضميره ملاتړي په دې خبره پوره باور لري چې افغانان نور په خپل هيواد كې د دوي ناولي شتون نه مني ؛ لهدا د خپلو يوشمير اجرتي گمارل شويو په وسيله غواړي د ولسي افغانانو په مذهبي ، اجتماعي او تفريحي مراسمو باندې د ډول بريدونه تر سره كړي تر څو هم نړيوالو او هم خپله افغانانو ته داوښيي چې كه بهرنيان په افغانستان كې نه وي نو نه به دافغانانو مساجد خوندي وي نه به د هغوى سپورتي او تفريحي لوبغالي مصئون وي او نه به يې د غم او ښادي مراسم محفوظ وي .

د اشغال په تيره ۱۳ كلنه دوره كې عامو افغانانو د اشغالگرو امريكايانو او د هغوي د مفسدو مزدورانو ټول

كره وړه ليدلي چې له امله يې عامه ذهني تن ټول د هغوي پر خلاف جوړ شوى ، اوس دښمن كوښښ كوي خپل جرائم د دغه ډول وحشيانه اعمالو په تر سره كولو سره پټ كړي .

مجاهدين د دغو جرائمو په مخنيوي كې څه بايد وكړي ؟

دا چې يرغلگر دښمن له خپل ټول پوځي او تخنيكي برلاسي سره د مجاهدينو په مقابل كې شكست خوړلى ، پوځي پلانونه او تگلارې يې ناكامي شوې اوس غواړي له غير مستقيمي لارې دخپل ځان په گټه د عامه ذهني جوړلو كوښښ كوي .

غير مستقيمه لاره همدا لاره ده چې يوشمير اجرتي مزدوران پيدا او د هغوى په وسيله د ولسي خلگو په منځ او ياهم د عام المنفعه تأسيساتو پر خلاف بريدونه تر سره او بيا هغه مجاهدينو ته منسوب كړي .

امريكايانو ته د افغانانو وژل لويه لاسته راوړنه ده ، دغه افغانان كه عادي ولسي افغانان وي ، كه دولتي اجيران وي او كه مجاهدين وي ، د هغوي اصلي هدف د افغانانو وژنه ده ، په تيره هغه وژنه چې خپله د افغانانو په لاس وي ؛ ځكه په دغې وژنې سره هم افغانان د نورو افغانانو په وسيله وژل كيږي او هم له دې لارې د هغوي تر منځ نورې فتنې او تفرقې راولاړيږي .

نو مجاهدينو وروڼو ته په كار ده چې د ماتې خوړلې دښمن دغې خطرناكې فتنې ته ډير متوجه وي .

هغوى بايد خپل ټول پوځي پلانونه په داسې ډول عيار كړي چې په هيڅ ډول ولسي وگړي وركې متضرر نشي ؛ ځكه د ولسي خلگو د ځان ، مال او عامه شتمنيو خونديتوب د جهاد او مجاهدينو اساسي هدف او مسؤليت دى .

که څه هم چې په ځينو حالاتو کې له هغه څخه دښمن استفاده کوي لکه د لويو لارو پلونو خو مجاهدين بايد دهغو له تخريب او نړولو ځان وساتي ، ځکه تخريب يې له

دوهم دا چې کوم ځای تر خپلې ولکې لاندې سيمو کې په مسجدونو ، جنازو او ياهم په نورو ټولنيزو مراسمو ، لوبو او د بنادي په غونډو کې چاودنه وشي د

هغه په غبرگون کې نه يواځې دا چې په هغه کې خپل لاس لرل رد کړي ، بلکه سمدستي د هغه په اړه بايد جدي تحقيقات وکړي ، ترڅو د پېښې اصلي عاملين پيدا او مجازات کړي.

کوم کسان چې د مجاهدينو په لیکو کې له پوځي عملياتو پرته د ولسي خلکو په ځورولو لاس پوري کوي هغوی بايد تشخيص

او په اړه يې جدي پلټنې وشي ، که احيانا هغوی د ځينو شخصي غرضونو په اساس ولسي خلگ ځوروي هغوی تنبيه او د جرم د تکرار په صورت کې مجازات شي او که چيري خداى مکره د دښمن اجرتي اشخاص د مجاهدينو په لیکو کې ځای پر ځای شوي وي او د جهاد او مجاهدينو د بدناملو په خاطر ولسي خلک ځوروي هغوي بايد تفکيک او د شرعي محاکمو له پرېکړې سره سم مناسبه جزاء ورکړي.

دريم مجاهدين بايد په هيڅ صورت د هغو ټول گټو تاسيساتو په تخريب لاس پوري نه کړي کوم چې د دښمن تر څنگ عام خلکو ورڅخه ډيره استفاده کوي ، لکه د لويو لارو پلونه ، صحي کلنيکونه ، ښوونځي او نور غير پوځي دولتي تاسيسات ، ځکه دغه تاسيسات که د يوه آنې وخت لپاره د دښمن لخوا کارول کيږي خو دهغه تر څنگ د ټولې سيمې د خلکو دائمي اړتيا هم ورباندې پوره وي ، نو د عامه مصلحت په اساس

يوې خوا د خلکو د متضرر کيدلو لامل گرځي او له بلې خوا دښمن ته د مجاهدينو پر خلاف د ناوړه تبليغاتو زمينه برابروي.

اوس مهال چې د دښمن د اشغال وروستۍ ورځې دي بايد مجاهدين وروڼه تر اجرايي فعاليتونو زيات پروقاويو کړنو تر کيز وکړي ، د ولسي خلکو امنيت تامينول ، دهغوی لپاره د امکان په صورت کې د هغوی لپاره د ښوونې او روزنې ، روغتيا او نورو رفاهي خدمتونه برابر کړي.

په پوځي ډگر کې د دښمن د افرادو تر وژلو زيات د هغوی په قانع کولو کوښښ وکړي ، ځکه د داخلي افغانانو په تيره د غولول شوي يو او ياهم تطميع شويو اړبکيانو تر وژلو د دښمن له صف څخه د هغوی راجلاکول د دښمن لپاره لويه ضربه ده.

بدون شک مجاهدین به نصرت الهی در سیزده سال گذشته ابر قدرت بزرگ جهانی را که ادعای فرعونیت را داشت، به زانو زد و هیبت اش را کوبید.

واقعاً امارت اسلامی افغانستان با رهبری مدبرانه و دلیرانه خود، توانست با تمام توطئه ها، دسیسه ها، حملات هوایی و زمینی، فعالیت شوم دستگاه های چندین استخبارات کشور های مقتدر و اهریمن صفتان داخلی پنجه نرم کند و الحمد لله آنها را با یأس و شر مساری مواجه نماید.

اگر بعضی ها روی کینه توزیهای شخصی و دشمنی که با دین و دین گرایان دارند، جرئت نه میتوانند که به چنین حقیقت اعتراف نمایند، ولی فردا تاریخ که کدام مشکلی عقیدوی و مفکوری با دین و اسلام گرایان نخواهد داشت، این واقعیت را ثبت خواهد نمود، تاریخ افغانستان با پهنای و درازای که دارد، چنین مردم دلیر و شجاعتمند را پشت سر نه گذاشته بود.

بلی تاریخ ما همیشه مملو از اشخاص دلیر، شجاع، مسلمان و حماسه آفرینان بوده است، ولی به منوالی که این ملت با ۴۹ کشور مقتدر جهان به یک باره گمی مواجه گردد، و تکنالوژی معاصر هم بادقت و معیار بلند علیه آن قرار گیرد، هرگز قبلاً چنین مثالش را نداشتیم پس صد آفرین به مجاهدان معاصر می گوئیم.

بعد از آن که اداره کابل به سر گردگی اشرف غنی، دوستم، و یک تعداد عناصر جنگ سالار و دالر بگیرهای شر و فساد، همچنان شماری از کمونستهای سابق که در فروش کشور تجربه خوب داشتند، پیمان با امریکاییها را امضاء کرد، و افغانستان از طرف خود به فروش رساند، مجاهدین هم درک کردند که باید همه پلانهای نظامی خود را بازنگری کرده و به نمایندگی از ملت خود علیه اشغالگران و مزدوران داخلی آنها حملات کوبنده بیشتری را زیر دست گیرند.

در تقریباً یک ماه گذشته اجرای حملات به تأسیسات مهم و مصئون دشمن، قطار ها و مراکز نظامی آنها هسته دشمن را به لرزه در آورد و وارخطای فوق العاده یی را در صفوف دشمن ایجاد نمود.

این حملات که نشانگر نیرومندی مجاهدین و ضعف کلی دشمن است، اراده مردم دلیر و کفر ستیز افغان را در برابر اشغال، سیکولار ها و مزدوران بیگانه، نمایان میسازد و بیانگر قهر ملت، علیه دشمن زبون می باشد.

... حملات بسیار به دقت طراحی شده و به اهداف مهم اصابت کرده، در کل اجرای هر نوع حمله در شهر کابل که بیشتر از صد هزار نیرو

حملات اخیر علیه

دشمنان، نماد قهر ملت

علیه اشغال و کشور

فروشان است؟

ذبیح الله مجاهد

مرعوب لښکر

مولوي عرفان الله عرفاني

هېښ ولاړ دی دطاغوت لښکر مرعوب دی
گوري بياشوق غالب کفر مغلوب دی

دباطل تورې کلاوې کنډواله شوې
هر مفسد سرکش په دارباندي مصلوب دی

وَجَاهِدُوا فِي اللَّهِ حَقَّ جِهَادِهِ
دآيت يې په تندي باندي مکتوب دی

پرېښتې يې په وزروله پاسه ولي
شیطان ځکه نن په سرووینو کې ډوب دی

دجهادغر له مشرقه تر مغرب دی
خوځښت کړی بيا شمال اوهم جنوب دی

ديوسف دخلاصون زېري پرې چاکړی
بيناشوئ له ړندوستر گويعقوت دی

ددنيامال اودولت مو هدف ندی
دالله دين مو کتل بس خاص مطلوب دی

دکاروان منځ کې روان دی غزل وايي
عرفاني توره په لاس ناست په مرکوب دی

نظامی اعم از خارجی و داخلی دشمن مصروف امنیت گیری است، خود دست آورد بزرگ شمرده میشود.

– حمله در داخل ساحات سبز دشمن که پشه پر زده نه میتواند، بدون اینکه مردانگی و هوشیاری مجاهدین را ثابت سازد چیزی دیگر نیست.

– حمله بر ساختمان استخبارات (IRD) در وزیر اکبرخان کابل و ادامه جنگ تا ۵ ساعت توانایی فوق العاده مجاهدین را آشکار ساخت

– پرپا نمودن حمله در دروند قومندانی امنیه کابل کې بخاطر امنیت آوردن (!) به دیگران ساخته شده، خود دلالت بر آن دارد که مجاهدین در ردهای درونی اداره کابل چقدر دست بالایی دارند؟

– اجرای حملات دو روزه در میدان هوای شوراب هلمند، که در عین زمان قول اردو هلمند هم نامیده شده، و کشتن بیشتر از ۳۰۰ نظامی خارجی و داخلی، حریق نمودن صدها عراده وسائط نظامی و سایر دست آورد ها، بدون اینکه مجاهدین را به سطح جهانی قهرمان معرفی نماید چیزی دیگر مناسب نیست برش بگوییم.

در عموم حملات پی هم بدون شک که ابراز کننده قهرملت غیور افغان و عکس العملی به جا رادمردان تاریخ در برابر امضاء پیمان ننگین با امریکا و سایر کفار اشغالگر است، ما باور داریم که تا ختم اشغال و به جزا رساندن مزدوران حلقه به گوشان ادامه خواهد داشت.

کارشناسان بدین باور اند که چون امریکا در افغانستان برخلاف وعدهای قبلی خود، میخواهد اشغال افغانستان را به رازا کشد، وحشت های خود را علیه این ملت تداوم بخشد، اسلحهء نو ساز خود را هنوز هم در برابر فرزندان و خانمان افغان به آزمایش گیرد، پس افغانها هم روی مکلفیت دینی و میهنی، روی احساس و ضمیر هوشیار خود نه خواهد گذاشتند امریکایها و غلامان روزی آرام داشته باشند.

در بانظر داشت امضاء پیمان نامشروع و اشارات تداوم اشغال از طرف امریکا، ما گفته میتوانیم که آنها به حملات چندین برابر نیرومندتر مجاهدین مواجه خواهد شدند و بعید نیست که همه تأسیسات دیپلماتیک و سیاسی مرتبط به کشورهای اشغالگر نیز، همچو مراکز نظامی آنها مورد حملات و کوبیدن قرار گیرد و در گرداب قهر ملت افغان کمپل اشغال از کشور در اسرع زمان چیده شود. ان شاء الله

امريکا جگړه ييز رول ولې

پراخوي؟

بشير

په مې میاشت کې د اوباما له دې اعلان «چې ۲۰۱۴ د دسمبر وروسته هیڅ یو امریکایي پوځي په جنگ کې برخه ونلري» موخه دا وه، چې هغه مهال درواښي امنیتي موافقې په اړه یې غوښتل د افغانانو عامه ذهنیتونه یوڅه نرم اوقانع شي! او داسې وښيي چې امریکا افغانستان کې دایمي پوځي شتون ته لیواله نده! که وای، خپل جنګي ماموریت یې کله پای ته رساوه؟ واقعا ډیری افغانانو وپوهولېده چې داسې، چې امریکانور جنگ پای ته رسوي، اوله افغانستانه نن دی که سبا پښې وباسي!

خوڅنګه چې د سپتمبر په ۲۹ مه، ګوډاګي ولسمشر اشرف غني لوړه وکړه او په سباته هغه ورسره د امنیتي موافقې تور سند لاسلیک او امریکا ته یې د افغانستان د خړخړو قباله ورکړه!! د امریکا پټه اراده ښکاره شوه، دې سره جوخت یې خپله رویه تغیر کړه، امریکا حس کړه، چې په سیمه کې یې دخپل نفوذ ښیندلو داسې اعظمي پلمه او چانس په لاس ورغلی، چې له مودو، مودو یې راهیسې یې په لټه کې وه.

د روان ۱۳۹۳ ل کال د لیندۍ په ۲ مه، مشهورې امریکایي ورځپاڼې (نیویارک ټایمز) انکشاف وکړ، چې د امریکا ولسمشر اوباما په یو پټ فرمان کې پښتاکان ته حکم کړی چې ۲۰۱۴ ز کال وروسته، افغانستان کې د امریکایي ځواکونو جگړه ییز رول پراخ او وغځوي!!

د اوباما لخوا د امریکایي ځواکونو د جگړه ییز رول پراخولو د نوي فرمان څخه وړاندې، اوباما د ټولې نړۍ په وړاندې ژمنه کړې وه، چې امریکا به ژر، افغانستان کې خپل جنګي ماموریت پای ته ورسوي! او د ۲۰۱۴ ز کال، د مې په میاشت کې یې بیا دوهم وار اعلان وکړ: چې د ۲۰۱۴ کال د دسمبر میاشتې وروسته په افغانستان کې د امریکا هیڅ یو پوځي په جنگ کې ونډه ونلري...

د سیاسي کتونکو په لر لید: د اوباما دا دوه مخپټوب اوله کړي ژمنې تینسته، په حقیقت کې د امریکا د جعل کاري پالیسۍ ښکارندویه ده، چې همیش په درواغجنو پلمو او وعدو خلک تیرباسي، له خپلې وعدې نه د اوباما په شاتګ د همدغه امریکایي ذهنیت او سیاست عکاس دی! چې د امریکایي چارواکو له ادنی نیولي ترولسمشره دیوه وعده هم حتمي او رښتینې نده.

وگرځوي! او خبر دی چې دامریکایانو روزلې اردو دطالب په وړاندې دټینګې نده! نو دیته اړ دی چې پخپله شرمنده دوره کې د امریکا اوناټو په ګډ پوځي ملاتړ ټینګار کوي.

امریکایانو یې دېزدلانه روحیې نه دا ګټه پورته کړه. چې ددجګړه ییز رول دتمدید په صورت ورته هم هغه شرایط کیښودل. کوم چې وړاندې کرزي نه وو منلي، لیکن دکرزي سیکه دهمغو دنه

هغه ګردې اندیښنې هم پر ځای او رښتیا وختلې، کومې چې دلاسیک دمخه دنظر اوپوهې خاوندانو احساسولي او افغانانو ته یې له امریکا سره په دغه ډول اړیکو جوړولو کې داحتیاط توصیه کوله.

خو تر اوسه بیا هم داوباماددي بدمرغه پلان ټول جزیات او تفصیلات مرموز اوپټ پاتې دي، بیرون ته ندی ښکاره شوي، خو شاید راتلونکي کې د دینه هم سخت او هیښوونکي انکشافات ظهور ومومي، "نیویارک

ټایمز دا هم لیکلي: چې اشرف غنی له امریکانه په کلکه غوښتنه کړي، چې د ۲۰۱۴ کال وروسته دي امریکایي ځواکونه افغانستان کې شپینیو عملیاتو او بریدونو ته دوام ورکړي! دا شرف غني د غوښتنې په پام کې نیولو سره او بامانوي پرېکړه وکړه!

او ښکاره ده چې اشرف غنی دامریکایانو په خاصو غلامانو کې ځای لري، هغه دزړه اوفکر دواړو له پلوه دامریکایانو دمزاج

منلو له امله له چلېسته وغورځیده، دکرزي انجام ته په پام دامریکا ټول شرطونه اومل، دامریکایانو په شرطونو کې یو داو که مونږ پاتې کیږو خامخا به شپیني عملیات او تلاشي کوو! دخلکو کورونو ته به ننوزو! خلک به پخپلو محبسونو کې بندیانو! ته به خوله نه چول کوي! دي وروسته دپنټاګان اوسي ای ای په ګډه غوښتنه او باماد د عملیاتو دتمدید ولوحکم ورکړ.

یونظر دادی، چې اصلاً امریکایي چارواکي دخپل ګوډاکي رژیم په پوځي وړتیاوو باور اوډاډنلري، ورته معلومه ده چې دمزدور

اوطبیعت سپری دی، هغه ډېر لږ افغان اوډېر امریکایي دی! او غواړي غربي کلتور او ایډیالو ته له خپلو ټولو ځانګړتیاوو او ښاخونو وده وکړي، دکرزي په نسبت دی دامریکا دګټو خونديتابه ته زیات ژمن او وفادار دی.

البته غني په دي زیات اندیښمن او ور خطاء دی، چې هسي نه امریکایانو ته دوفاداری په امتحان کې له نورو پاتې رانشم؟ چې بیا به رانه لکه دکرزي چې مخ بله غاړه تاو کړ، مانه به یې هم په بله

رژیم عسکري قطعات دطالبانو دبریدونو په وړاندې د تم کیدو حوصله نلري! هغوی سره اندېښنه شته چې هسي نه دلته هم هغه کیسه تکرار شي، کومه په عراق کې وشوه! چې د عراق د نیمایي زیاته خاوره د امریکا مخالفو وسلوالو لاس ته ورغله! او امریکایانو ته داهم څرگنده ده، چې د افغانستان اسلامي امارت تر رهبرۍ لاندې مجاهدین د هېواد په ټولو ولایتونو، ولسوالیو او سیمو کې پراخ نفوذ لري. هغوی په اسانه کولی شي چې د امریکا په مټو ولاړ رژیم راوپرځوي. په دې سره حتمي ده چې له امله یې د امریکانېریال موقف ته په نړۍ کې دروند زیان ورسې.

د سیاسي څېړونکو یوه ډله په دې اند ده، چې امریکا افغانستان کې جگړه ییز رول ددې لپاره غواړي پراخ کړي، هغه ننګونې او چیلنونه چې هغه ور سره مخ دی، په کلکه مبارزه وکړي، لکه د اوکراین او خلیج کشمکش چې امریکا پکې ښکېل ده، ډارلري، که له افغانستانه ووځي، امریکایي ضد عناصر و مورالونه به لوړ شي په خاصه توګه اوکراین او خلیج کې مخالف جنګیالو حوصلې لوړې شي، په افغانستان کې د عملیاتو پراخولو پریکړې یو لامل داهمدی، چې امریکا اندېښنه لري، هسي نه افغانستان کې د عملیاتو پای، اوکراین او خلیج کې د امریکا په سیاست او ګټو منفي تاثیر ډېر نګري! ولي دا دواړه سیمې د ستراتیژیک اهمیت له پلوه امریکا لپاره حیاتي ارزښت لري، ددې لپاره امریکایان غواړي څو افغانستان کې ځان ته د اوږو پوزه جوړوي مقاومت وکړي، په ضمن کې د افغانستان په ګاونډیو هېوادونو د فشار اچونې د دیپلوماسۍ نه په کار اخستلو له هغوی نه کومک اوملاتر غواړي.

دویمه ډله څېړونکي وايي: داوباما دنړۍ پر پکړې هدف چین دی، امریکا غواړي د افغانستان له حساس جغرافیوي موقعیت نه په ناوړه ګټه په چین فشار ډېر کړي، څو چین په نړیواله ډګر کې امریکا سره د سیالۍ ډغر ونه وهي او خپل سیاسي او اقتصادي نفوذ محدود کړي! ددې لپاره افغانستان کې ورته پوځي موجودیت اهمیت لري اوله دې ځایه چین ګواښل غواړي!

چین ګواښل امریکاته خورا اهمیت لري، د څارنې لپاره یې ځانګړې شبکه (ستراتیژیکو اړیکو د څار شبکه) جوړه کړېده، په هغه کې یې سیاسيون، اقتصادپوهان او دسي ای ای جاسوسان

ګومارلي، څو د چین وضعیت، له بېلابیلو اړخونو څخه و څاري څو د کمزورتیا په اړه یې منظم پلانونه تنظیم کړي، نو افغانستان کې د جگړه ییز رول د پراخولونه داوباما هدف دادی چې له نېردي د چین دوا مدار څار او مراقبت وکړي، ځکه په راتلونکي کې چین په اقتصادي اوسياسي دواړو ډګرونو کې د امریکا د یو قوي سیال په حیث د ځان راښکاره کولو تکل لري، د وروستیو څېړنو ارقام جوتوي، چې په اقتصادي ډګر کې چین مخ په تیزی وړاندې روان دی، د ملګرو ملتونو د رسمي ۱۹۲ غړو هېوادونو له منځه، له پنځو هېوادونو پرته، له ۱۲۹ هېوادونو، دملي ګټو نه د چین بانګي پانګه زیاته ښودل کېږي، هم داراز دنړۍ په ۵۰ نړیوالو بانګونو کې د چین لس بانګونه! او د امریکا ۶ راځي، هم په نړۍ کې تر ټولو ستر نړیوال بانګ د چین د صنعت او سوداګرۍ بانګ دی!! د چین دغه حیرانوونکي پرمختګ د امریکا لپاره د زغملوندی، افغانستان کې د جگړه ییز ماموریت پراخولو یوه موخه په چین فشار ډیرول دي، څو په راتلونکي کې هغه امریکا چیلنج نګري.

د شک پرته د امریکا په دې پریکړه به، افغانستان کې ناامني او بې ثباتي زیاته شي، څو کمه نه، د امریکایانو لخوا د شپږو عملیاتو پیل به هم ډېرې بدمرغۍ اوناخالې پیښې کړي، باید افغانان د امریکایانو دېدو اړادو په وړاندې بیدار اووسي او اجازه ورنکړي چې دلته هغه خپلو شومو اغراضو ته د پایښت بشلو بد و غزایمو ته ورسي

وروستيو بريدو ته په ډاگه كړل !!

(شاهد)

دنورهيواد غوندي پلازمينه كابل كې داشغالگرو په عيسوي دعوتي هډو، استخباراتي مراکز او داشغالگرو په ميلمستونو پر له پسې داستشهادي كنډكونو مرگاني گوزارونه، هغه څه دي، چې دامنيتي سندلاسلېكونكي او طراحان يې هم ځان ته هيښ كړي او ددې مصؤنو ځايونو دامنيت ساتونكيو گانده يې تر جدي سوال لاندې راوستې ده. معلومېږي چې مجاهدين به خپل پوځي كمپاين نه دروي، نور به يې هم چټك كړي او پر له پسې به ورته نوي نوې هډفونه وټاكي، ترڅو يرغلگرو ته ونښي، چې افغانستان يو خپلواك هيواد او دتل لپاره به د خارجيانو هستوگنځي نشي، نه به افغانان چاته ددې اجازه ور كړي، چې ددوئ هغه خاوره چې څو واري دميلونو شهيدانو دسپيڅلو دوينو په نذرانو له دهریت، كفرياتو او ديرغلگرو له ناپاكو قدمونو څخه پريمنځل شوي، بيا دې دچټلو انسانانو ددهوس او خواهشاتو دپوره كولو ځای وي.

هيواد كې دوروستيو فتوحاتو غير مترقبه تشديد دا په ډاگه كړه، چې دمجاهدينو پوځي قوت دهيواد په دننه كې ځای پر ځای اوهر وخت كولاى شي، چې دنياوگرو دظالمانه تيرې

د كابل - امريكادنا قبت انديشو واكمنو تر منځ دبدنام امنيتي سندپه نوم دهيواد پلورنې فرمايشي تړون دلاسلېك اوهمهاله دغرب مشربه (اشرف غني) اودگلم جم مليشو دزړه خونكار قوماندان او كمونست جنرال (دوستم) ارگ ته له ننوتلو وروسته، چې هيواد او ولس يې ديوه ناڅرگند برخلېك سره لاس وگرېبان كړي، دادى دحدس او وړاندې سره سم پر خارجي او داخلي وینه خښونكيو مؤتلفو عسكرو دهيواد دځمكې ارته كره تنگه شوي اوهره ورځ رسنۍ ديوه تاوده فدائيي كفر ځپونكې بريد خبر زمزمه كوي.

داسلامي مقاومت د فدائيي مجاهدينو له تازه دموبريدونو نه داسې جوتيرې، چې سېرني ژمي به هم اشغالگر عسكرو په آرامه شپه تيره نكړي او پر له پسې به د خپلواكۍ گټونكيو قافلو تر بريدونو لاندې وي، دنورو ژمو په پر تله سېرني ژمي رښتيا هم هره لحظه ديوه جهادي بريد شهادت ور كوي او نړيوال ديوه تاوده پوځي خبر شاهدان وي.

دپښو شونكي آندي، چې ددې شونتيا ډيره بريښي، چې لاملونو كې دې يې داهم وي چې د) اشرف غني + ډبل عبدالله + كمونست دوستم) غوندي بدنماي څيرې چې كلونه مخكې لاټولنې استغراق كړي او اسلامي او افغاني هويت يې، لكه ديوې بازاری نانځكې غوندي دارزښت او تشخص له معراج له لويدي، په غير مترقبه توگه دخاموش اكثريت دارادو خلاف واک ته ورسيدل، اوبنايې چې ددوئ له واكمنيدو نه وروسته به نور هم پسي هيواد كې جگړه ايز بهير تند او تشديد شي، اوامريكايان به ډير هغه څه دسر په سترگو وگوري، چې تير و كلونو كې يې نه وو كتلي.

دهلمند د(شوراب) دپوځي هډې څلور ورځنۍ اوږده او متداومه جگړه، چې له امله يې داشغالگرو او ددوئ دگوداگيانو دغروړ كنگري ونړيدي، ۱۰ تنو مجاهدو طالبانو د ليندۍ پر ۶مه د شپې پر ۸ بجو پكې و كړاى شول، چې جگړه پيل كړي او پر له پسې څلور ورځې يې دهډې دننه دگوداگۍ اړ دواو خارجي بادرانو سره يې مقاومت و كړ، چې له امله يې سلگونه عسكرو مړه او ژوبل شول او په درجنو شوبلې او پوځي وسايط يې هم ويجاړ شول، حقيقت كې دامجاهدينو هغه تاريخي بريا ده، چې له امله يې دواشنگتن، بروكسل او لندن داستكبار بروجونه ولړ زيدل، اودنياوگرو دتلاپاتې مېشتيدنې خيالي خوبونه يې بې تعبيره پريښودل.

سر مقاله لیکوونکي خپلې پوښتنې ته ځواب ويلي او وړاندې ليکلي، د کمزوري او غير مسلکي رهبرۍ له امله په کابل ښار کې يادې ستونزې راپيدا شوې او بله اساسي ستونزه داده چې زموږ امنيتي ځواکونه لاهم خپله دندې نه پېژني. ليکوال وړاندیز کوي، افغان حکومت د دې ډول حملو د مخنيوي لپاره کارنده امنيتي پاليسي جوړه کړي او دويم دا چې د امنيتي ځواکونو په چارواکو کې پراخ مثبت بدلونونه راولي.

ويسا:

بلې خپلواکې وړځپانې ويساهم په خپلې سرمقالې کې پوښتنه کړې: ايا افغانان همدې وړندو حملو ته لاس تر زنې کېني چې تر څو يې د مرګ وار راورسېږي؟

وړاندې په سرمقاله کې راغلي: افغانان بايد دې وضعې پر خلاف خامخاجدي غبرګون وښيي.

د ليکوال په باور، ښايي تر ټولو مناسب او معقول غبرګون همدغه وي چې حکومت دې د روانې بې تعريفه جګړې څرنگوالي او زموږ د نږدې يو درجن ستراتيژيکو دوستانو مسووليت اودريځ معلوم کړي.

اوس چې خبره د کابل تر څنډو ورسېده، ددې اړتيا تر هروخت زياته ده، چې خارجيان په خپل پوځي شتون تجديد نظر وکړي او دخپلو عسکرو دوټلو لپاره کومه محفوطه لار ولټوي، ددې پر ځای چې هره ورځ يې يوه درجن عسکر وژل کيږي، ورته غوره داده، چې نور په بشپړ ډول له دې هيواده کډې بار کړي او پرېږدي چې افغان ولس له اوسنيو عاقبت نه سنجونکيو چارواکيو سره محاسبه وکړي، دمحاکمې ميز ته يې راکش کړي او دخپلو ناوړه اعمالو پوښتنه ترې وکړي!

پر وړاندې غبرګون وښيي، ارګ چې اوس پکې د ميسحۍ (رولاغني) له (نامتبر کو) قدمونو له کبله د مسجد پر ځای کليسا جوړه شوي او دافغاني ښځو په اصطلاح د مشرې ميرمن په صفت نړيوالو خبري غونډو او ځانګړو مجالسو کې پر اسلامي شعايرو او مقدساتو نيوکې کوي، څرګندوي: چې دافغانو مسلمانو ښځو د عيسوي کيدو په لټه کې ده، او په آند به يې کلونه وروسته هرو سلوکې پنځه ويشت ښځې (خدای ج مکړه) د حضرت عيسی ع منسوخ دين قبول او له اسلامه به واورې، دا او دې ورته نورې ناندريزه موضع ګانې مطبوعاتي کول او له اړتيا پرته يې ډاګيز کول دنړيوال متفکر!! دمتزلزلې واکمنۍ پر وړاندې دپوځي غبرګون يو ښه مظهر شواو هم يې دارګ دې واکمنو او ددوي څار جي بادارانو ته ددې ډاګيز پيغام ورکړ، چې دلته څوګ راغلي نو بيرته روغ نه وتلي، که چيرته مو دا وړدي اوسيدنې اراده کړي وي. دخپلو پيرنګي مشرانو په برخليک به اخته شئ!

د کابل او شورا ب کفر ځپونکيو بريدونو داهم په ډاګه کړه، چې د کابل دادارې يوه درجن ستراتيژيکو دوستانو، ددوي د حفاظت لپاره هيڅ ونګر ای شول، نه يې امنيتي سند لاسليک ورته کومه ګټه ورسوله، نه دارګ دڅيرو ادلون بدلون کومه مثبته پايله ولرله او نه هم ددوي د لندن، واشنگټن، بروکسل او برلين غونډو او ددې ملکونو دمشرانو لاپو شاپو څه نتايج ولرل!! داهم نړيوالو ته په زباد ورسېده، چې دشوراب غونډې په پياوړې (باستين) څار جي هلې کې يوازې د طالبانو دلس کسيز ګروپ پر مټ څلور ورځې کفر ځپونکي جګړې او دامريکا ددومره ستر پوځي طاقت سربيره ددوي ناکامي او شاګرځ هغه وجوهات دي، چې له امله يې دښکيلاکګر وعسکرو دغور بر جونه راوړنږيدل او پوځي قوت يې دضعف او ځور تيا ښکار شوی دی.....

د کابل وروستيو بريدونو چې دخپل نوعيت له مخې يې دغربيانو په څوارلس کلن حضور کې ساری نه لاره، ځانته دنورو څار جي مطبوعاتو په څير د کابل نه دچاپ کيدونکيو آزادو يانا آزدو ورځپاڼو پاملرنه هم راوړلي او دچارواکيو دا ډول تکاسل او ضعف يې غندلی دی، چې دخوهغو دسرليکونو ځينې پراګرافونه به دمدعی دتاييد لپاره راقل کړو:

د امنيتي سند له برکته کابل د جنگ په لومړۍ کرښه بدل شوی!

کابل چاپ ورځپاڼو د بېلابېلو مطالبو تر څنګ په کابل ښار کې د وروستيو حملو او کابينې په اړه ليکنې او تبصرې کړې دي.

سرنوشت:

سرنوشت خپلواکې وړځپانې په خپل لومړي مخ کې ليکلي: له امريکا سره د امنيتي او دفاعي سند له برکته کابل د جګړې پر لومړۍ کرښه بدل شوی.

همدې وړځپانې په خپله سرمقاله کې پوښتنه کړې: په افغانستان او په ځانګړې توګه د کابل په ښار کې د وروستيو ناامنيو پوښتنه بايد له چا وشي؟

جنگ اوتباه ته شوک

لمن وهی؟

خلیل - عزیز ←

تایمز ورځپاڼې هغه کشف اوسواکړې ، بل کوم مفهوم اوتعبیر ولري ، د کابل ډنډورچیانو اوسیاستوال دې په دې اړه خپل توضیحات او تشریحات ووايي چې داوباما دبل کوم دلیل له مخې په پټه دیوبل کال لپاره په افغانستان کې دقتل ، وحشت اواوریکایي بدماشی اجازه اوصلاحیت خپلو لښکرو اوجنرالانو ته ورسپارلو؟

دکابل رژیم واکداران دې ووايي چې امریکا دامینیتي تړون په هغه بند چې د ۲۰۱۴ کال ترپایه به خپل سرو عملیاتو ته دپای ټکی ږدي ، په خپلې ورستی گام سره خومره عمل اودرناوی یې وکړ؟

که خبره همداسې وي ، لکه چې ده هم ، نو بیا د کابل ډنډورچیانو ولې داوباما په بدماشی او خودخواهی څه و یلو ته تیار ندي ، اواصلي خبره نکوي چې دکومو وجوهاتوله امله یې بادار دامینیتي تړون په بندونو او وعدو داسې ژر پښه کیښوده .

له هغه مهاله ، چې امریکا دامینیتي تړون ، یادافغانستان دخړخلاوو په سرکومه لوبه له خپلو گوډاگیانو سره پیل اوبیاترسره کړه ، د کابل ادارې ، د ډنډوره چیانو اود امریکایي ، میډیا دمبلغینو د تبصرو اوتحلیلونو دسرتکي همد اوو ، چې دامینیتي تړون لاسلیکول دافغانانو لپاره لدې امله حیاتي ارزښت لري ، چې په اصطلاح په نورو لاسته راوړنو سربیره به له یوه پلوه افغانستان دگاونډیانوله مداخلو خوندي وگرځي ، ورسره به دامریکایي عسکرو دخودسره عملیاتو ، چاپو او هوایي بمباریو سلسله هم نوره پای ته ورسېږي .!

دامریکایي غلامانو په ژبو اورسنيو کې لاهمدغه اوتي بوتې گرمي روانې وي اودامینیتي تړون له لاسلیک څخه اونی لانه وي تیرې شوي ، چې امریکایي بادارې خپله دوه مخي اوله منافقت ډکه څیره وروښودله ، چې نه ! خبره داسې نده ، دامینیتي تړون دهرې مادې اوبند جوړښت صرف دامریکایي اړتیاوو او غوښتنو په رڼاکې دتعمیل اوتطبیق وړ دی ، عمل اونه عمل ، تغیر اوتبدیل او هرډول مفهوم اوتعبیر ورته اخیستل هم صرف په امریکایي چارواکو پورې اړه لري ، چې څنگه ، فهم ورڅخه اخلي او په کوم لور یې اړوي هغسې به اړول کیږي .

داوباما هغه ورستی حکم ، چې خپلو جنرالانو ته یې صادر کړی اوددې خبرې اجازه یې ورکړې چې دوی ۲۰۱۵ کال ترپایه کولای شي په افغانستان کې خپل هرډول عملیات سرته ورسوي ، په جنگ اوجگړو کې برخه واخلي اوددرون بریدونو ، بمباریو او چاپو کرغیږنې لړۍ ته دوام ورکړي ، داموضوع خپله روښانوي ، چې

دامینیتي تړون لاسلیکول

هسې شکلي حیثیت لري اودهغوئ په وړاندې کوم خنډ اومحدودی نشي رامخي ته کولای ! که داوباما دغه پټه اجازه چې نیویارک

پاکستان چین او عربستان ته دسفر و
و په مهال، اشرف
غني عملا له دغو هیوادونو
وغوښتل چې دطالبانو او مجاهدینو
په خلاف ورسره په امریکایی جگړه
کې پوره ونډه واخلي،
همدارنگه یې ټولو قضایې او عدلي
اورگانونو ته رسماً احکامات صادر کړل
، چې داسیرو افغانانو چې دطالب
او مجاهد شک او شبه پرې
کېږي په دوسیو او قضیو کې
له سختی څخه کارواخلي او داسې نور
افغان ولس، بایید د امریکایانو
او کابل رژیم ورسېتي جگړییز
سیاست او ناترسه تگلارې ته په
کتودا حقیقت نور هم ښه درک کړي،
چې امریکایان او غلامان یې په هیڅ
صورت په افغانستان کې
دامن او سولې برنامه اونیت نلري
، ددوی دغه غلیمانه گامونه ددې
ایجاب کوي چې مجاهدین هم بایید
د کلکو او ځپونکو گوزارونو
او جهادي تکتیکونو په عملي کولو
سره، د اسلام او افغانیت تاریخي
دښمنانو ته عبرتناکه درس ورکړي
او پرې نږدې چې د اشرف غني
او دشمالی ټلوالې مزدور رژیم او د اشرف
ف غني عیسوي میرمن، د افغانانو د
اسلامي او ملي معتقداتو د ښخنی ج
رې وځغلوې او امریکایی شوم
عزایم پلي کړي.

او که جریان د امریکا او کابل رژیم ترمنځ د گډ توافقی او
غوښتنې په رڼا کې مخي ته راغلی وي، لکه چې یوه امریکایی جنرال (اف،
کمپیل) هم همدغه ټکي ته اشاره کړي، چې د اشرف غني په
راتگ سره زموږ اړیکي له کابل رژیم، د کرزي ادارې په نسبت دومره دو
ستانه او تودې دي، لکه ورځ او شپه.

د جنرال په خبره، کیدای شي، اشرف غني له موږ سره په گډ نظر
کې ددې غوښتنه کړي وي چې امریکایی جگړییز ماموریت دې دیوبل کار
لپاره هم وغځول شي!

په هر صورت، که امریکایانو په خپله او یا هم د کابل ادارې په غوښتنه
د بل کال لپاره د امریکایی جارحیت د غځولو پریکړه کړي وي، معنا او مفهوم
یې یو اوبښکاره ده چې دوی نه غواړي افغان ولس او د سیمې ولسونه دارام
او ثبات ساه واخلي او له امریکایی استبداد او وحشت پرته ژوند ولري.

په لوی سر کې د امریکایانو له لوري د کابل له مزدور رژیم سره د امنیتي
تړون لاسلیکول په همدې نیت او فکرو، ترڅو د خپلو ښکیلاکي عزایمو
د ترلاسه کولو په خاطر، افغانستان د اور او بار دو په یوې داسې اډې
او میدان بدل کړي، چې هم افغانستان پکې الله مکره لولپه او خپل ټول
شته اوزخایر له لاسه ورکړي او هم یې ډیر گڼو، باشهامته اسلامي غرور
نه جبرانیدونکي زیان وويني او په هغه سربیره، سیمې ته هم افغانستان دیو
لوی گواښ او خطر په شکل کې رامنځ ته شي.

اوس چې په اغلب گمان امریکایانو او کابل ادارې، په شریکه دیوبل
کال لپاره د امریکایی وحشت د غځولو پریکړه کړې، معنایې داده چې دوی په
لوی لاس په افغانستان کې جگړه توده ساتل غواړي او د سولې تر عنوان لاندې
چې کومي ناري اوسورې وهي، هغه صرف تیرایستونکي هڅي او تش
شعارونه دي.

که داسې نه وي، نو اشرف غني دي یو داسې کوم ژوندی
مثال او قدم وښيي، چې هغه دامن او ثبات لپاره اخیستی وي او افغانانو ته
یې ډاډور کړي وي، چې هغه به د جگړې تغریټولوي.

اشرف غني، امنیتي تړون لاسلیک کړ، امنیتي سلاکار یې د دیني مدارسو
د بندولو لپاره د خپل کثیف پلان له مخه پرده لیري کړه، لورا
غني د اسلامي حجاب مخالفت ته راودانگل، د کابل له ځینو رسنیو
څخه د اسلام د مقدس دین او سپیڅلي پیغمبر ص، توهین وشو،

د اسلام نړيوال قانون

ژباړه شهاب منصور

دوهمه برخه لیکوال داسلامي نړۍ ثقہ عالم ارواښاد دوکتور محمد حمید الله

او قوانین لیکل شوي، په هر صورت کله چې دا حکومت جوړ شو، مسلمانان ډېر ژر د جنگونو سره مخ شول، په دې توګه د هجرت په دوهم کال په بدر کې د مکې مشرکانو سره یعنې د مکې د ښاري حکومت د دوهمې دیني ښاري حکومت ترمنځ جنگ راغی، په نړیوال قانون کې عموماً له دوه شیانو څخه بحث کېږي، یعنې د جګړې په حالت کې او دامن په حالت کې به زموږ اړیکې د نورو سره څنګه وي؟ رسول الله (ﷺ) ته دامن په حالت کې په لاس یواځې څو په شمار میاشتنې ورغلې، دهغه وروسته دبدر جنگ پیښ شو، د نړیوال قانون دویم جز، یعنې د جګړې په حالت کې قوانین څه دي؟ د رسول الله (ﷺ) له کړنو څخه مونږ ته ددې بیلګې په نظر راځي، یعنې د جنگ اعلان وکړای شي او که نه؟ په جګړه کې یواځې هغه بالغان نارینه ووژل شي، کوم چې وسله پورته کړي؟ که د ښښن هر وګړی، ماشوم، ناروغ، میرمن او غلام هم وژلی شو؟ هم داسې که مونږ ته په جنگ کې د ښښن خلک په لاس راشي، نوله جنگي قیدیانو سره به ډول سلوک کولی شي؟ ایا هغوی به قتلولی شي؟ په وړیا توګه به

مکه مکرمه کې چې کله د اسلام لومړۍ پیلمه و شوه، هلته د مسلمانانو حیثیت د یو مېلګت دننه دېل مېلګت په بڼه و، کله چې هجرت وشو، مسلمانان د مدینې منورې ته مهاجر شول، په څو اوونیو کې دننه دننه مسلمانانو یو نوی مېلګت جوړ کړ، مونږ ته دهغه دستور هم رسیدلی، کوم چې ددې لپاره لارښود هم دی، چې حکومت څنګه جوړېږي؟ تاریخ کې مونږ د پخوانیو سلطنتونو په اړه داسې څه نه مومو! رسول الله (ﷺ) چې څه مهال د مدینې منورې ته لاړ، هلته څو په شمار قبایل میشت وو، دهغوی ترمنځ د ښا وخوا یو سول شل کلو راهیسې د ښښنې روانه وه، هېڅ مرکزي حکومت، یا تنظیم نه و، رسول الله (ﷺ) هغوی ته وړاندیز وکړ، راځئ د دفاعي او قضایې چارو سرته رسولو لپاره په مدینه کې میشت خلک سره ځانونه منظم او یو کړو! ددې لپاره یونن به خپل مشر غوره کړو! د رسول الله (ﷺ) دا وړاندیز د مدینې خلکو قبول کړ، اوس پوښتنه دا ده، چې ولې د مدینې خلکو رسول الله (ﷺ) دخپل مشر په توګه غوره کړ؟ سره ددې چې مسلمانان د شېر له پلوه اکثریت نه وو، د مسلمانانو دوه ډلې وې، یوه ډله مدني مسلمانان یعنې انصار ول، او بله ډله د مهاجرینو یعنې د مکې نه د لاړو مسلمانانو وه، په هغوی سربیره مشرکان هم وو، (کومو چې تردې وخته اسلام لا نه و قبول کړی) یهود هم وو، څو عیسایان هم وو، د دوی ترمنځ او خپلې ځنګې اختلاف سربیره مونږ وینو چې هغوی رسول الله (ﷺ) دخپل مشر په توګه اومانه! ددې وجه دا په نظر راځي، چې په مدینه کې د میشت قبایلو ترمنځ پخوانۍ لویه دښمنۍ وې، دا نامېکنه وه، چې دهغوی د منځه څوک مشر غوره کړی و، که د یوې قبیلې سړی یې مشر کړی و، بلې نه مانه، په داسې حالت کې ټولو ته دا غوره ښکاره شوه چې درېیم سړی د مشر په حیث اومني، غالباً هېدا وجه به وه چې د ټولو په اتفاق رسول الله (ﷺ) مشر غوره شو، بیا یې د مشر او رعیت حقوق او فرائض د کاغذ په مخ په ښه تفصیل سره ولیکل، هم هغه پرېکړه لیک ته مونږ د ښاري حکومت یعنې د مدینې دستور وایو! هغه دستور مونږ ته رسیدلی، په هغه کې د کورنیو چارو تنظیمولو، د جنگونو اوسولې په اړه قواعد

پریښودلی شي؟ یا دا چې ددیني په بدل کې به خلاصولی شي؟ یا دتبادلې په صورت کې چې زموږ کوم قیدیان ددښمن سره دي، دهغوئ په عوض کې ددښمن قیدیان چې مونږ سره دي خوشي کولی شي؟ په دې توګه ګڼ تفصیلات چې دجګړې دقانون په اړه دي، په دې ټولو کې در رسول الله (ﷺ) کره وړه دمسلمانانو لپاره ښوونه دي!! کله دقولي حدیث او کله دفعلي حدیث، له لارې، په هر صورت په دې دواړو طرقو سره اسلامي قانون جوړ شوی، داسلام دنړیوال قانون وجود ته راغلی! په هغه کې مونږ موږ چې ددې خبرې امتیاز نشته چې نامسلمات سړی به په هر دین و، یهودي و، که بت پال دا نو پیر نشته، له ټولو سره به په ټاکلو قواعدو عمل کېږي، مثلاً دجنگ اعلان ته اړتیا ده، نو دا اعلان دهغه هېواد په ضد هم کېدای شي چې هغه د کوم دین نه پیروي کوي، دهغه هېواد پر ضد هم کېدای شي چې هغه بت پال دی او دهغه پرض هم چې هغه له سره هیڅ هم نه مني او داسې نور...

غرض دا چې په دې توګه رسول الله (ﷺ) په لس کلن مدني ژوند کې داسلام نړیوال قانون لپاره معین قواعد مدون کړل، بیا وروسته چې کله پر دې موضوع کتابونه لیکل پیل شول، مسلمانو مصنفینو دمعمول سره سم لومړی عظیم الشان قرآن ته کتل، قرآني آیاتونه یې راوړل، کنه در رسول الله (ﷺ) په حدیث عمل یې کاوه، چې په فلانې موقع رسول الله (ﷺ) داسې ویلي، یا یې دا کړي! نو اسلامي قانون دادی! داسلام نړیوال قانون در رسول الله (ﷺ) دمدني ژوند سره تړاو لري، دمکي ژوند په لور یې مونږ ډېر لږه رجوع کولی شو! ولې هلته ديو حکومت دننه بل حکومت ښه وه، په هغه دوره کې جنگ ندی پیښ شوی، اگر که دمشر کانولخوا مسلمانانوته اذیتونه ورکول کېدل، آن چې وژل کېدل هم، خود جنگ حکم نه و شوی، وروسته چې مسلمانانو کې فقهي وده وکړه، دکومې په اړه چې ما وړاندې یادونه وکړه، بیا مسلمانو علماوو په فقه کې کتابونه لیکل شروع کړل، دلويديځ په مقابل کې دهغوئ فکر ډېر پراخ و، دقانون دجامعیت لپاره یې دلومړۍ ورځې نه ددین او دنیا دواړو معیارونه په دقت سره وڅېړل، په هغو کې دلپانځه، روژې، زکات او حج په خیر عبادات هم وو، دسوداګرۍ او دوراثت قوانینو سربیره دنړیوال چارو قوانین هم راوړل، داسلامي فقهاوو په اند: نړیوال قانون نوی څېړنه و، بلکې زموږ خپل څېړنه و، زموږ په دې معنی چې دا جنبي هېوادونو سره که دجګړې حالت وي، یا دامن حالت، مونږ به په کومو اصولو او قواعدو عمل کوو؟ هغه زموږ نړیوال قانون دی! دانه چې دا مودنورو په سلا اوخوشه مدون کړي اوبیا ورباندې عمل کوو! بلکې داسلامي فقهاوو په اند: داسلام نړیوال قانون داسلامي قانون یو جز دی، له دې وجې کله چې اسلامي فقهاوو، دقوانینو دمجموعو په تدوین پیل وکړ، دعباداتو، معاملاتو، رواج، وراثت اونورو ترڅنګ یې دنړیوال قانون څېړنه هم ضروري وګڼله! په ظاهره یې ورته د"سیر" نوم کیښود، د"ظاهر" قید ددې لپاره راوړم چې اوس مونږ سره دفقهي کوم پخوانی کتاب دی، هغه دامام زید بن علی (عليه السلام) کتاب "الجموع فی الفقه" دی، زید (عليه السلام) دزیدیه فرقي بنسټ ایښودونکی، دحسین (عليه السلام) لمسی او دزین العابدین (عليه السلام) خوی و"زید بن

علی زین العابدین ډېر لوی عالم و، هغه د"الجموع الفقه" په نوم کوم کتاب لیکلی، هغه کې یو باب دنړیوال قانون په اړه دی، ورته یې چې د"کتاب السیر" نوم ایښی، "سیر" جمع د"سیرت" ده، مشهور حنفي امام "سرخسي" (عليه السلام) پخپل کتاب "البسوط" کې لیکلي چې له سیرت نه مراد دواکېنو هغه کره وړه دي چې دجنگ اوامن په دواړو حالتو کې یې دا جنبيانو په اړه لحظولی شي او پکې دا هم په ګوته کوي چې ددغه قانون اطلاق نه یواځې د بهرنیو هېوادوپه اتباعو کېږي، بلکې زموږ دهېواد دننه په میشت دوه ډوله خلکو هم کېږي، یو په مرتد! بل په باغیانو! ددې څخه څرګندېږي چې دنړیوال قانون اسلامي تصور دهغه تصور په پرتله چې نن سبا په لويديځ کې شتون لري، ډېر پراخ دی، په هر صورت امام زید بن علی په لومړۍ ځل د"سیر" اصطلاح دنړیوال په معنی کارولې، له هغه مهال راهیسې ترننه په اړه یې چا اختلاف ندی کړی، هر مصنف که هغه حنفي، شافعي، مالکي، حنبلي او شيعه دی ټولو د"سیر" اصطلاح په همدې معنی کارولې، له یواستننا، پرته او هغه هم نیېګرې استننا ده، هغه ډله چې خوارچ بلل کېږي، دهغوئ یو فقهي کتاب چې ما په خورا مشکله لاسته راوړی دی، هغه کې د"کتاب السیر" په ځای د"کتاب الدماء" (یعنې دوینو قانون) اصطلاح کارولې، ولې په جنگ کې د وینو له ټویولو نه بحث کېږي، مایي چې په اړه نوره پلټنه وکړه، دتاریخ نه جوتله شوه چې ما سره کوم کتاب دی، هغه دیو هم عصر مصنف له کتاب راخستې او پخوانی مصنف ورته د"سیر الدماء" نوم ایښی، هغه دسیر لفظ چې مونږ یې

کاروو، هغوئ یې "دما" یعنی وینې سره تړي، "سیرالما" یعنی دویښو په اړه طرز العمل! خواو سنځو مصنفینو د سیر لفظ دا چې یوڅه دروند دی حذف کړی، په "کتاب الدما" سره یې "نومولی، غرض دا چې د نړیوال اسلامي قانون تر ټولو پخوانی کتاب چې مونږ سره شته دی، هغه دامام زید بن علی (ع) کتاب دی، څوک چې دهجرت په ۱۲۰ کال وفات شوی دی، نوموړی په یو لحاظ دامام ابوحنیفه (ع) په استادانو کې هم راځي، هغه داموي سلطنت پر ضد بغاوت وکړ، ملگرو یې ورسره جفا وکړه او ترې جلا شول، بالاخر هغه ونیول شو، دهجرت په ۱۲۰ کال شهید کړای شو او امام ابوحنیفه (ع) دهجرت په ۱۵۰ کال وفات شوی. ۱۲۰ هجري او ۱۵۰ ترمنځ نوموړي په دې موضوع یو ځانگړی کتاب ولیکه، هغه یې په "کتاب السیر" ونوماو، د نوموړي تاریخ ډېر جالب دی، امام ابوحنیفه هغه فقیه دی، چا چې فتوا ورکړه که ټول تدبیرونه ناکام شول، بیا داسلامي سلطنت مسلمان رعیت کولی شي دخپل واکمن پر خلاف بغاوت کولو ته پورته شي، نور فقها، د دغه ډول فتوا له ورکولو ډاریدل، کله چې امام ابوحنیفه (ع) فتوا ورکړه، هغوئ یې په رد کې کتابونه ولیکل! دامام ابوحنیفه (ع) فتوا پر دې حدیث بناءوه: "من رأی منکم منکرأ فلیغیره بیده، فان لم یستطع فلیسانه فان لم یستطع فبقلبه وذلك اضعف الایمان" یعنی که څوک پر بدو وویښی، پکار دی هغه په زور منع شي، اصلاح کړای شي، که په زور و مهکن نه و، بیا په ژبه وپوهول شي! که دا وس هم نلري، بیا دي په زړه کې هغه بد وگڼي! که یو سړی بل په بد کار کې ښکېل ویني او بد یې نه گڼي!! لیدونکی ښه مسلمان ندی!! لږ تر لږه په زړه کې بد، بد گڼل دایمان کمزوري مرتبه ده، دا دامام ابوحنیفه مستدل و! نورو فقهاوو چې هغه سره مخالفت کاو، هغوئ ویل: بغاوت پکار ندی، استدلال یې په دې حدیث و: چې که واکمن تاسو سره عدل کوي، دخدای (ع) شکر کوئ او که په تاسو ظلم کوي نوبیا صبر کوئ! په دې توگه یوه معنی کې دوه حدیثونه مندل کېږي، چې په ظاهره دهغو ترمنځ تضاد لیدل کېږي، اگر که دسباق اوسباق له پلوه جلا دي، امام ابوحنیفه هم دا نه ویل، چې هر وخت په هره کوچنۍ خبره دوخت د حکومت خلاف پاڅون روا دی، بلکې هغه شرط پدې چې کله ټول کوښښونه ناکام شي، بیا دواکمن پر ضد پاڅون پکار دی، دلته په کومه موضوع چې بحث کوو، یعنی داسلام د نړیوال قانون په لړ کې دا کتاب دومره لوی اهمیت لري، چې کله امام ابوحنیفه (ع) هغه ولیکه، نو سېلاسي یو بل معاصر فقیه امام اوزعي (ع) په رد کې یې یوه رساله ولیکله، بدبختانه چې هغه اوس مهال له مونږ سره نشته، اونه دامام اوزعي کتاب، سیوا دڅو هغو اقتباساتونه، کوم چې امام شافعي (ع) پخپل "کتاب الام" کې راټول کړي، له هغونه جوتیري چې دکومو، کومو څېرونو په برخه کې امام اوزعي دامام ابوحنیفه (ع) سره اختلاف کړی؟ اوزعي د دمشق فقیه و، امام ابوحنیفه د عراق و، کله چې اوزعي دهغه په کتاب نقد ولیکه، امام ابوحنیفه خپله مناسب ونه گڼله چې هغه ته ځواب ولیکي، پخپل یو شاگرد (امام

ابویوسف) یې ورته ځواب ولیکه، دا کتاب هم مونږ سره خوندي نشته، البته دامام شافعي (ع) پ "کتاب الام" کې چې کوم اقتباسات دي، په هغو کې یې یادونه شوې، چې دهغو اقتباساتو په مرسته ما یو کتاب ترتیب کړ، هغه د حیدر اباد دکن "مجلس دائرة المعارف" په کوښښ چاپ شوی، دهغه کتاب نه، دامام ابوحنیفه، امام اوزعي، امام ابویوسف، او پخپله دامام شافعي په نیو کو او ځوابونو علم راتلای شي، په دې توگه دامام شافعي د کتاب په برکت د دغو نایابو کتابونو ذخیره له مونږ سره خوندي ده، که څو هم هغه کتابونه په بشپړ ډول مونږ ته ندی رسیدلي، په دې لړ کې ابن حجر په "تاسیس التوالیف" کې کوم چې دامام شافعي د ژوند په باب دی، یو ځای لیکلي: په "سیر" باندې تر ټولو اول امام ابوحنیفه کتاب لیکلی و، دکوم ځواب چې امام اوزعي او هغه ته "جواب الجواب" امام ابویوسف لیکلی و، بیا پرې تبصره امام شافعي پخپل کتاب (کتاب الام) کې لیکلي!! دا داسلام د نړیوال قانون په اړه د کتابونو ډیپل سرگرتشت چې تاسو نه مي عرض کړي.

داسلام د نړیوال قانون بحث تر ټولو مخکې د "زید بن علی" په کتاب "الجبوع" کې راغلی، خو دهغه یو ځای یو باب ددې موضوع په اړه دی، څنگه چې ابن حجر ویلي: چې په دې موضوع مستقل کتاب تر ټولو رومبی امام ابوحنیفه (ع) لیکلی و، او باور دی چې هغه به دخپل معمول سره سم خپلو شاگردانو ته په دې موضوع درس ورکړی وي، ولي دامام ابوحنیفه د درس ویلو طریقه

داسې وه چې په پيل کې به هغه خپل علمي معلومات بيانول، بيا يې د شاکردانو سره دهغو معلوماتو په اړه بحث کاو، له هر شاکرد نه يې دهغه رايه پوښتله، په دې توگه به مختلف اړخونه اونکات را څرگند شول، بيا دامام ابوحنيفه (رحمته الله) دهمدي درسونو اوليکچرونو په مرسته ښه ضخيم، ضخيم کتابونه وليکل شول، په دې موضوع دامام ابوحنيفه کتاب ترمونږ ندي رسيدلی، خو ښکاري چې هغه به شاوخوا شل پنځويشت مخونو کې و، البته په دې اړه، دهغه د شاکردانو، امام محمد شيباني، امام زفر او امام ابراهيم الفزاري کتابونه په سوونو مخونو کې ترمونږ رسيدلي!! زما په نظر ممکن سهي نه وي، چې کله امام ابوحنيفه (رحمته الله) په دې موضوع درس ور کاو، د درس يادابستونه يې د کتاب په بڼه مدون کېدل، کوم چې وروسته شاکردانوته منسوب شول، دهغونه دامام الفزاري کتاب دخطوطي په شکل په مراکش کې شته دی، ما يوځل دهغه دلوست کوښښ وکړ، خوداچې د کوفي خط په ليکدود ليکل شوی په ډېره مشکله مې څو مخونه ولوستل، بيا مې پريښود، تراوسه دهغه فوتو کافي ما سره شته ده، دخپرو لوبڼو نوبت يې ندي راغلی.

امام محمد شيباني چې دامام ابوحنيفه شاگرد دی، هغه په دې موضوع دوه کتابونه ليکلي، چې يو ته "کتاب السیر الصغیر" ويل کېږي، اوبل ته "کتاب السیر الکبیر"؛ لومړی يې "السیر الصغیر" ليکلی و، امام اوزعي طنزاً وويل: عراقيانو څنگه په دې موضوع دليکلو جرئت وکړ؟ ځکه هغوی څو حديثو سره زيات بلد ندي، په غبرگون او خواب کې امام محمد د "کتاب السیر" په نوم يو بل جامع کتاب وليکه، کله چې دهغه يوه نسخه يې بشپړه کړه، هغه دومره لويه وه، چې خليفه "هارون رشيد" ته يې دډالۍ په توگه کله ور وړله، نو بگۍ کې يې انتقال کړه، هغه (کتاب السیر) مونږ ته دمفصلي شرحې په صورت کې رسيدلی، کولی شو چې دشرحې نه هغه جلا ترتيب کړو! خو شرحه يې هم ډېره ښه شرحه ده، امام سرخسي چې دپنځمې هجري پيړۍ مشهور حنفي فقيه تير شوی، ددې کتاب شرحه يې ليکلي، دامام سرخي دشرحې باره کې به تاسو ته يوه ډېره دعبرت نه ډکه کيسه وکړم: هغه داچې امام سرخي ډېر زيات ذهين، حق پالونکی، حق ويونکی عالم او بې جوړې فقيه و، دهغه باره کې مشهوره ده چې هغه بندي شوی و، خپا درانه استاد "مولانا مناظر احسن گيلاني رح" رايه دا وه چې امام سرخسي ديوې فتوا ورکولو له امله بندي شوی و، هغه مهال د "قره خان" په نوم واکمن و، هغه به له خلکو نه په ظلم ماليه او ټيکسونه اخستل، امام سرخسي فتوا ورکړه، چې درعيت لپاره ناروا ماليه ورکول ضرور نه!! دي واکمن په غوسه کړ، داچې امام سرخسي دوخت لوی فقيه و، په خلکو کې زيات منلی و، له دې وجې پاچا يې د وژلو جرئت ونکړای شو! هغه يې په يوه توره کنده کې قيد کړ! دقيد موده آن تر څوارلس کلو وغځيده! په دغه موده کې هغه پاچا پخپله يا دمحبس درنښ لخوا دامام سرخسي شاکردانوته اجازه ورکړه، چې تاسي کولی شي هر

سهار دکندي په غاړه کينئ! او دخپل استا دخولي ارشادات يادابست کړئ! دمحبس درئيس ددې علم دوستۍ زه هم شکر گذاريم! او باور دی چې تاسو به هم وئ! د څوارلس کلو نو په موده کې امام سرخسي (رحمته الله) به په لوړ غږ شاکردانوته املا، کوله! په دې ترتيب شاکردانوبه دهغه درس ليکه! تردې چې دهغونه ضخيم، ضخيم کتابونه تيار شول، نن مونږ دهغو کتابونو دفهرست په ليدلو حيرانت پاتې کېږو! غالباً تاسو به خبرئ، چې "کتاب البسوط" په دير شو توکونو کې چاپ شوی! دا ټول له هغه کندي نه ليکل (املا)، شوی، "شرح السیر الکبیر" په څلورو توکونو کې لوی کتاب دی، هغه يې هم له بندي خانې څخه په شاکردانو د املا، کولو دلاري ليکلی دی، هم دا راز دفلاني کتاب شرح، دفلاني کتاب شرح او ديو درجن نه زيات کتابونه کېږي، چې هغه ټول يې دهمدي قيد په زمانه کې د املا، کولو له لارې ليکلي، خدای (جل جلاله) مونږ ته ازادۍ په نصيب کړي، مونږ ته پکار دی چې د ازادۍ نه گټه واخلو! له علماوونه علم ياد کړو، چاچې دبندې خانې دننه په داسې حال کې چې هيڅ يو کتاب هم ورسره نشته، بيا يې هم خات معذور ونه گانه، خپل علم ته يې شانکړه او يوه داسې لامثال علمي کارنامه يې سر ته ورسوله او دومره لوی خدمت يې وکړ، چې نن ډېر لوی، نه لوی عالم هم دهغه خدمت په عشر عشر کولو هم وياړي!

نور بيا

د افغانستان د اسلامي امارت د پوهنې د کميسيون رئيس له شهادت سره په مرکه کې:

په هر ولايت کې زموږ ښوونځي فعال اوله پوره پاملرنې او څارنې برخمن دي

لومړۍ پوښتنه: لومړی که خپل ځان رامنځته کړي او بيا په تير کال کې د تعليم او تربیې د کميسيون د پرمختگونو او فعاليتونو په هکله که معلومات را کړي او داراته ووايست چې په دې برخه کې تاسو له کومو جدي ستونزو سره مخ شوي ياست؟

ځواب: نحمد لله ونصلي على رسولہ الكريم امام بعد:

ستاسو د لومړۍ پوښتنې د لومړۍ برخې په اړه به ووايم چې:

زه مولوي محمد اقبال د کابل ولايت اوسيدونکی د اسلامي امارت د تعليم او تربیې او عالي تحصيلاتو کميسيون مسؤليت په غاړه لرم. او د پوښتنې دوهمه برخه چې يو څه تفصيل غواړي کوښښ به وکړو د تير کال د پرمختگونو او بریاوو په هکله تاسو ته يو څه معلومات در کړو او د ځينو ستونزو يادونه به هم وکړو ان شاء الله.

محترم مو! : تاسو ته معلومه ده چې د ښونې او روزنې او لوړو زده کړو کميسيون د خپل مسؤليت په دننه کې په مختلفو استقامتونو کار کوي لکه: د ديني ليله مدارسو، کليوالي مدرسو، دارالايتمونو، دارالحفاظونو، عصري تعليمي ادارو، د لوړو زده کړو مؤسساتو او پوهنتونونو، د افتاء او قضاء د تخصصي درسونو او داسې نورو...

لله الحمد موږ په هره برخه کې پرمختگونه لرو چې په لنډه توگه يې په لاندې ډول وړاندې کوو:

۱- ديني ليليه مدارس:

الف: لکه چې تاسو ته معلومه ده د دغو مدارسو لپاره يو جامع نصاب ترتيب شوی او په هغې سربيره د دغو مدارسو د نظم، ښونيز کيفيت د لوړولو، ازموينو او نظارت کولو او نورو اړوند مقرراتو لپاره په شلو (۲۰) مادو مشتمله يوه ضابطه او تگلاره د مدارسو د استاذانو او ښوونکو د مشورو په نتيجه کې ترتيب شوې ده.

د تعليمي نصاب او د دغو اصولو او مقرراتو د تطبيق په منظور د ۱۴۳۴ هـ ق تعليمي کال د شوال المکرم د مياشتې په لومړيو کې چې تعليمي کال پيل کيږي زموږ د تعامل سره سم د ټولو مدارسو د مهتممينو او مسؤلينو غونډې په مختلفو ځايونو کې راوغوښتل شوې او د نوي تعليمي کال پروگرامونه ورته تشرېح او د تير کال اجراءات وڅيړل شول.

ب: د تير ۱۴۳۵ هـ ق تعليمي کال دريغ الثاني د مياشتې په (۵-۶) نېټه دوې ورځې د دغو ليليه ديني مدارسو د لسمې (موقوف عليه) درجې د طالبانو ترمنځ يوه تفريري مسابقه (سيالي) تنظيم شوه دغه تربيتي تفريري سيالي چې په دوو (۲) کاري طرفونو کې هم مهاله ترتيب شوې وه د (۷۱) مدارسو (۷۱) تنو طالب العلمانو پکې برخه واخيسته د هغوی لپاره د تفريري موضوع (په شريعت کې د فقهي اهميت او ضرورت) ټاکل شوې وه چې دوی خپل تفريري ونه د همدې موضوع

په اړه عیار او ترتیب کړې وو د تقریرونو د څیړنې او ارزښتې او نمبرو وړ کولو لپاره وړ ته د علماؤ او مسلکي اشخاصو څخه هیئت ټاکل شوی و چې هم مهاله یې د دوی تقریرونه ارزښتي کول او نمبر یې وړ ته لگولې. په تقریري مقابله کې د کامیابۍ او د ښو نمبرو د حصول لپاره وړ ته لاندې څلور معیارونه ټاکل شوي وو:

- (۱) په موضوع کې انحصار او خروج د بحث نه نکول، او د موضوع اثبات په دلائلو معتبر وو سره.
- (۲) په فصاحت او بلاغت سره تقریر کول د الفاظو صحت، منطقي تسلسل او حسن ابتداء او اختتام په پام کې نیول.
- (۳) په جرأت، او جهوري صوت سره تقریر کول، او په تقریر کې د سامعینو او ناظرینو توجه را جلبول.

(۴) د شریعت او نبوي سنتو مطابق هیئت او صورت لرل، او د تقریر په جریان کې مناسب انداز خپلول او د نامناسبه حرکاتو څخه اجتناب کول. د تقریر لغت په پښتو، فارسي او عربي ژبو ټاکل شوی و خو په عربي ژبه یې امتیاز درلود چې په دغه لړۍ کې الحمدلله د مسابقي برخه والو طالبانو پوره امدادګي نیولې وه او په ټولو پورتنیو ژبو یې تقریرونه وکړل او د موضوع په باب یې ښه مستند دلائل وړاندې کړل چې هم یې خپل استعدادونه وازمایل او هم یې نورو ته پوره معلومات وړاندې کړل. په پای کې د هر کاري طرف لاسو غوره مقررینو ته په متناسب توپیر سره انعامونه او تحسین نامې وړ کول شوي.

ج: د ۱۴۳۵ هـ ق تعلیمي کال د رجب المرجب په (۱۸) نېټه د دغو مدارسو د یولسمې درجې (دوره الحديث) او لسمې درجې (موقوف علیه) د طالبانو کلنۍ ګډې او هم مهاله ازموینې واخیستل شوې چې (۶) ورځې یې دوام درلود، دغه ازموینې چې د یوه منظم پروګرام او ترتیب له مخې په ګڼو مرکزونو کې ترسره شوې نگرانان وړ ته ټاکل شوي وو په یو وخت به شروع کېدلې او یو وخت به پای ته رسیدلې، د دغو امتحاناتو پارچې د استادانو او شیوڅو لخوا کتل شوي په لنډ وخت کې به یې نتيجې اعلان شي او کامیابو اشخاصو ته به ښه معتبر او په زړه پورې سندونه (شهادت نامې) وړ کول شي.

د: د ۱۴۳۵ هـ ق تعلیمي کال د شوال المکرم د میاشتې په لومړیو کې چې د دې تعلیمي کال پیل دی یو ځل بیا د مهتممینو او مدارسو د مسئولینو غونډې او مجلسونه جوړ شول او د نوي تعلیمي کال د پروګرامونو په اړه وړ ته لازم هدیات او معلومات وړ کول شول لکه د نصاب د پوره تطبیق اهتمام کول، د داخلي امتحان اخیستل، د حاضرۍ د ضوابطو عملي کول او بالاخره د شلومادو د پوره رعایت کولو او داسې نورو مهمو ټکو سپارښتنه وړ ته وشوه او هم په سړکال کې د یوې بلې درجې یعنې د (متوسطه) درجې د کلنۍ ګډ امتحان چې په هم مهاله توګه به اخیستل کېږي دوی ته خبر وړ کول شو.

ه: د ټولو مدارسو لپاره د استادانو او شاګردانو د حاضرۍ کتابونه په مناسب ساینز او ښایسته ډیزاین چاپ او ټولو مدارسو ته توزیع شول ترڅو استادان او شاګردان د حاضرۍ په ضوابطو مکلف او د بې نظمیو مخه ونیول شي.

و: په سړکال کې به د دیني مدارسو د نصاب مطابق د مروجه علومو د ټولو کتابونو د اسباقو لپاره د ورځو، هفتو او میاشتو په حساب کلنۍ مهال ویش جوړېږي ترڅو اسباق په تدریجي ډول د ټول تعلیمي کال په موده کې د دریو ازموینو د وختونو په تناسب پرمخ لاړ شي او په اسباقو کې د کمیت او کیفیت له لحاظه ښه نظم او دسپلین رامنځ ته شي.

۲- کلیوالي مدرسي:

الف: دغه کلیوالي او بهاري مدرسي چې زموږ د کمیسیون له مهمو هدفونو څخه دي ځکه چې زموږ د کلیوالي سېمو ضرورت او اړتیا وړ ته ډیره ده نو ځکه کمیسیون سړکال د ۱۴۳۵ هـ ق کال د جمادی الاولۍ په (۶-۷) نېټه په عمومي غونډو کې پریکړه وکړه چې د هغه مخکني عمومي پروګرام سربیره چې د کلیو امامان به د خپل کلي د ماشومانو په درس او تعلیم مکلف وي د سړکال لپاره به د ولایتونو د ښونې او روزنې رئیسان مکلف کېږي ترڅو په خپلو مربوطه ولسوالیو کې په هره ولسوالۍ کې افلاکوه دوه داسې منظمې مدرسي جوړې کړي چې منظم پروګرام، ټاکلي استادان، د حاضرۍ ضوابط او ازموینې ولري چې په ډیرو ولایتونو کې دغه کار عملي شوی او ډیرې داډول مدرسي تاسیس شوې دي چې دغه لړۍ به ان شاء الله نورې کړي هم ومومي.

ب: د دغو کلیوالي مدرسو لپاره چې کوم نصاب جوړ شوی و اوس یې د بیا کتنې مراحل نږدې بشپړ شوي دي د علماؤ او شیوڅو تر مطالعې او کتنې لاندې دی په لنډ وخت کې به چاپ شي ان شاء الله.

۳- دارالحفاظونه:

الف: د ۱۴۳۵ هـ ق کال د ربیع الأول په میاشت کې د جیدو او تجربه لرونکو حافظانو او د دارالحفاظونو د استادانو عمومي غونډې او مجلسونه جوړ شول چې پکې د دارالحفاظونو لپاره د یو مختصر نصاب د جوړولو او دغه راز د دارالحفاظونو لپاره د ضوابطو او مقرراتو د ترتیبولو په خاطر نظریات راټول شول چې اوس د کمیسیون لخوا تر کتنې او توحیدولو لاندې دي د دغو نظریاتو او نورو مشورو په نتیجه کې به د دارالحفاظونو د شاګردانو لپاره داسې یو مختصر او لنډ نصاب جوړ کړل شي چې د دارالحفاظونو شاګردان به د حفظ تر څنګ د دغه نصاب په لوستلو سره د دیني عقائدو او ضروري شرعي احکامو څخه هم پوره معلومات ولري او هم به دارالحفاظونه د نظم او پرمختګ په خاطر ضوابط او مقررات ولري.

ب: د دار الحفاظونو د عمومي کیفیت د سموالي او د قرآن کریم د حفظ د اهتمام په منظور د تعلیم او تربیې او عالي تحصیلاتو کمیسیون د تیر کال په لومړیو کې پریکړه وکړه ترڅو د ټولو دار الحفاظونو د کامل الحفظ شاگردانو څخه کلنی مشترک امتحان په هم مهاله ډول واخیستل شي ترڅو له یوې خوا په دې سره استعدادونه وځلېږي او له بلې خوا د قرآن کریم د حفظ د ښه کیفیت اهتمام زیات شي نو هماغه و چې په (۱۱) درجې المرحب ۱۴۳۵ هـ ق کال په ټولو دار الحفاظونو کې دغه ازموینه تر سره شوه. سمونه او حوزې ورته تعیین شوې. د هرې حوزې لپاره دوه دوه جیدو مجرب حافظان د متحینو په توګه وټاکل شول د سوالونو او پوښتنو تر تیب او نور مربوط معیارونه ورته په ښه شوي وو چې تقریباً د یوې هفتې په موده کې دغه امتحانونه واخیستل شول چې یوزر اویا (۱۰۷۰) تنو کامل الحفظ حافظانو امتحان ورکړ. بیا د کمیسیون لخوا د نتایجو د تر تیب څخه وروسته کامیابو حافظانو ته په زړه پورې سندونه توزیع کړي شول چې دغه یوه لویه لاسته راوړنه وه چې ټول دار الحفاظونه یې خپلو کاري مسئولیتونو ته متوجه کړل او دغه لړۍ به نوره هم د کیفیت په ښه والي سره پرمخ شي.

۴- عصري تعلیمي ادارې:

الف: د عصري تعلیمي ادارو د مراقبت او نظارت په لړ کې او د دغو ادارو د زده کونکو دیني او تربیتي اړخ ته د پام لړنې او سمونې په منظور سړ کال په بیلابیلو ولایتونو کې د لېسو د دولسمو ټولګیو د زده کونکو ترمنځ د تقریري مسابقو په ترڅ کې تربیتي پروګرامونه جوړ شول دغه پروګرامونه چې په (میدان وړدګو، ننگرهار، پکتیا، غزني، کنډز او داسې نورو) ولایتونو کې په مختلفو وختونو کې تر تیب شول لاندې ځانګړي ټیاوې یې درلودې.

۱- دغه تربیتي پروګرامونه د هرې ولسوالۍ په سطحه جوړ شول.

۲- د هرې لېسې څخه د دولسم ټولګي یو زده کونکي پر څه پکې اخیسته او دا به هغه زده کونکي و چې د خپلې مربوطه لېسې په سیالۍ کې به په لومړۍ درجه کې راغلی و.

۳- د تقریر موضوع ورته سیرت النبی صلی الله علیه وسلم ټاکل شوې وه.

۴- د تقریرونو د ارزیابۍ او څیړنې لپاره د علماؤ او فني اشخاصو څخه هیئت ورته ټاکل شوی و چې هم مهاله یې د دوی تقریرونه او ورسره ټول هغه معیارونه چې په ګوته شوې وو ارزیابي کول او نمبرې یې ورکولې.

۵- په تقریري مقابله کې د کامیابۍ او د ښو نمبرو د حصول لپاره ورته لاندې څلور معیارونه ټاکل شوي وو: ۱- په موضوع کې انحصار او خروج د بحث نه نکول، او د موضوع اثبات په دلائلو معتبرو سره. ۲- په فصاحت او بلاغت سره تقریر کول د الفاظو صحت، منطقي تسلسل او حسن ابتداء او اختتام په پام کې نیول. ۳- په جرأت، او جهوري صوت سره تقریر کول، او په تقریر کې د سامعینو او ناظرینو توجه راجلبول. ۴- د شریعت او نبوي سنتو مطابق هیئت او صورت لرل، او د تقریر په جریان کې مناسب انداز خپلول او د نامناسبه حرکاتو څخه اجتناب کول.

۶- دغه پروګرامونه چې یوه ورځني وو په پای کې ښو نمبرو اخیستونکو ته انعامات او جايزې ورکول کېدې دغه پروګرامونه چې په نظر کې ده په راتلونکي کې په بیلابیلو دیني، عقیدوي، ادبي او اخلاقي موضوعاتو مشتمل وي په ډیرو ځایونو کې جوړ شي ځکه له یوې خوا د مقررینو د تقریر کولو او خطابت په فن کې تجربه پخوي او له بلې خوا د اوریدونکو او کتونکو زده کونکو معلومات زیاتوي.

ب: د دغو عصري تعلیمي اداراتو د عمومي نظارت او مراقبت په لړ کې سړ کال هم د کمیسیون لخوا د ولایتي تعلیمي مسئولینو او هم د ولسوالیو د تعلیمي مسئولینو لخوا د دغو ټولو عصري تعلیمي ادارو د نظارت لړۍ دوام درلود د دغو ادارو د څارنې لپاره د ځانګړي لائحي او دستور العمل په رڼا کې د دغو ادارو عمومي پروګرامونه، تعلیمي نصاب، د استادانو او زده کونکو کړه وړه، مهال ویش او د حاضری ضوابط او داسې نورې اړونده چارې په ټولو ولایاتو کې وڅیړل شوې د امنیتي شرائطو په پام کې نیولو سره په مختلفو ولایتونو کې غونډې او جلسې تر تیب او د علماؤ او د امارت د مسئولینو لخوا ورته لازم هدایات واورول شول او هغوی یې خپلو دیني، عقیدوي، جهادي او اخلاقي مسئولیتونو ته متوجه کړل.

۵- پوهنتونونه او لوړې زده کړې:

الف: په دې هکله باید ووايم چې پوهنتونونه او د لوړو زده کړو ادارې که څه هم په غټو ښارونو او د ښمن او غلامې ادارې تر واک لاندې سیمو کې دي خو د هغو سره زموږ دواړه اړیکې شته، البته کړنې او اجراءات مو له هغو سره د نورو تعلیمي اداراتو په پرتله توپیر لري کمیسیون ضروري او اړینه بولي چې د دغو اداراتو د اصلاح او بهبود لپاره همیشې جدي ګامونه واخلي ځکه د دغو لوړو زده کړو محصلین او زده کونکي زموږ د ملت هغه غړي دي چې د خپل تعلیم وروستۍ شیبې تیروي نو ځکه کمیسیون داسلامي امارت د هدایاتو او لارښوونو په رڼا کې د دغو اداراتو د استادانو او زده کونکو سره د مختلفو لارو څخه خپل روابط او اړیکې په منظم ډول ساتي، هغوی ته د اسلامي امارت د اسلامي، سیاسي او جهادي پالیسیو په اړه وخت په وخت معلومات ورکوي

او هغوی خپلو ديني، ملي او علمي مسئوليتونو ته متوجه کوي. د هغوی سره د ضرورت په وخت کې له نږدې ليدنې او کتنې تر سره کېږي. هغوی ته د ارتباط وسائل او نور ضروري مواد په واک کې ورکول کېږي او په ټولو تعليمي امورو کې د هغوی نيکې مشورې او وړاندیزونه منل کېږي.

ب: سر کال کله چې د کندهار پوهنتون يو شمير استاذان او محصلين د ځينو ملحوظاتو په خاطر د کابل - کندهار پر لويه لار د غزني ولايت په مربوطاتو کې د اسلامي امارت د مجاهدينو لخوا د څو ورځو لپاره ستانه شول. په پای کې د تعليم او تربیې او عالي تحصيلاتو کميسيون د ټاکلي هيئت لخوا هغوی ته د اسلامي امارت تعليمي پاليسي واضحه او د دغو ادارو سره ښه نيت څرگند شو او هغوی وهڅول شول تر څو د دښمن په تبليغاتو غور، و نه نيسي، حقائقو ته دې متوجه شي. د اسلامي امارت په تعليمي پاليسيو او حقانيت بايد ځان وپوهوي. بالمقابل هغوی هم ژمنه وکړه چې خپل اسلامي مسئوليت به ادا کوي او په خپلو مربوطه ادارو کې به اصلاحات راولي او اسلامي امارت سره به خپلې اړيکې ساتي. که څه هم په دې ډله کې ځينو کسانو څرگندې نيمگړې تياوې درلودې خو د اسلامي امارت د مهرباني، له مخې او د هغوی علمي مسلک ته د درناوې په خاطر ټول د خوښۍ په فضا کې پير ته ازاد شول.

ج: د ښونې او روزنې او لوړو زده کړو کميسيون په پام کې لري د دغو اداراتو سره د روابطو، د هغو د کړو وړو او فعاليتونو د نظارت او مراقبت او نورو مربوطه امورو لپاره يوه منظمه تگلاره او طرز العمل جوړ کړي چې د هغې په چوکاټ کې به دغه د اصلاح او نظارت لړۍ نوره هم لاسه منظمه شي.

۶- د افتاء او د قضاء د تخصص اداره:

د افتاء او د قضاء د تخصص اداره لکه څنگه چې مخکې يې د تأسيس او پرانستلو وعده شوې وه چې د اسلامي امارت د ښونې او روزنې او عالي تحصيلاتو کميسيون تر اشراف لاندې به جوړېږي تر څو هغه فارغان چې د ديني مدارسو د يولسمې درجې (دوره الحديث) څخه په اعلى درجه سند تر لاسه کوي نو به د افتاء او د قضاء د تخصص د ادارې له لارې د افتاء او قضاء په برخه کې خپل تخصصي تحصيلات بشپړوي.

سر کال د الله جل جلاله په مرسته د دغې ادارې په افتتاح کولو بريالي شوو (د ۱۴۲۵هـ ق) کال د ذوالحجۃ الحرام د مياشتې په دريمه نېټه د شنبې ورځ يې افتتاح وشوه چې دغه تخصص به د دوو کالو مودې لپاره وي. ځانگړی نصاب ورته تر تيب شوی، پنځه تنه استاذان چې درې يې د افتاء او دوه يې د قضاء په برخه کې تعليم ورکوي ټاکل شوي او د ضرورت سره سم د پام وړ سهولتونه او اسانتياوې ورته برابرې شوې دي او کوبښن کوو دا ډول مرکزونه او ادارې د ضرورت په غوښتنه په دوه نورو ځايونو کې هم تأسيس او افتتاح کړو.

د يادونې وړ ده چې دغه دوه کالو موده د هغو زده کوونکو لپاره ده چې ابتداء افتاء او قضاء زده کوي، البته د اسلامي امارت د برحاله قاضيانو لپاره به په همدې اداره کې لنډ مهاله درسونه او کور سونه جوړېږي چې گروپ گروپ به راځي خپلې زده کړې به بشپړوي او بيا به بيرته خپلو دندو ته ورستېږي.

۷- د دارالايتمونو په برخه کې:

لکه چې خبر ياست د ښونې او روزنې او لوړو زده کړو کميسيون تر ادارې لاندې مخکې دوه بابه دارالايتمونه موجود وو چې ښه معياري نصاب او د تعليم اخلاقو او تربیې منظم پروگرام د ټولو اسانتياوو سره پکې عملي دي. سر کال د يتيمنانو د زياتوالي او د هغوی د تعليم او تربیې د ضرورت په خاطر دوه بابه نور دارالايتمونه هم د مخکنيو دارالايتمونو د پروگرام مطابق تأسيس شول چې تر اوسه په لومړيو مرحلو کې دي او د داخلي شمېر يې ورځ په ورځ زياتېږي. ددې دارالايتمونو لپاره د درس او هستوگنې مناسب ځايونه او غوره اعاشه او نور ضرورتونه په نظر کې نيول شوي دي. ښه تجربه لرونکي، مسلکي، مشفق، مهربانه او تقوي داره استاذان ورته مقرر شوي دي. چې د کميسيون د علمي کميټې لخوا جوړ شوی درې کلن نصاب او وروسته د ابتداييه او متوسطه درجو پورې ښوونه ورته کېږي، چې په مجموع کې په دې دارالايتمونو کې په سوونو يتيمنان د دليله په ډول زده کړې کوي.

هو: تاسو په خپله پوښتنه کې د ستونزو يادونه وکړه. په دې اړه بايد ووايم چې زموږ اصلي ستونزه سخت امنيتي شرائط دي چې زموږ د دين او وطن د دښمنانو لخوا په نورو تهديدونو سر بيره زموږ تعليمي ادارې هم په امن کې نه دي که مدرسه وي او که مکتب، دارالحفاظ وي، دارالايتم وي او که کليوالي ښوونځي د دښمن له ويرې او خطر څخه بيغمه نه دي. هغوی زموږ په امورو کې ډيرې ستونزې راپيدا کړې دي او له بلې خوا زموږ اقتصادي مشکلات او ستونزې هم پريمانه دي چې موږ يوازې د ملت او دينداره او علم پالونکو مسلمانانو په مرسته دغه تعليمي پير روان ساتلی دی.

څرنگه چې تاسو ته بهرته معلومه ده د کابل گوډاگي رژيم او باداران يې هميشه دا تبليغات په کار اچوي چې د افغانستان اسلامي امارت د معارف ضد کړنلاره لري، د ښوونې او روزنې لپاره هيڅ برنامه او پلان نلري. مکتبونه سوځوي او معلمان وژني او تهديدوي يې. تاسې د دښمن د دغو تورو او تبليغاتو په وړاندې څه توضيحات لري. او که په دې باب په مختصر ډول د اسلامي امارت د تعليم او تربیې کميسيون په عمومي تگلارې څه رڼا واچوي؟

ځواب: ستاسو ددې پوښتنې په ځواب کې باید ووايم چې: د دښمن داډول تبلیغات د دوی هغه زړه اوله کاره لويدلې حربه او وسله ده چې غوښتل يې دهغې په زور ځينې هغه ذهنيتونه چې له حقايقو څخه ليرې پاتې دي همداسې په ابهام کې وساتي او يا ځينې خالي ذهنونه د اسلامي امارت په ضد را وپاروي خوزه فکر کوم چې اوس داډول پوچ تبلیغات هيڅ اثر نه لري ځکه اوس دننه او د باندې افکار د واقعيتونو په موندلو سره په دې قانع شوي دي چې اسلامي امارت هغه نظام دی چې د ټولنې د ضرورتونو او غوښتنو په سر کې يې ښونې او روزنې ته ځای ورکړی، د تعليمي پاليسيو د پرمخ بيولو لپاره يې باصلاحيته کميسيون ټاکلی، د کميسيون د کاري صلاحيتونو او طرز العمل لپاره يې تعليمي لائحه جوړه کړې ده چې په دغه لائحه کې د اسلامي امارت تعليمي پاليسي خورا څرگنده ده د نمونې په ډول دلته ځينو مادو ته چې د داډول تبلیغاتو پوره ځواب کېدی شي اشاره کوم:

په پنځمه (۵) ماده کې راغلي (د تعليم او تربیې عالي کميسيون مکلف دی چې د اوسني عصر د ژوند د ضرورتونو د پوره کېدو په منظور د افغان مجاهد ولس د بچيانو لپاره د عصري علومو د تعليمي ادارو يعني مکتبونو د جوړولو او پالل په منظور د امکاناتو په تناسب جدي قدم واخلي).

په اتمه (۸) ماده کې راغلي دي (عالي کميسيون مکلف دی چې د اولس بچيان د تشويق، مهرباني، او نيکې بلنې له لارې تعليمي ادارو ته راوبولي، زور زياتی دې نه کوي.

په يوازييمه (۷۱) ماده کې راغلي (اسلامي امارت لاندې تعليمي ادارې په نظر کې لري: ديني ليليې مدرسې، دارالحفاظونه، کليوالي نهاريه مدرسې، د ديني علومو د تخصص ادارې، مکتبونه، پوهنتونونه او دارالايتمونه).

په دواوييمه (۷۲) ماده کې راغلي (د پورته ذکر شويو تعليمي ادارو څخه حق د اوليت د کليوالي نهاريه مدرسو او مکتبونو دی).

د پورته څو مادو په نظر کې نيولو سره د اسلامي امارت تعليمي کړنلاره پوره څرگنديږي نو هيچاته دا مجال نه پاتې کيږي چې د دښمن دغو پوچو اوړندو تبلیغاتو ته غوږ شي او د دښمن دا دعوی چې گویا اسلامي امارت مکتبونه سوځوي او معلمان وژني او تهديدوي يې هم له واقعيت څخه ډيره ليرې ده ځکه اسلامي امارت د ټولو ملي شتمنيو ساتنه د ځان فرض بولي او کړې يې ده.

په ټولو هغو ولايتو کې چې زمونږ ښوونځي او مکاتب فعال دي لکه چې مخکې موياده کړه د نورو تعليمي ادارو تر څنګ د هغو پالنه او ساتنه کوي، د ښوونځيو د فعاليت لپاره يې د امن فضاء رامنځ ته کړې، زمونږ لخوا ورته منظم پر گرامونه ورکول کيږي، تقشيش او نظارت يې کيږي د دغو ادارو منسوبيين که استادان دي او که شاګران ټول زمونږ خپل خلک او ددې ملت بچيان دي يو له بل سره مو پوره همکاري او اړيکې موجودې دي، مطلب دا چې د دغو ادارو پالل هم اصولاً لکه چې دلته په مادو کې ذکر شول او هم عملاً لکه چې ټول خلک يې د سر په سترگو ويني زمونږ د کاري استقامتونو څخه دي.

هو دا يهود او نصاری او د هغوی لاسپوڅي اداره ده چې زمونږ د ملت ټول تعليمي بنسټونه يې ونړول، مسجدونه چې پر عبادت سربيره زمونږ د ملت او هرې اسلامي ټولنې د تعليم لومړني مرکزونه دي بمبار د يا وسوځول، ديني مدرسې يې په لومړي قدم کې تخریب کړې، استادان يې په شهادت ورسول آن تر دې چې ښوونځي او مکاتب چې د عصري علومو د زده کړې ځايونه دي او دوی يې په تبلیغاتو کې د فعالولو ډنډورې غبروي هم د خپلو شومو هدفونو لپاره تخریب او يا وژل، جنګي اډې يې ورته جوړې کړې، پوستې يې پکې فعالې کړې او يا يې هم د مجاهدينو په مخکې د سپر (ډال) په توګه استعمال کړې، د دغو عصري تعليمي ادارو او مکاتبو استادان او معلمين يې هم په شهادت ورسول، بنديان يې کړل او هر وخت د دوی لخوا د تهديد سره مخامخ دي، د دغو عصري تعليمي ادارو ډير زيات شاګردان يې په ډيره بې رحمۍ او بې باکۍ سره په شهادت رسولې او ګڼ شمېر يې زخميان کړې دي، د داسې جنايتونو او تعليمي ضد کړنو ژوندي مثالونه له هيچا څخه پته نه دي، د دغو عصري ادارو د استادانو او شاګردانو د شهادتونو او جراحتونو د پوره لست ذکر کولو گنجائش دلته نشته خو مونږ به د نمونې په ډول د ځينو څخه يادونه وکړو.

- ۱: د ميدان وردگو ولايت د جلريزو ولسوالي: د زيولات د ليسې يو متعلم سړکال درمضان المبارک په اوويشتمه (۲۷) نېټه د اريکيانو لخوا په شهادت ورسيد او بل متعلم د اسد مياشتې په پنځه ويشتمه (۲۵) نېټه زخمي او يوه سترګه يې له منځه لاړه او هم د حضرت ابوبکر رضي الله عنه د متوسطي دوه شاګردان په (۱۳۹۳/۱۶/۱۵ هـ) او د اسماعيل خيلو د متوسطي يو شاګرد زخمي کړل شول.
- ۲: ميدان ښار مرکز: د خالد بن وليد د ليسې دوه شاګردان په (۱۳۹۳/۱۵/۳۰ هـ) په ډرون حمله کې په شهادت ورسيدل.
- ۳: د چک ولسوالي:

سر معلم خليل الرحمن د حاحي محمد ولي زوی د سيبکي د بارگزی د کلي اوسيدونکی د کريم شهيد د ليسې استاد او ور سره يې زوی عصمت الله د همدغې ليسې د لسم ټولګي زده کوونکی د ډير غلګرو د چاپې پر مهال په خپل کور کې په شهادت ورسيدل، همدارنگه د چک د بمبايي د عمر فاروق رضي الله عنه د ليسې پنځه شاګردان په ډرون حملو کې په شهادت ورسيدل او همدغه ليسه دوه ځله د بې رحمه او علم دښمنه مليشو لخوا تر هدف لاندې نيول شوې

چې پنځه نفره شاگردان پکې زخمیان او بیا یو پکې شهید شو. د انبو خاک د لیسې د نهم ټولګي زده کوونکی. د مداد د کلي یو اوسیدونکی د انستیتوت شاگرد. د شیخ یاسین د لیسې د اتم ټولګي زده کوونکی. د لنگر د لیسې زده کوونکی. او د کریم شهید د لیسې زده کوونکی د دغو وحشي ملیشو لخوا په شهادت ورسول شول.

۴: د جلګې ولسوالۍ: د میرانو د لیسې مدیر په (۱۳۹۳/۱۴/۱۷هـ ش) چې کله د څلور نیم میاشتني امتحان څخه راګرځیدلی و په لاره کې د دغو ملیشو لخوا وویشل شو او په شهادت ورسید او د یولسم ټولګي یو زده کوونکی هم د دوی لخوا وویشل شو او شهید شو او د میرانو د کلي د دریم ټولګي زده کوونکی په (۱۳۹۳/۱۶/۱۷هـ ش) په نارنګ باندې شهید شو.

۵: د جغتو ولسوالۍ: د لالکې د کلي اوسیدونکی د امام ابوحنیفه رحمه الله د لیسې د نهم ټولګي زده کوونکی په (۱۳۹۳/۱۶/۱۱هـ ش) او د ملا حافظ د کلي اوسیدونکی د منګلیو د لیسې زده کوونکی په (۱۳۹۳/۱۶/۱۱هـ ش) په ډرون حملو کې په شهادت ورسیدل او د ګنده قول د کلي اوسیدونکی د همدغې کلي د لیسې د دولسم ټولګي زده کوونکی په (۱۳۹۳/۱۷/۱۲هـ ش) په ډرون حمله کې زخمی شو.

۶: د سیداباد ولسوالۍ: په دغه ولسوالۍ کې یواځې سړ کال ټول څلور ویش (۲۴) نفره د بیلابیلو لیسو شاگردان په مختلفو تاریخونو کې په شهادت رسیدلي او دیارلس نفره زخمیان شوي دي چې د ټولو نومونه او ادرسونه زمونږ په کمیسیون کې موجود دي او دلیسو د نومونو او د شهادت او جراحت د تاریخونو په لحاظ په لاندې ډول دي:

- د خالد بن ولید د لیسې شاگرد، د شهادت نېټه (۱۳۹۳/۱۷/۱۳هـ ش)
- د خالد بن ولید د لیسې شاگرد، د شهادت نېټه (۱۳۹۳/۱۴/۱۵هـ ش)
- د خالد بن ولید د لیسې شاگرد، د شهادت نېټه (۱۳۹۳/۱۴/۱۱هـ ش)
- د خالد بن ولید د لیسې شاگرد، د شهادت نېټه (۱۳۹۳/۱۱/۲۰هـ ش)
- د خالد بن ولید د لیسې شاگرد، د شهادت نېټه (۱۳۹۳/۱۲/۲۰هـ ش)
- د خالد بن ولید د لیسې شاگرد، د شهادت نېټه (۱۳۹۳/۱۵/۱۰هـ ش)
- د خالد بن ولید د لیسې شاگرد، د شهادت نېټه (۱۳۹۳/۱۳/۱۵هـ ش)
- د خالد بن ولید د لیسې شاگرد، د شهادت نېټه (۱۳۹۳/۱۳/۱۵هـ ش)
- د خالد بن ولید د لیسې شاگرد، د شهادت نېټه (۱۳۹۳/۱۳/۱۵هـ ش)
- د خالد بن ولید د لیسې شاگرد، د شهادت نېټه (۱۳۹۳/۱۴/۱۲هـ ش)
- د عمر ولي د لیسې شاگرد، د شهادت نېټه (۱۳۹۳/۱۶/۱۵هـ ش)
- د عمر ولي د لیسې شاگرد، د شهادت نېټه (۱۳۹۳/۱۶/۱۵هـ ش)
- د عمر ولي د لیسې شاگرد، د شهادت نېټه (۱۳۹۳/۱۴/۱۵هـ ش)
- د عمر ولي د لیسې شاگرد، د شهادت نېټه (۱۳۹۳/۱۴/۱۲هـ ش)
- د باغک د لیسې شاگرد، د شهادت نېټه (۱۳۹۳/۱۴/۱۵هـ ش)
- د باغک د لیسې شاگرد، د شهادت نېټه (۱۳۹۳/۱۴/۱۵هـ ش)
- د کندهار د پوهنتون محصل د شهادت نېټه (۱۳۹۳/۱۵/۱۰هـ ش)
- د باغک د لیسې شاگرد، د شهادت نېټه (۱۳۹۳/۱۸/۱۲هـ ش)
- د نور المشایخ د لیسې شاگرد، د شهادت نېټه (۱۳۹۳/۱۶/۱۰هـ ش)
- داوخی د لیسې شاگرد.

او درې تنه نور د انصار المؤمنین د لیسې شاگردان
اولاندې شاگردان زخمیان شوي دي:

د عمر ولي د لیسې زده کوونکی: د عمر ولي د لیسې زده کوونکی، د زخمی کېدو نېټه (۱۳۹۳/۱۷/۱۰هـ ش)

- د چک دانستیتوت زده کوونکی .
- د خالد بن ولید د لیسی زده کوونکی ، د زخمی کېدونېته (۱۳۹۳/۱۷/۸ هـ ش)
- د خالد بن ولید د لیسی زده کوونکی .
- د خالد بن ولید د لیسی زده کوونکی ، د زخمی کېدونېته (۱۳۹۳/۱۷/۱۰ هـ ش)
- د خالد بن ولید د لیسی زده کوونکی .
- د باغک د لیسی زده کوونکی .
- د انخی د لیسی زده کوونکی .
- د انصار المؤمنین د لیسی زده کوونکی .
- د انصار المؤمنین د لیسی زده کوونکی .
- د ننگرهار د پوهنتون محصل .
- په پېښور کې د شهاب الدین غوري د معهد خڅه فارغ شوی زده کوونکی .
- او د پوهنتونونو هغه محصلین او فارغین چې د صلیبي یرغلګرو او دهغوی د ګوډاګیانو لخوا په شهادت رسول شوي دي یو شمېر یې د نمونې په توګه ذکر کوو:
- د خوست پوهنتون د ډاکټرۍ د پوهنځي محصل ، د پکتیا ولایت د مرکز اوسیدونکی .
- د خوست پوهنتون د تعلیم او تربیې د پوهنځي محصل ، د کندز ولایت د مرکز اوسیدونکی .
- د خوست پوهنتون د حقوقو د پوهنځي محصل ، د میدان وردګو ولایت د سیداباد ولسوالۍ اوسیدونکی .
- د خوست پوهنتون د شریعتو د پوهنځي محصل ، د پکتیا ولایت د جانیخیلو ولسوالۍ اوسیدونکی .
- د ننگرهار پوهنتون د انجینرۍ د پوهنځي محصل ، د لوګر ولایت د برک ولسوالۍ اوسیدونکی .
- د ننگرهار پوهنتون د تعلیم او تربیې د پوهنځي محصل ، د لوګر ولایت د مرکز اوسیدونکی .
- د ننگرهار پوهنتون د انجینرۍ د پوهنځي محصل ، د لوګر ولایت د محمدآغې ولسوالۍ اوسیدونکی .
- د ننگرهار پوهنتون د انجینرۍ د پوهنځي محصل ، د لوګر ولایت د مرکز اوسیدونکی .
- د ننگرهار پوهنتون د انجینرۍ د پوهنځي محصل ، د لوګر ولایت د پاتخواب اوسیدونکی .
- د ننگرهار پوهنتون د انجینرۍ د پوهنځي محصل ، د پکتیا ولایت د مرکز اوسیدونکی .
- د ننگرهار پوهنتون د شریعتو د پوهنځي محصل ، د کابل ولایت اوسیدونکی .
- د ننگرهار پوهنتون د زراعت د پوهنځي محصل ، د لغمان ولایت د مرکز اوسیدونکی .
- د ننگرهار پوهنتون د زراعت د پوهنځي محصل ، د ننگرهار ولایت اوسیدونکی .
- د ننگرهار پوهنتون د ډاکټرۍ د پوهنځي محصل ، د میدان وردګو ولایت د سیداباد ولسوالۍ اوسیدونکی .
- د ننگرهار پوهنتون د انجینرۍ د پوهنځي محصل ، د پکتیا ولایت د ځمکنیو ولسوالۍ اوسیدونکی .
- د ننگرهار پوهنتون د تعلیم او تربیې د پوهنځي محصل ، د ننگرهار ولایت اوسیدونکی .
- د ننگرهار پوهنتون د تعلیم او تربیې د پوهنځي محصل ، د پکتیا ولایت د مرکز اوسیدونکی .
- د ننگرهار پوهنتون د انجینرۍ د پوهنځي محصل ، د لوګر ولایت د مرکز اوسیدونکی .
- د ننگرهار پوهنتون د انجینرۍ د پوهنځي محصل ، د خوست ولایت د یعقوبی ولسوالۍ اوسیدونکی .
- د پکتیا پوهنتون د شریعتو د پوهنځي محصل ، د پکتیا ولایت د مرکز اوسیدونکی .
- د پکتیا پوهنتون د ډاکټرۍ د پوهنځي محصل ، د پکتیا ولایت د مرکز اوسیدونکی .
- د پکتیا پوهنتون د انجینرۍ د پوهنځي محصل ، د ننگرهار ولایت د کوټ ولسوالۍ اوسیدونکی .
- د کابل پوهنتون د حقوقو د پوهنځي محصل ، د خوست ولایت د علیشیر ولسوالۍ اوسیدونکی .

دربېمه پوښتنه: د کابل رژیم د معارف چارواکي په ډیر شدو امد دعوی لري چې د معارف لپاره یې زیات کار کړی، معیاري تعلیمي نصاب یې جوړ کړی، په میلیونو هغه شاگردان چې له زدکړو یې برخې ووهغوی ته یې د عملي ښوونې او روزنې لپاره زمینه سازي کړې، مکتبونه یې ورته جوړ کړي، درسي کتابونه یې ورته رسولي دي، تاسې د دغو دعوو او غورو په باب څه تبصره لرئ؟

ځواب: هو رښتیا هم د کابل چارواکي چې کله د (۱۳) کلونو لاسته راوړنې نړۍ والو ته وړاندې کوي نو همداخبره یې په سر کې ځای لري چې گویا مکتبونه جوړ شوي، شاگردان ورته جذب شوي، او نصاب مو ورتو رسولی او... خو مونږ وایو چې لومړی باید د هغوی څخه پوښتنه وشي چې هغه په ملیار دونو ډالره چې یوازې د معارف په نامه له نړۍ والو څخه اخیستل شوي د دوی د موجوده کړنوسره انډول کېدی شي؟ او نړۍ والو ته هم وایو چې آیا د هغوی مرستو کوم ځای نیولی دی؟ حقیقت دادی چې هغوی یوازې په مرکزي سیمو کې او د ځینو ولایتونو په یو څو اطرافې سیمو کې مکتبونه پرانیستي دي هغه هم په ډېرو محدودو امکاناتو، د هیواد زیاتره کلیوالي سیمې خو له دغو مرستو څخه بیخي بې برخې پاتې دي.

د دوی د معارف اداره په ټولو ولایتونو کې د مکتبونو او ښونځیو د فعالولو دعوه لري او نړۍ والو ته ښيي چې گویا ښوونځي فعال دي خو په حقیقت کې هلته نه ښونځي شته او نه کومه اداره، نه کتاب شته او نه شاگرد. هسې د کاغذ پر مخ یې خپله شمیره پوره کړې تر څو له نړۍ والو څخه ډالر پرې راجلب کړي او خپل جیبونه پرې ډک کړي.

څلورمه پوښتنه: ډیر ځله اوریدل شوي چې د کابل رژیم په تعلیمي نصاب کې یو لړ داسې مواد درج او ځای پر ځای شوي چې دیني معتقداتو، جهادي ارزښتونو او افغاني غرور ته پکې توهین شوی، تاسې دغسې کوم صریح اسلام ضد ټکي لیدلي او د هغو د تشخیص لپاره مو کوم علمي پلاوی ټاکلی؟

ځواب: د ښوونې او روزنې او لوړو زده کړو کمیسیون د دوی د نصاب د کتنې او نظارت لپاره د دیني علماؤ او مسلکي کسانو یوه کمیټه وټاکله تر څو د دوی نصاب وگوري او کمیسیون ته خپل راپور برابر کړي هماغه و چې نوموړې کمیټې د ښونځیو ټول نصاب له اول ټولګي څخه نیولې بیا تر دولسم ټولګي پورې تر مطالعې لاندې ونيوو. محتوی او مضامین یې مطالعه کړل په نتیجه کې څرگنده شوه چې ځینې ښکاره شرعي، جهادي او افغاني ضد نیمګړتیاوې یې درلودې چې په لاندې ډول ورته اشاره کولی شو.

- ۱- په ټول نصاب کې په شعوري ډول کوښښ شوی دی تر څو د جهاد کلمه، مضمون او حکم پکې ذکر نه شي.
- ۲- په نصاب کې د (قتل ناحق، جنگ وغیره) تر عنوانو لاندې زیار ایستل شوی تر څو جهاد هم د جنگ په معنی تعبیر کړي او ترمنځ یې هیڅ توپیر نه دی کړی.
- ۳- د (صلح) تر عنوان لاندې مضامین لیکل شوي او د صلح طرف ته تشویق او تر غیب بیان شوی خو دا توپیر ندی شوی چې صلح د چاسره او په کومو شرایطو کې او څوک به یې کوي؟
- ۴- د (تروریزم) تر عنوان لاندې مضامین لیکل شوي خو حقیقت یې ندی بیان شوی چې تروریزم څوک دی؟
- ۵- د (بشر دوستی، او انسان دوستی) یا (تساوي حقوق) تر عنوانو لاندې مضامین راغلي او شاگردان یې د انسانانو له یو بل سره دوستۍ ته هڅولي او داسې یې ښوولي چې انسانان په ټولو حقوقو کې سره یوشان دي د کافر او مسلمان توپیر یې د دوستۍ په حدودو کې ندی کړی.
- ۶- د موسیقۍ او لوبو لعب لوري ته تر مختلفو عنوانو لاندې شاگردان هڅول شوي دي تر څو موسیقي زده کړي.
- ۷- د ښځو د آزادۍ لپاره یې کوښښ کړی دی تر څو ښځې د ژوند په ټولو چارو کې د نارینه وو سره یو ځای کار وکړي د ستر او حجاب مسئله یې له منځه وړې ده.
- ۸- د (جرګې) تر عنوان لاندې یې افغاني دود او غرور ته ښکاره توهین او سپکاوی کړی، هغه فرمایشي جرګې چې لاسپوڅي ادارې ته یې جواز ورکړی یا یې د پردیو مداخلې ته قانونیت ورکړی دایې د افغانستان نمائنده جرګې بللي.

- ۹- په نصاب کې ډیر ځله د غیر افغاني او کفري نړۍ مشهورو څیرو څخه ډیره یادونه شوې او په ډیر افتخاري بڼه د هغوی تاریخ ته کتنه کړې ده.
- ۱۰- د مېرمنو یې حجاب ته تصاویر ځای په ځای پکې درج شوي دي چې اخلاقي مفاسدو ته لمن وهل او هڅونه ده او داسې نور.....

خو د دې ټولو سر بیره درې نور مضمونونه (کتابونه)

لکه: ۱- د ژوند مهارتونه ۲- مدني زده کړې ۳- فرهنگ، دغه کتابونه له سره تر پایه د تعلیمي لړۍ سره سمون نه لري او بې ځایه مزخرفات پکې لیکل شوي چې له اخیل سوچه تعلیمي نصاب سره بیخي اړخ نه لگوي.

نوموړي پلاوي پورتنۍ نیمګړتیاوې او خرافات په ګوته کړل د هر ټولګي کتاب، او د کتاب د صفحې په حواله یې یو فهرست (لړ لیک) تیار کړ او کمیسیون ته یې وسپاره چې بیا د کمیسیون لخوا د لازمو هدیاتو، اصلاحاتو او لارښوونو سره یو ځای د هر ولایت تعلیمي مسئول ته وسپارل شو چې د هر ښوونځي ادارې ته یو یو نقل وسپاري او بیا دغه اصلاحات عملاً تعقیب او وڅاري او د ښونځیو استادان او مسئولین ورته جدي متوجه کړي تر څو زموږ راتلونکی نسل او

اولادونه په داسې مرموزو او غولونکو ويناوو بې لارې نه شي. دغه راز اوس هم کله چې نوي کتابونه چاپيږي د کميسيون لخوا کتل کيږي او هم مهاله د ښوونځيو ادارو ته خبر ورکول کيږي.

پښتانه: د دښمن د زهرجنو تبليغاتو يوه مهم ټکي دادی چې اسلامي امارت صرف د ديني علومو پر اختيار او تعليم ته زيات پام اړولی او يايې اړوي. د عصري علومو برخې ته کما حقته توجه نکوي. په دې هکله که څه معلومات راکړئ؟

ځواب: ستاسو ددې پوښتنې ځواب د دوهمې پوښتنې په ځواب کې څرگند دی چې مونږ عصري علومو ته په خپلو تعليمي پاليسيواو پر ګرامونو کې پوره او کما حقته توجه کړې ده. د تعليمي لانجې ځينې مادې مونږ د تعليمي تګلارې په توګه هلته ذکر کړې چې پوره وضاحت پکې موجود دی.

هو ديني علوم چې زموږ او د هرې اسلامي ټولنې د عقيدې او ژوند بنسټ جوړوي داد هر مسلمان او اسلامي امت دنده ده چې لومړی د ديني علومو پر مټ د ټولنې ټول ديني، عقيدوي او اخلاقي اړخونه اصلاح وروسته بيا د عصري او معاشرتي علومو په مرسته د ټولنې مادي ترقي تر لاسه کړي. غرض دا چې مونږ دواړو طرفونو ته بشپړه توجه کړې او د خپلو امکاناتو په ساحه کې يې پالنه کوو.

شپږمه پوښتنه: په داسې حال کې چې يرغلګر او نړيوال استکبار تنها د افغانستان د خاورې، ولس او ملي شتمنيو په اشغال او لوټ پسې مټې ندي بډوډې، بلکې مهمه ارزو يې داده چې نوی نسل په غربي روحيه وروزي. فکر او ذهن يې له اسلام سره په واټن او بې تفاوتۍ کې وغورځوي. ستاسې په فکر افغان ولس بايد خپلو اولادونو ته څومره متوجه او د دښمن دغو دسيسو ته څير ووسي؟

ځواب: رښتيا هم چې نړيوال يرغلګر په ځانګړې توګه يهود او نصاریٰ چې د اسلام او مسلمانانو شعوري دښمنان دي او دښمني يې هم د دين او مذهب په اړه ده نو ځکه تر هر څه مخکې دوی غواړي چې زموږ راتلونکی نسل له خپل دين څخه بې خبر وساتي او يايې منحرف او په غربي روحيه وروزي او دوی ددې هدف او موخې لپاره ښونځي او تعليمي ادارې د دعوت او جلب او جذب مناسب مرکزونه بولي. زموږ افغان مسلمان ملت بايد ډير دقيق متوجه وي په ځانګړې توګه هغو ښوونځيو او تعليمي ادارو ته چې د غلامې ادارې د واک لاندې سيمو کې دي. کله چې څوک خپل زوی او ورور دغو ادارو ته ليږي دغه څومهمې نکتې بايد په پام کې ولري:

۱- د ښوونځي معلومات وکړي چې اداره يې د چا په لاس کې ده؟ افغانان دي او که بهرنيان؟

۲- په ښوونځي کې کوم نصاب ويل کيږي؟

۳- د ښوونځي استاذان څوک دي؟ آيا افغاني مسلمانان دي او که غرب مزاحه او غربي دغو تګر او يا پخواني کمونستان؟

او هم بايد د خپلو اولادونو له کوره تر ښوونځي او له ښوونځي تر کوره پوره پوره نظارت او مراقبت وکړي تر څو د دغو خبيثو او معاندو دښمنانو دغولونکو پلانونو ښکار نه شي.

اووه پوښتنه: د ولايتونو او ولسواليو په مرکزونو کې د موجودو تعليمي ادارو او محصيلينو سره مو اړيکې څرنگه دي؟

ځواب: د ولايتونو او ولسواليو په مرکزونو کې چې کومې تعليمي ادارې دي زموږ د ولايتي او ولسواليو د تعليمي مسئولينو لخوا د هغوی سره د ځانګړو مقرراتو په چوکاټ کې رابطې او اړيکې شتون لري. د استاذانو او شاګردانو سره ليدل او کتل کيږي. د هغوی پر وګرامونو تر نظارت لاندې نيول کيږي او زموږ لخوا خپل اصلاحي پر ګرامونه هغوی ته ورکول کيږي او هغوی يې دوخت او ځای د شرائطو سره سم عملي کوي حتی که څوک سرغړونه وکړي او ضرورت وليدل شي هغه اداره بندولی هم شو.

اتمه پوښتنه: د لوړو زده کړو په برخه کې چې مسئوليت يې ستاسو ادارې پورې اړه لري تاسو کوم کارونه ترسره کړي او دراتلونکي لپاره ورته کوم پلان لري؟

ځواب: د دې موضوع په اړه مو د لومړۍ پوښتنې په ځواب کې په پنځمه (۵) ګڼه کې څه توضيحات درکړل خو بيا هم د يادونې وړ بولو چې لوړې زده کړې هم په موجوده شرائطو کې زموږ د کميسيون په کاري استقامتونو کې راځي نو لهذا کميسيون خپله دنده بولي چې د لوړو زده کړو د اصلاح او پرمختګ لپاره جدي قدمونه واخلي او وده ورکړي خو څرنگه چې له يوې خوا جهادي شرائط دي او له بلې خوا دغه ادارې په غټو ښارونو او د دښمن تر واک لاندې سيمو کې دي نو د هغوی سره زموږ روابط تر ځانګړو اصولواو مقرراتو لاندې تنظيم او پر مخ بيول کيږي. د دغو ادارو سره د روابطو او پکې د کار کولو لپاره اوس پر يوه تګ لاره او طرز العمل باندې هم کار کيږي تر څو د هغې په رڼا کې د لوړو زده کړو سره ټولې تړلې چارې نورې هم په اسلامي او اصولي معيارونو تنظيم او برابرې شي. د اوس لپاره د دغو ادارو د مسئولينو، استاذانو او محصيلينو سره زموږ اړيکې شته او د بيلابيلو وسائلو او طريقو له لارې د هغوی د چارو نظارت کوو او په مناسبو او ضروري حالاتو کې د خپلو ټاکلو مسئولينو له لارې ور سره ليدل او کتل کوو. د اسلامي امارت تعليمي

پاليسۍ د خپلو ځانگړو لارو څخه وخت په وخت ورته رسوو. د دوی ضرور تونه لکه د اړيکو وسایل او نور د دوی په واک کې ورکوو او د دغو تحصيلي موسساتو او ادارو محترم استادان او مجاهد شاگردان زموږ سره پوره همکاري لري او خپل تصاميم او مشورې موږ سره شريکوي.

نهم پېښتنه: د اشغال په تيرو ديار لسو (۱۲) کلونو کې چې کوم مجاهدين شهيدان شوي او بچيان يې بې سر پرسته پاته شوي د هغوی د تعليم او تربیې او زده کړو د تر لاسه کولو لپاره مو تر اوسه پورې څه کړي؟

ځواب: د ټولو بې سر پرسته او بې وزله یتيمانو لپاره لکه چې خبر ياست موږ مخکې دوه دارالایتامونه درلودل چې د دوه سوه او پنځوسو (۲۵۰) په شاوخوا کې یتيمانو پکې زده کړه کوله خو څرنگه چې د یتيمانو شمير زيات وو او د ملک جهادي شرائطو ته په پام سره ورځ په ورځ دغه شمېره مخ په زياتيدو وه نو ځکه د نورو دارالایتامونو د جوړېدو ضرورت وليدل شو. زموږ کميسيون د اسلامي امارت د هدايت سره سم دوه نور دارالایتامونه په سېر کال کې د نوي تعليمي کال د پيل څخه افتتاح کړل د دغو دارالایتامونو د تعليمي کيفيت او څرنگوالي په اړه به ستاسو د معلوماتو لپاره څه توضيحات درکړم:

۱: د دوی ټوله تعليمي او زده کړه دوره پنځه کاله ده درې کاله ابتدائي او تمهيدي صنفونه دي څلورم کال کې ابتدائي او په پنځم کال کې متوسطه درجه ورته ويل کيږي.

۲: د درې کالو ابتدائي صنفونو لپاره يو په زړه پورې معياري نصاب د کميسيون د علمي کميټې د علماؤ او مسلکي کسانو لخوا جوړ شوی دی هغه ورته په دغه درې کلونو کې تدريس کيږي. په دغه نصاب کې قاعده، قرآن کریم، تعليم الاسلام، سيرت النبی صلی الله عليه وسلم، رياضي، نبوي احاديث، پښتو او خط شامل دی.

۳: دوی ته هر ورځ په منظم ډول په ټاکلو وختونو کې د ورځني مهال ويش سره سم تربيه او د اخلاقو په اړه توصيه کيږي.

۴: د نظافت او پاکۍ اهتمام يې په پوره ډول سره کيږي.

۵: د شپې د تيرولو ټول سهولتونه او اسانتياوې لکه اعاشه، بستره او نور لوازم ورته برابر دي.

۶: ښه تقوی داره، مشفق، مهربانه او مسلکي استادان ورته ټاکل شوي دي چې په درسي پروگرامونو برسيره يې په شپه او ورځ کې نظارت او څارنه کوي.

۷: د جامو، لباس او پايزار اهتمام يې په ډاډور وختونو او نورو وختونو کې د کميسيون لخوا کيږي.

۸: په رخصتيو کې د کور د تگ لپاره ترانسپورتي کرایه او خرچه ورکول کيږي او هم کله کله ورته په کافي مقدار کې کومک هم کيږي.

اسمه پېښتنه: زموږ د معلوماتو له مخې د هيواد په اکثر و اطرافې سيمو کې چې د تعليم او تربیې کومې ښوونځۍ فعالې دي استادان يې يوازې د مساجدو امامان دي، چې يوازې ديني مضامين شاگردانو ته وايي د نورو عصري مضامينو لپاره په ښوونځيو کې مسلکي استادان نلري، ددې تشې د ډکولو لپاره څه پلان لري؟

ځواب: په دې اړه بايد ووايم چې په ټولو هغو ولاياتو کې چې ښوونځي موجود دي په هغو کې په کافي شمير کې مسلکي استادان موجود دي البته يو شمير ديني علما، موږ په دغو ادارو کې د ځينو ديني مضامينو لپاره لکه قرآن کریم، دينيات، تعليم الاسلام، تفسير، حديث، ميراث، عقائد او فقهي لپاره چې د نصاب مهمه برخه جوړوي د ضرورت په اندازه ټاکلي دي او نور مضامين د مسلکي استادانو لخوا تدريس کيږي. بيا هم که د کميت يا کيفيت په لحاظ په ځينو ځايونو کې کومه نيمگړتيا موجوده وي په راتلونکي کې غواړو زموږ د هغو نويو ځوانانو په ټاکلو سره چې له خپلو زده کړو فراغت تر لاسه کوي د مسلک سره سم د اسلامي معيارونو په نظر کې نيولو سره دغه تشه ډکه کړو.

يوه اسمه پېښتنه: د تعليم او تربیې د کميسيون له لوري د کليوالي ښوونځيو لپاره په يوه خاص نصاب کار روان ؤ، چې کار يې اوس په کوم پړاو کې ده او که راته ووايست څه وخت به د استفادې وړ وگرځي؟

ځواب: د کليوالي مدارسو او ښوونځيو لپاره چې په کوم نصاب کار روان ؤ الحمدلله د هغه کار پای ته رسيدلی د مضامينو کمپوز او ترتيب يې بشپړ شوی دی خو سمدستي د وروستۍ کتنې لپاره علماؤ او شيوخو ته سپارل شوی دی ترڅو د دوی له کتنې او پوره سمونې وروسته چاپ شي اميد لرو چې د راتلونکي ۱۳۹۴ هـ ش کال لپاره به گټې اخيستلو ته تيار شي.

يوه اسمه پېښتنه: د ښوونې او روزنې او لوړو زده کړو کميسيون لخوا د مدارسو لپاره يو نصاب ترتيب شوی دی چې ټول مدارس يې په عملي کولو مکلف شوي دي د ځينو په باور اوس هم په دغه نصاب کې د پخوانيو مروجو فنونو لکه حکمت، فلسفې او منطق د کتابونو غوښتنه ونډه شته په داسې حال کې چې د وخت ضرورت اوس ديني او عقيدوي مسائلو او هم د نوي حکمت، ساينس، ټکنالوجۍ او طب خوا ته ډير دی چې بايد حالاتو ته په کتو سره طالبان د نوي شرائطو او ستونزو په مقابل کې وروزل شي نو په دغه نصاب کې دغو ضرور تونو ته څومره توجه شوې او د پخوا په پرتله څومره نوښت پکې راغلی دی؟

واب: په دې اړه بايد ووايم چې په حقيقت کې د مدارسو لپاره د يو منظم نصاب د تر ټيولو او جوړولو اصلي سبب او علت همدغه د وخت ضرورتونه وو او ورسره په څنگ کې د ټولو مدارسو په درسي نظام کې توحيد، يو والی او نظم راوستل هم وو، ځينې هغه نوښتونه او ځانگړتياوې چې په دغه نصاب کې رعايت شوي دي غواړم په لنډ ډول يې تاسې ته وړاندې کړم:

۱: د قرآن کریم دمشق، تجويد، ترجمې او تفسير لپاره په منظم ډول په تدريج سره درجې ټاکل شوي دي مثلاً: په ابتداييه، متوسطه، اوليٰ او ثانيه درجو کې مشق، او تجويد او په خامسه، سادسه او سابعه درجو کې يې ترجمه پای ته رسيږي او په تاسعه او عاشره درجو کې يې تفسير ويل کيږي.

۲: حديث شريف په اولي درجه کې پيل کيږي او بيا د څلورمې درجې څخه تر يوولسمې درجې پورې په هره درجه کې د اصول الحديث سره يو ځای پر لېسې ويل کيږي.

۳: فقه او اصول الفقه د ابتداييه درجې څخه پيل بيا تر ثامنه درجې پورې مسلسل په هره درجه کې ويل کيږي او بيا په عاشره درجه کې د وړې دورې په لړ کې پای ته رسيږي.

۴: عقائد په ثالته درجه کې، وروسته بيا په سابعه او تاسعه درجو کې ويل کيږي.

۵: د طب د زده کړې لپاره په تاسعه درجه کې اهتمام شوی تر څو ضروري علم الطب هم حاصل کړي.

۶: تاريخ په ځانگړي ډول د اسلامي تاريخ کتابونه هم په نصاب کې په مسلسل ډول په درجو کې ويشل شوي دي لکه په څلورمه، پنځمه او اوومه درجه کې. په همدې ترتيب د علم ادب، اخلاق، عروض او خط او انشاء اهتمام په نصاب کې شوی چې دغه د نصاب او درجو تر تيب د کميت او کيفيت په لحاظ د پخوا په پرتله ډير برابر او مؤثر دی او د حکمت او منطق کوم کتابونه چې په نصاب کې ځای شوي دي يو څو د علمي اصطلاحاتو لپاره گټور دي او د استعداد لوړوالی او د استدلال قوت ورسره پيدا کېږي او بل ددغو کتابونو سره له پخوا څخه زمونږ علماء او طالبان دخپلې علمي سلسلې د پرمخ بيولو لپاره عادت شوي دي او تر اوسه يې دغه لړۍ په برياليتوب سره تر دې ځايه رارسولې ده.

خو بيا هم دغه نصاب ته وخت په وخت کتنه کېږي سر کال مونږ د علماؤ، د مدارسو د شيوخو او استاذانو نظريات راټول کړي دي پر هغو کار روان دی چې سره توحيد او تنظيم شي بيا به په پای کې د تعليم او تربیې او عالي تحصيلاتو علمي بور ته وړاندې کېږي، چې ددغه تجديد نظر په نتيجه کې به په نصاب کې مناسب تعديل او تغيير رامنځ ته شي او دغه د بيا بيا کتنې سلسله به وخت پر وخت روانه وي تر څو د کميت او کيفيت په لحاظ د وخت د غوښتنو سره سم لاسنه گټور او په زړه پورې نصاب ولرو ان شاء الله.

د ادارې مسؤليت: په پای کې که تاسو د اسلامي امارت د تعليم، تربیې او لوړو زده کړو د کميسيون د مشر په حيث خپل ولس، د مدارسو، مکاتبو استاذانو او زده کوونکو ته څه پيغام لری مهرباني وکړئ.

واب: لومړی ستاسو څخه مننه کوم چې ماته مو د فرصت راکړ تر څو د خپل ولس، د ټولو تعليمي ادارو مسؤلينو، منسولينو، استاذانو او شاگردانو سره خپلې هيلې شريکې کړم: د افغانستان اسلامي امارت د تعليمي ارگان د مشر او مسؤل په توگه مې لومړی له خپل ولس څخه داهيله ده چې خپلو اولادونو، وروڼو او د ملت ټولو پيچيانو ته په ځانگړې توگه هغو ټولو بې سرپرسته يتيمانو ته چې پالنه يې د هر مسلمان فریضه ده د تعليم زمينه برابره او خپلو نږدې تعليمي ادارو ته واستوي. په دې اړه دې غفلت او بې پروايي نکوي، د مرپوټه تعليمي ادارو څارنه دې کوي، په ځانگړې توگه د هغو تعليمي ادارو چې د يرغلگرو او دهغو د لاسپوڅې ادارې تر واک لاندې سيمو کې دي تر څو خپل اولادونه له عقيدوي او اخلاقي انحراف څخه وساتي.

د تعليمي اداراتو له استاذانو او مسؤلينو څخه هيله لرم تر څو خپل اسلامي، جهادي او افغاني مسؤليت په سمه توگه ادا کړي، دغه د ملت پيچيان چې ستاسو په اداراتو کې زده کړې کوي يو لوی اسلامي امانت وگڼئ، د دوی سالمه ښوونه او روزنه او د هر ډول عقيدوي او اخلاقي انحراف او بې لارې توب څخه د دوی ساتنه ستاسو مسؤليت دی، تاسو د استاذانو په حيث په اسلام کې د يو لوی مقام څخه برخمن ياست هيله ده چې خپل مقام ته د درناوي په خاطر اسلامي ټولنې ته د ستر خدمت مصدر وگرځئ.

او زده کوونکو ته زما د پيغام دی چې خپلو زده کړو ته متوجه ووسي، د مسلمانو نيکو استاذانو څخه خپلې زده کړې وکړي، پر مسلکي زده کړو سربيره خپلې عقيدې او اخلاقو ته ډيره پاملرنه وکړي، د راتلونکي يوې پاکې اسلامي ټولنې د جوړولو په فکر کې ووسي، بې ځايه هوسونه او غوښتنې پرېږدي او هيڅکله خپل قيمتي وختونه ضائع نکړي.

عراق ته دامريکايي پوځيانو ديار اتگ مړني

شهيد زوی

پس دنومبر په ۲۳ مې نېټې داسلامي دولت جنگيالو د (تل عفر) نومې يو بل شمالي ښار دنيولو هڅې وکړې خو په نيولو يې ونه توانېدل؛ د بغداد ادارې ويلي چې د داعش جنگيالو د فوځ نه د وسلو يو ستر ډيبو نيولی و چې په همدې ډيبو کې ددوی لاس ته ورغلې سپکې او درنې وسلې يې د تل عفر دنيولو لپاره ددولتي فوځ پر ضد کارولي دي؛ د ښار مرکزي روغتون له ټپيانو ډک شويدي او پکې دنورو ټپيانو د داخلولو ځای نشته.

د بغداد ادارې دعوی کړېده چې د يادو شمالي ښارونو په تازه نښتو کې يې په سونو مخالفين وژلي دي خو ددې دعوي پخلی د ازاو رسنيو له لورې ندی شوی او نه هم دولت دخپل يو مخالف دوژلو ثبوت وړاندې کړیدی.

هو! برعکس داسلامي دولت جنگيالو پدې جنگونو کې دژوندي نيول شويو گڼو فوځيانو ډله ايزو وژنو عکسونه خپاره کړيدي؛ پدې عکسونو کې ليدل کېږي چې دگڼو نيول شويو دولتي فوځيانو لاسونه شاته تړل شويدي؛ ديوي کندی په غاړه په قطار ودرول شويدي او داسلامي دولت نقاب پوشو جنگيالو ورته دخپلو ټوپکونو شپېلۍ راږولې دي.

داعش بغداد ته ورو ورو ځان ورنېږدې کوي د بغداد نيول به يې په عراق کې يو ستر هدف وي او دنيولو حوصله يې هم لري؛ حالاتو ته په پام سره په لنډ وخت کې د بغداد نيول گران ښکاري خو وېره يې شته؛ په بغداد کې ډېر ډېې اطمینانی کیفیت دی؛ دخوراکي او اړتيا وړ نورو توکيو نرخونه ډېر پورته شويدي؛ بغداديان په

داسلامي دولت يا داعش دنويو پرمختگونو په لړ کې تېره اوونۍ يانې دروانې نومبر په وروستۍ نيمايې کې دخايې اوسېدونکو په مرسته موصل؛ دصدام حسين پلارنی ښار تکريت او دشمال ځني نور کوچني ښارونه او قريې ترخپل کنترول لاندې راوستي؛ يادو ښارونو او سيمو کې يو تعداد دولتي فوځيان وژل شوي او ژوندي هم نيول شويدي نور ټول د وړو او سترو مرکزونو نه په شخصي جامو کې تښتېدلي دي او ټول فوځي وسايل او مهمات آن ترخپلو فوځي يونيفورمونو پورې هر څه يې په خپلو مرکزونو کې پرېښي چې ټول داسلامي دولت جنگيالو لاسته ورغلي دي؛ د يادو ښارونو او نورو سيمو دنيولو نه

نوي اتحاد کې د شاملېدو منظوري ورکړې وه اوس پدې جنگ کې ددې هيواد د عملي گډون خبر څه پرلوی او د اهميت وړ خبر نه گڼل کېږي؛ کوم خبر چې د ټولې نړۍ توجو يې ځانته را جلب کړې هغه عراق ته د امريکايي فوځونو د بيا راتللو خبر دی.

امريکا چې د داعش په مقابل کې عراقي فوځ ته د سلا مشورو ورکولو په پلمه يې لا وارد مخه په بغداد او الانبار کې ۱۵۰۰ فوځيان ځای پر ځای کړيدي اوس يې د عراق لومړی وزير حيدر العبادي باندې فشار راوړيدی چې گڼ شمېر نورو امريکايي ځواکونو ته دې عراق ته دوړننوتلو اجازه ورکړي؛ دنوم د نه څرگندولو په شرط د عراق د پارلمان يو غړي ((اليوم الثاني)) نومې عربي رسنۍ ته ويلي دي چې د عراق لومړی وزير حيدر العبادي د امريکا تر سخت فشار لاندې دی ترڅو د مشاورينو په نوم عراق ته د گڼو نورو امريکايي فوځيانو دوړتللو اجازه ورکړي.

پوښتنه دا ده چې هغه امريکا چې په عراق کې ديو اوږد، ستړي کونکي او له ځاني او مالي تاوانونو ډک جنگ کې د شرمونکې ناکامۍ نه پس يې ددې جنگ ودرول او ددې هيواد نه دخپلو فوځيانو ويستل اعلان کړي اوس بيا ولې دې هيواد ته د فوځيانو درالېدولو او احتمالاً دلته په ځمکني جنگ کې دخپلو فوځيانو رابښکېلولو ته بيا ولې زړه ښه کوي؟

ددې جواب څه جوړه فلسفه نه لري؛ نه داسې گران دی چې ډېر سوچ فکر وغواړي او نه هم داسې دی چې څوک دې ورسره خپل مخالفت ښکاره کړي؛ بس سیده ساده خبره دا ده چې امريکا دنړۍ تر ټولو ستر خود غرضه، ښکېلاکگر او اشغالگر هيواد دی؛ هر اقدام او هره پرېکړه يې ښکېلاکي اهدافو ته درسېدلو لپاره وي؛ ددې ترڅنگ امريکا په نړۍ کې تر بل هر هيواد زيات تېل مصرفونکی او تېل واردونکی هيواد دی؛ د امريکا فوځ دنړۍ د بل هر هيواد د فوځ نه زيات تېل کاروي؛ که د امريکا د دفاع وزارت د تېلو مصارف دنړۍ د هېوادونو د تېلو مصارفو سره پرتله شي نو د دفاع وزارت په ۳۵م ځای کې قرار لري يانې دنړۍ د ۳۴ سترو هېوادونو نه پرته دنړۍ د بل يو هېواد د تېلو ټول مصارف هم يواځې د امريکا د دفاع وزارت د تېلو مصارفو ته نه رسېږي؛ يواځې په ۲۰۰۳ کال کې امريکا ته ۱۱۰ مليار دو ډالرو تېل راوارد شوي وو.

ددې ترڅنگ چې تېل د امريکا ډېره لويه اړتيا ده د ټولې نړۍ په صنعت او تجارت کې هم مرکزي ونډه د تېلو ده او د ډالرو ارزښت هم په نړۍ کې له همدې امله دی چې د تېلو پېرل او پلورل پرې کېږي نو ځکه د امريکا په تجارت او خارجه پاليسۍ کې تېل مرکزي رول لوبوي او په نړۍ کې د امريکا جنگونه هم د همدې تېلو او غازو په ټولو زېرمو د قبضې لپاره دي؛ دنړۍ د تېلو په زېرمو چې د امريکا قبضه څومره

دولتي فوځيانو بې اعتماد دي؛ پکې د مجاهدينو د مقابلې توان نه ويښي او دلته دا وېره په ډېر قوت مخ په خپرېدو ده چې يوه نه يوه ورځ به د اسلامي دولت جنگيالي په بغداد داسې درنده حمله کوي چې له امله به يې ددې ښار اوسېدونکو ته ډېر ستر ځاني او مالي تاوانونه ورسېږي.

د اسلامي دولت دنويو پرمختگونو تر څنگ د دښمن له لورې هم نوي اقدامات ترسره شويدي؛ د داعش په مقابل کې د امريکا په مشرۍ کې جوړ شوي اتحاد ته کاناډا هم عملاً ورگډه شوه؛ رسنيو دا خبر خپور کړ چې د کاناډا جنگي طيارو په پرمومي ځل په عراق کې د داعش په مرکزونو بمباري وکړه؛ وروسته بيا د کاناډا د دفاع وزير راب نکلسن هم ومنله چې جنگي طيارو يې د داعش مرکزونه بمبار کړيدي؛ هغه وويل چې د کاناډا د هوائې ځواکونو سي ايف ۱۸ ډوله جنگي طيارو دخپلو اتحاديانو سره د تماس نه پس په فلوجي کې د داعش پر مرکزونو ليزر گايدې درانده بمونه وغورځول خو د ځاني تلفاتو په اړه معلومات ندی ترلاسه شوي.

مياشت دمخه چې د کاناډا پارلمان د داعش پر ضد جوړ شوي

خو دا چې په عراق کې امریکا او متحدین یې دمجاهدینو د ډېر ستر مقاومت سره مخامخ او پدې هیواد کې یې ډېر ځاني او مالي تلفات ولېدل نو خپل ټول پلانونه یې تطبیق نه کړای شول خو په عراق کې په تمامو معنو د لاسپوڅي ادارې او دې ادارې ته د ۵ سوه زرو نه د زیات فوځ په جوړولو بریالی شوه.

امریکا گومان کاوه چې دمجاهدینو مقابله به په ډېرې اسانۍ ددوئ په لاس جوړه شوې هغه اردو وکړای شي چې قاطع اکثریت پکې د شیعه گانو دی نو ځکه یې خپل فوځونه د عراق له ښارونو وویستل؛ دامریکایانو په وینا د عراق د ښارونو نه ویستل شوي ټول فوځیان یې خپل هیواد ته ستانه شويدي یواځې ۱۲ زره فوځیان یې په عراق کې دخپل سفارت او دامریکایي قراردادیانو د حفاظت لپاره په عراق کې په خپلو اډو کې ساتلي دي.

امریکا دا کار ددې لپاره وکړ چې شوم اهداف یې پوره شي او د ځاني تلفاتو لړۍ یې بنده شي؛ دا چې گوډاګۍ اداره او دامریکا په لاس جوړه شوې اردو دامریکا گټو ته وفاداره وه نو امریکا په خپل پلان کې تر ډېره حده بریالی وه خو دامریکا او لاسپوڅو له بده مرغه چې په عراق کې هغه داعش سر راپورته کړ چې په مقابل کې یې د عراق فوځ شکست وخوړ، ستر ښارونه گڼ فوځي تاسیسات او د ټېلو د تصفی مرکزونه یې ترې ونیول او داردو په جوړولو دامریکا ټوله خواري او مصارف په سیند لاهو شول.

په عراق کې دامریکا ټوله پانگونه د خطر سره مخامخ شوه نو ځکه یې د داعش پرضد د یو شمېر غربي او عربي هېوادونو اتحاد رامنځته کړ او هوايي درندې حملې یې پرې پیل کړې خو چې هوايي بریدونو د داعش د پرمختګ لار ونه نیوله نو امریکا اوس د داعش د پرمختګ د مخنیوي یو بل ناکام کوبښ کوي؛ غواړي چې د عراق مورال بایللي فوځ ته نوې حوصله ورکړي او په هر قیمت چې وي د داعش مقابلې ته یې ودروي نو ځکه د جنگ نږدې ساحو ته ځي ترڅو گوډاګۍ اردو تر شا دامریکایي فوځیانو د وجود ډاډ تر لاسه او تریو حده په ډاډه زړه دمجاهدینو په مقابل کې وجنگېږي چې دا دامریکا ناکامه هڅه ده، لاسپوڅي اردو به هیڅ حوصله ونه مومي خو برعکس به دمجاهدینو حوصلې نورې هم لوړې شي؛ په ولس کې به یې تائید او د هېواد نه بهر مسلمانانو کې به یې محبوبیت زیات شي چې ورسره به یې د فتحو بهیر نور هم گړندی شي؛ نړۍ ته به دامریکا د پالیسیو ناکامي ښه روښانه شي او دا خبره به یې یقین ته پرېوځي چې دامریکا حرص وړې خوی او داشغال فکر هغه د خطا د پاسه خطا ته اړباسي نو ځکه له یوې سوړې څو ځلې چپچل کېږي.

کمزورې کېږي هغومره به دامریکا حیثیت ته تاوان رسېږي، دد الر قدر به کمېږي او دیورو او دچین د کرنسۍ یوان سره به د ټېلو دنرخ د تړل کېدو خطر ډېرېږي نو ځکه امریکا جنګونه هم په هماغو سیمو مسلط کړيدي چرته چې د ټېلو او غازو پراخه زېرمې دي؛ په افغانستان د یرغل دنورو اهدافو ترڅنګ یو ستر هدف دا و چې پخپله د افغانستان او منځنۍ آسیا د ټېلو او غازو سترې زېرمې دامریکا تر قبضې لاندې راشي خو چې عراق دنړۍ په سطحه دوهم هغه هېواد و چې د ټېلو سترې زېرمې یې لرلې؛ د زېرمو نه یې په ډېر کم مصرف ټېل راویستل کېدل او د منځنۍ آسیا په نسبت نړیوال مارکیټ ته ډېر نږدې و نو په افغانستان کې د جنگ پایلو ته له انتظار وړاندې امریکا پدې هېواد هم یرغل وکړ او د صدام حسین اداره یې ددې لپاره ړنګه کړه چې دلته دخپلې خونې اداره رامنځته کړي؛ خپل فوځ د تل لپاره دلته مېشت کړي او نه یواځې د عراق بلکې د ټول منځني ختیځ د ټېلو په زېرمو یې قبضه راشي چې همدا به یې بیا په ټولې نړۍ د غلبې سبب وي؛ په عراق کې د سترو اډو جوړول د همدې خبرې ډېر ستر دلیل دی.

د شهید ملا روزي خان عاکف

ژوند او کارنامو ته ګوته

د ادارې یادونه:

د ملا احمد الله وثیق لخوا ترتیب شوي د شهید ملا روزي خان عاکف سوانح خورا اوږده او مفصل و، چې د مجلې محدود حجم یې د بشپړ نشر توان نه درلوده، له همدې امله مو سوانح تر یوه حده مختصر کړ چې اوس یې هماغه مختصر شوی متن چاپ ته سپارو.

زوکړه او زده کړې یې

شهید ملا روزي خان عاکف په کال (۱۳۵۴ هـ ش) کې د زابل ولایت د نوبهار ولسوالۍ د مشیزو په کلي کې د حاجي صالح محمد په دینداره او جهادی کورنۍ کې دې فاني نړۍ ته سترګې پرانیستي، لومړنۍ زده کړې یې په خپله سیمه کې د کلي پر ملا امام پیل کړې وروسته د زابل د شاه جوی ولسوالۍ د موسی زو او ګاګرۍ په سیمو کې په زده کړو

بوخت شو، دنورو زده کړو لپاره یې د پاکستان د بلوچستان ایالت د کوټې ښار ته سفر وکړ هلته یې په مختلفو دیني مدرسو کې له جیدو علماء کرامو څخه زده کړې ترلاسه کړې.

په ۱۹۹۴ کال کې چې د شر او فساد په ضد د طالبانو اسلامي تحریک پیل شو، ملا روزي خان چې لا له وړکتوبه یې له جهاد سره مینه درلوده، له طالبانو سره ملګری شو له همدې امله یې زده کړې نیمګړې پاته شوې، نوموړی د شهادت تر وخته په جهادي فعالیتونو کې مصروف پاته شو او تر اخره یې فرصت ونه موند چې خپلې ناتمامې زده کړې تمایې کړي.

د طالبانو په اسلامي تحریک کې شمولیت او مبارزه یې:

په ۱۹۹۴ میلادي کال کې هغه مهال چې په افغانستان کې د ټولنیز هرج و مرج او فساد د ورکولو په موخه د طالبانو اسلامي تحریک قیام وکړ، شهید ملا روزي خان عاکف دغه مهال تازه ځوانۍ ته رسیدلی وو، چې له جهاد او خدمت سره د زیاتې مینې له امله د طالبانو له یوه ګروپ سره ملګری شو، لومړی د کندهار مرکز ته لاړ او له هغه ځایه د طالبانو په تشکیل کې د شاو لیکوټ ولسوالۍ ته ولاړ او هلته یې د ملا عبدالرحمن تر مشرۍ لاندې په ولسوال جهاد پیل وکړ، د کندهار ولایت د بشپړې فتحې وروسته نوموړی په مختلفو وختونو کې له مجاهدینو سره یوځای د ګرځک، دلارام، فراه رود او همداسې د فراه ولایت د آب خورما سیمې په سختو جګړو کې یې برخه واخیسته، نوموړي په یادو جګړو کې د خپل شهامت او د دښمن په وړاندې د میړانې او د لاوړۍ په ښودلو سره د مجاهدینو تر منځ د یوه زړور او مدبر مجاهد په حیث مطرح شو او دهغه مهال د جنگ د لومړیو کړښود قومندانانو شهید ملا محمد اخند، شهید ملا رحمت الله اخند او نورو د اعتماد او توجه وړ وګرځید.

او میړانه رڼا ورځ یادی پوښتنې ته د بایپور (د اتسن) په مټ اکمالات کول. نوموړي د میدان ښار په کوه کرغ، جلیز او ارغندی سیمو په سختو جگړو کې برخه واخیسته، او کله چې په ۱۳۷۵ هـ ش کال په مني کې د کابل د نیو لولپاره له دوو استقامتونو (جلال اباد او میدان ښار) څخه عملیات پیل شول شهید ملا روزي خان عاکف دهغو مجاهدینو په تشکیل کې وو چې دارغندی له لارې د کابل ښار ته ننوتل.

د کابل له سترې فتحې وروسته مجاهدین د پروان ولایت په لور وخوځیدل، شهید عاکف چې څو میاشتې مسلسل یې د جهاد په لومړنیو کړنو کې تېرې وې، د څه وخت استراحت کولو لپاره خپل کور ته د تللو اراده وکړه، د شهید عاکف نژدې ملگری ملا عبدالاحد جهانگیر وال وایي، شهید عاکف له کابل له لومړۍ کندهار ته راغی، په دې وخت کې په پروان کې د مخالفینو له لوري شدید تعرضونه پیل شول طالبانو له پروان نه عقب نشیني وکړه، او د کابل ښار حدودو ته جگړه راوړسیده، د شهید عاکف چې کله په کندهار کې له دې وضعیت څخه خبر شو د مسئولیت دا احساس له مخې یې کور ته تګ پرېښود، په کندهار کې له یوې شپې تیروولو وروسته بیرته د کابل په لور حرکت وکړ او د جنگ لومړۍ کړنې ته ولاړ.

د کابل له فتحې څه موده وروسته نوموړی د قرغې د اتمې فرقې په تشکیلاتو کې چې قومندان یې د ملا امیر خان حقاني په غاړه وه جهادي خدمت پیل کړ چې ډیر وخت به په شمالي کې د بگرام په استقامت د جنگ د لومړۍ کړنې د مهمو نقطو د ساتلو او نیولو په عملیاتو کې بوخت و.

په ۱۹۹۷ میلادي کال چې کله د طالبانو یو ستر لښکر د سالنگ په تونل د شمال خواته ووت، بغلان او کندز یې ونيول، ملا روزي خان عاکف په همدې عملیاتو کې هم برخوال و، وروسته چې کله همدغه مجاهدین په پلخمرې او کندز کې محاصره شول نوموړي په ډیر متانت له خپلو نورو ملگرو سره یوځای د دښمن په وړاندې مقاومت وکړ، په دې وخت کې ۱۷ ځله یو په بل پسې د دښمن له لوري قوي تعرضونه وشول چې د ټولو په دفاع کې ملا روزي خان له نورو مجاهدینو سره یوځای برخه درلوده او مهم رول یې لوباوه. سلیمان اغا بهیر کیسه کوي، د پلخمرې درباتک په سیمه کې د دښمن قوي تعرض وکړ، یوشمیر مجاهدین د دښمن په منځ کې محاصره پاته شول، ملا روزي خان چې دا حالت ولید، د مرمیو په باران کې یې خپل بایفور موټر مخامخ د دښمن په عسکرو وروزل غلاوه او د دښمن په منځ کې یې جگړه پیل کړه، محاصره ماته شوه د جگړې په میدان د دښمن ۱۸ تنو جسدونه پاته شول او وسلې یې غنیمت شوې.

د جنوب لویډځو ولایاتو په استقامت کې د جنگ په لومړیو کړنو کې له خدمت ترسره کولو بعد نوموړی له اوږدې مسافرۍ وروسته په زابل ولایت کې خپل کور ته راستون شو له خپلو قریبانو سره دلږ وخت تیرولو وروسته نوموړی د خپلې ولسوالۍ (نوبهار) له مجاهدینو سره یوځای په تشکیل کې د میدان ښار پر لور د جنگ لومړیو لیکوته ولاړ.

هغه مهال چې طالبان د میدان وردگ ولایت په مرکز میدان ښار کې د شر او فساد له ټوپکیانو سره په جگړه بوخت وو د جگړې په لومړۍ دفاعي کړنه کې تر ټولو ستراتیژیکه نقطه او مهمه امنیتي پوسته د (کوه کرغ) سنگرو و چې ساتل یې ډیر مشکل او خطرناک وو، د کوه کرغ پوسته به همیشه د دښمن تر سختو گډارونو او مخامخ تعرضونو لاندې وه، شهید ملا روزي خان د خپلو ملگرو په شمول د دې مهم سنگر په ساتلو کې ډیر د پام وړ رول درلود، د کوه کرغ پوسته په داسې یوه موقعیت کې قرار درلود چې کله به مجاهدینو دې پوستې ته اکمالات کول د دښمن په ډیره اسانۍ سره په رساتو گه ویشتلای شوای، له همدې امله دورځې ډیر کم له دې لارې د موادو انتقال ترسره کیده، خو ملا روزي خان په جرأت

د شمال له فتحې وروسته نوموړي په بلخ کې د یوې ۸۰۰ کسيزې ضربتي قطعي د مشر په حيث دنده اجرا کوله چې د مخالفينو د غلچکي بريدونه مخنيوی يې کاوه، ملا اسدالله واسروايي: مخالفينو د بلخ او سمنگانو له جنوبي غرنیو سیمو غلچکي بريدونه کول، خو مجاهدينو به په ډیر سرعت سره دفع کول، د همدې ساحې په شولگره، دره صوف، آق کوپرک او نورو سیمو په دفاعي جگړو کې د امریکايي يرغل او بمبارونو د پیل تر مهاله ملا روزي خان اخند د یوه فعال مسئول په حيث برخه درلوده.

د امریکایانو يرغل او په وړاندې يې مسلح جهاد

د ۲۰۰۱ میلادي کال د روژې په میاشت کې د اسلامي امارت د مجاهدينو تر عقب نشینۍ وروسته چې له اکثر و سیمو مجاهدين ووتل ملا روزي خان عاکف هغه مهال هم په خپله سیمه کې فعال پاته شو له خپلو مسلحو مجاهدينو سره یوځای په جهادي فعالیتونو او دخپلو اسلحو او پوځي وسایطو په خوندي کولو او ساتلو بوخت وو، هغه مهال مي شهید ملا روزي خان عاکف ولید دخپلو وسایلو په اړه يې راته

داسي وویل: ((په دې وروستیو کې مي لوي ملا صاحب (امير المومنين ملا محمد عمر مجاهد) ولید هدايت يې راته وکړ چې وس دي کيږي يو ټوپک لاهم چاته ورنکړي نور ته پوه شه او کار دي)، د ملا صاحب د امر مطابق مي الحمد لله ټول پوځي وسايل او وسايط خوندي کړي او دوخت انتظار کوم)). راقم الحروف

۲۰۰۲م کال په افغانستان د امریکايي يرغل لومړنی کال و، دا کال د سختو مایوسیو، خپگانو او مصائبو کال و، امریکايي يرغل په اوج او موج کې و، په ځمکې آن تر کلیو او اطرافي سیمو پورې دیر غلگرو ازادانه گزمنې گرځیدې او د اسمان مخ د امریکايي الوتکو گشت و گزار نیولی و، کفري ایتلاف خپل ټول پوځي زور نمایش ته وړاندې کړی و، او اولس د سخت هیجان، مایوسی او حیرانتیا سره مخامخ و.

خو په هماغو امتحاني شیبو کې د هیواد په گوټ گوټ کې یو شمیر باعزمه زلمیو د حوادثو له سیلاب سره مقابله وکړه، عزم يې متزلزل نه شو او د خپل جهادي مسیر د تعقیب او بیا سمبالتیا لپاره لاس په کار شول، په دې زلمیو کې په زابل ولایت کې ملا روزي خان عاکف هم و، چې د امریکايي يرغل په وړاندې له مقدمو جهادي مخکښانو څخه شمیرل کیږي.

ملا سلیمان اغا بهیر چې د اشغال په وړاندې د وسلو ملي مبارزې په پیل کې له ملا روزي خان سره ملگری وو وایي، د امریکایانو لخوا د افغانستان د اشغال په لومړیو کې یوه ورځ حاجي ملا روزي خان یو شمیر مخور او بانفوذ کسان راغونډ کړل او له خپلې جهادي ارادې يې خبر کړل وروسته يې له مجلس نه وغوښتل چې په دې اړه ستاسو څه نظر دي، د مجلس له یوه سر نه نظرونه پیل شول او تر پایه ورسیدل اکثریت په دې نظر وو چې اوس دستي د وسلو جهاد لپاره زمینه نه ده مساعده د مجلس د وروستي کس د نظر تر اوریدلو وروسته ملا روزي خان ماته مخ را وړاوه چې ستا څه نظر دی، زه چې د مجلس دبر خوالو مایوس کن نظرونو زړه نازړه کړی وم چندان مثبت جواب می ورنکړ، ملا روزي خان کرار وخنډل او راته یی وویل، پوښتنه کوم، چې نور هیڅ څوک نه وي راسره او زه په یوازې تن را ولاړ شم زموږ وطن ته دراغلو غاصبو کفارو په مقابل کې دا خپل سرقرباني کړم شهید بلل کیږم؟ زما مرگ خو به نه خرابیږي؟ ما ورته وویل نه هیڅ کله نه نوموړي سم دستي خپل ټوپک اوږې ته کړي له مجلس نه يې اجازه راواخیسته او ماته یی ویل راځه، په موټر سایکل سپاره شولو تر ښه ډیره مو هیڅ ریغ نه وو وروسته نوموړي دراتلونکو پلانونو په اړه بحث پیل کړ.

ملا روزي خان عاکف تر ټولو لومړی وسلوال برید د ۲۰۰۳م کال په اوایلو کې د زابل ولایت د نوبهار ولسوالۍ په مرکز ترسره کړ، ولسوالي يې په بشپړه توگه فتح

ته چې به عسکرو په ډير اطمینان تلل مخه یې ونيول شوه.

په ۲۰۰۳ میلادي کال کې د کابل کندهار په لویه لار د تازی په سیمه د گوداگیو عسکرو په قوي پوسته د شپې لمخې پراخ وسلوال برید ترسره شو، په دې حمله کې د شهید ملا روزي خان ترڅنگ د زابل یو شمیر جهادي قومندانو (شهید ملا محمد گل بشیر، شهید ملا نذیر اخنداو ملا احمد الله منصور) هم برخه درلوده د برید عمومي قومنده د شهید ملا روزي خان په غاړه وه. اسد الله واسر چې په دې حمله کې له ملا روزي خان سره ملگری وو وایي، هغه شپه حاجي صاحب (ملا روزي خان) مجاهدین په دریو برخو تشکیل کړل یوه ډله مجاهدین په کمین کې وه دوهمه ډله د وسائطو او شاته د وتلو د لارې د حفاظت لپاره وگمارل شوه دریمه ډله پر پوسته باندي د تعرض لپاره تعین شوه چې ددې وروستي ډلې مشري د ملا روزي خان په غاړه ، لومړۍ څو ملگری پوستې ته ډیر نژدې ورغلل او د بي ایم یک مرمۍ یې پوستې ته نصب او فیر کړه مرمۍ په خپل هدف رسا ولگیده ، له دې سره سم مجاهدینو پر پوسته تعرض پیل کړ، کله چې موږ پوستې ته ورسیدو ملا روزي خان عاکف تر موږ مخکې پوستې ته رسیدلی و وروسته د کمین ملگری پوستې ته پر راروانو کومکي عسکرو هم برید وکړ په دې کامیابو عملیاتو کې ۱۴ عسکرو ووژل شول، ۷ تنه ژوندي ونيول شول، دوه موټر تخریب شول یو مو غنیمت کړ.

دا عملیات د کابل کندهار په لویه لار د سرک پر سر ترسره شول نو ځکه یې له جزیاتو عام خلک هم خبر شول او پینځې هغه مهال ډیر مطبوعاتي کوریج درلود.

د ۲۰۰۳ میلادي کال په وروستیو کې د زابل د شاه جوی ولسوالۍ په مرکز او امانیه قومندانۍ پراخ وسلوال او پروگرامي حمله ترسره شوه، د شاه جوی ولسوالۍ په ولایت کې تر ټولو مهمه او ستراتیژیکه ولسوالۍ ده چې د کابل کندهار په لویه لار پرته ده، د ښمن یې همیشه د ساتلو ډیر زیات کوشش کوي. په ولسوالۍ له دوو لوریو برید ترسره شو، د حسن کاریز له خوا قومنده د ملا روزي خان په غاړه وه او دارغنداب سرک له لوري قومنده د مولوي محمد عالم مسولیت وو. په دې حمله کې د ښمن گڼ شمیر عسکرو ووژل شول د محمد جمعه په نوم یو قومندان ژوندي ونيول شو.

په ۲۰۰۴ میلادي کال کې د کابل کندهار په لویه لار قلات ته څیرمه د کابل ادارې د زابل د والي خیال محمد حسینی په موټر یز کاروان مخامخ برید ترسره شو چې له امله یې گڼ شمیر امنیتي پولیس مړه او ژوبل شول او یو شمیر یې ژوندي ونيول شول خپله والي له بریده روغ ووتې. له دې برید وروسته د ښمن سخت تعقیب پیل کړ امریکایي ځواکونو د ملا روزي خان او ملگرو د نیولو لپاره سختي چاپې پیل کړې.

کړه گڼ شمیر وسایل یې په غنیمت ونيول، له دې کامیاب برید وروسته د ښمن غوښتل چې د نوبهار ولسوالي بیرته ونیسي په سهار یې د زابل له مرکز قلات او کندهار ولایت نه ستره قوه د نوبهار ولسوالۍ په لور راغله، مجاهدینو د سپیره سنگ په سیمه کې ورته کمین ونيو، ټوله قوه یې بیرته په شاه کړه او د ولسوالۍ مرکز ته ونه رسیدل دا په زابل او گاونډیو ولایتونو کې تر ټولو لومړۍ وسلوال برید او بریا وه چې مجاهدینو ترلاسه کړه. د دوهم برید د سپیر سنگ په سیمه کې د گوداگۍ ادارې په عسکرو ترسره شو، څو ورځې وروسته د سرخکان د لودینو په سیمه کې د زابل د امانیه قومندانۍ پر عسکرو وسلوال برید ترسره شو چې په نتیجه کې یې یو عسکر ووژل شو د عبد الخالق په نوم یو قومندان ژوندي ونيول شو. دې بریدونو په خپل وخت کې د حالاتو نامساعدتیا ته په کتو خورا ډیر اهمیت درلود، ځکه په دې سره په سیمه کې د مجاهدینو موجودیت ثابت شو او د ښمن غرور یې ختم کړ هغه ډار او دهشت چې په سیمه خپوروو د خلکو له زړونو ووتی. دې غیر متوقعه پېښو د ښمن پښې ولړزولې، هغو سیمو

کلیت نیچا

مناجات

عبدالاحد حماد

ستا په بنایست پسې مې وران کړې - لویه خدایه
زړگی مې ستا په عشق ودان کړې - لویه خدایه

چې خلاص د ځان له بندگی شم
بس لاس په سر له دنیاګی شم
او جوړ د بنمن د بدرنگی شم
مل د بنایست د شهزادګی شم
یار د خماری زندګی شم
او پوه په خوند د ملنګی شم
په رنگ مین د بې رنگی شم
در پسې ټول سلګی سلګی شم
سمبول د درد د دنیاګی شم
او خلاص په دار له بې تنګی شم

ته مې در خپل ته مې د ځان کړې - لویه خدایه
زړگی مې ستا په عشق ودان کړې - لویه خدایه

ستا عظمیت ته آسمانونه
سریه سجده دي لوی لوی غرونه
در نه څارېږي بنایستونه
زخمی غاټول او ګلابونه
د رنځو ستورو سترګونه
اوپر په تاپسې موجونه

لوی دریابونه ولونه ولونه
ستایي دي مست مست آبشارونه
لولي دي نه نوي نومونه
په سرکو شونډو سره لالونه

ما مازدیګر ما در قربان کړې - لویه خدایه
زړگی مې ستا په عشق ودان کړې - لویه خدایه

په حقیقت او په مجاز کې
د هرې شمې په گداز کې
د تجلا په ییل انداز کې
د کوه طور په امتیاز کې
د بنکلو سترگو په اعجاز کې
د زخمی زړه په هر آواز کې
د صوفیانه رقص په راز کې
د هر غزل په سر آغاز کې
پایزېب، کتاب او په شهباز کې
بس ستا بنایست دی په هر ناز کې

د لمر په خیر مې سرگردان کړې - لویه خدایه
زړگی مې ستا په عشق ودان کړې - لویه خدایه

که خال او خط او که صنم دی
سیتار، رباب که زیر او بم دی
سر په ثنا دی ټول عالم دی
سهار، ماښام که صبح دم دی
په تازیانه اسم اعظم دی
گل که گلستان او که شبنم دی
په تابسیا لوح و قلم دی
بیت المعمور او که حرم دی
له بنایستونو په ملاخم دی
د بودی، تال او که صنم دی
ستاد در حمت یو لوی عالم دی
وریځې، باران او که زمزم دی

بس په تا ګران په حماد ګران کړې - لویه خدایه
زړگی مې ستا په عشق ودان کړی - لویه خدایه

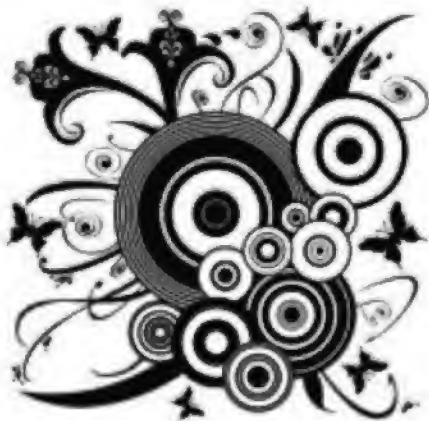
آمین

محمد قاسم زهیب

بیاطالب دښمن ته ناست دی په کمین کې
د بري نښې یې ښکاري په جبین کې
انتقام اخلي دهغو مظلومانو
چې کباب شول په برماو فلسطین کې
د جهاد او د واغلاظ قول راغلی
سسټي نسته زموږ پاک اسلامي دین کې
چې د دین وطن ناموس دفاع څوک نه کړي
وي مسکن به یې اسفل السافلین کې
چې جهاد نه کړي منکړوي هغه ندی
په امت درحمة اللعالمین کې

مجاهد جانان سنگر کې یاسین وایي
ستر تاثیر یښی الله په هر مبین کې

زه: زهیب: مو حاکمان غواړم غازیانو
لاس کړئ پورته اې ملگرو په آمین کې

تکبیر

حاجي محمد اواب

د هیواد غازي هوا وایي تکبیر
د احمد بابا اروا وایي تکبیر
د توحید په میو مست د جام مینار
دنگ ولاړ له ډیر پخوا وایي تکبیر
څوږ جگړې له ارغنده د تهلیل
اتل رود د هریوا وایي تکبیر
تل خزه دی او دښمن ولي پر تپک
هسک پامیر کاندې غزا وایي تکبیر
ملا اوابه ونې زانگي د درست روه
دا غازیان په جنگ لگیا وایي تکبیر

غزاوې

حمد الله حلمیار

موږ یو ازاد خو پنجرې دي رانه تاوې فقط
هرڅه لرو دلته بس نه لرو رڼاوې فقط
د ادبیات پر چینه بل څوک د ژوند حق نه لري
که حق لري نو دي یو څو توري بلاوې فقط
زما د خوبونو تفسیر زه په خپله ښه کومه
شیخه راوښیه و ما ته یې معناوې فقط
د غرونو خلگ دي د غرو په احاطه کې اوسي
د ښار له خلگو نه چار پېره دي کلاوي فقط
نن چې پر دین او وطن ننگ ته راوتلی یمه
مورې په کار مې دي نن ستا د خولي دعاوې فقط
نو حلمیاره زموږ مرگ دی شهادت شهادت
چي په نصیب کې مویکلي دي غزاوې فقط

سیمو په ازادی کې د ملاروزي خان اخند اساسی نقش و چې په لومړنیو سختو حالاتو کې یې جهادي مقاومت جاري وساتي، او د جهاد ولوله یې سرپدا ته پرېښوده.

د شهادت واقعہ یې

شهید ملا روزي خان په زابل او ورڅیرمه جنوبی ولایاتو کې داشغال په وړاندې د وسلوال جهاد له مخکښانو بلل کیده، د نوموړي په نوښت او جهادي فعالیتونو په یادو سیمو کې د جهاد ساحې پراخې شوې له هغه پیله لا نوموړی د دښمن دسترگو اغزی وود هغه دله منځه وړلو، شهادت او یا ژوندي نیولو لپاره یې ډیر زیات کوششونه او هڅې کولې، د نوموړي د کشف لپاره یې زیات شمیر جاسوسان ګمارلي و ترڅو دقیق موقعیت یې معلوم کړي.

کله چې په ۲۰۰۴ م میلادی کال کې د سیوري ولسوالۍ په مربوطاتو کې د امریکایي ځواکونو په قطار چاودنه وشوه په دې چاودنه کې دنورو پوځیانو ترڅنګ یو لوړ پوړي امریکایي افسر چې (ډان) نومیده هم ووژل شو، له پېښې وروسته له مطبوعاتو سره په خبرو کې ملا روزي خان دیادي حملې مسولیت ومانه، ملا سلیمان اغا بهیر وایی چې له دې پېښې وروسته حاجي روزي خان ته امریکایي ځواکونه ډیر زیات متوجه شول او دهغه د لمنځه وړلو لپاره یې مسلسلې چاپې ووهلې، له څلورو سختو یرغلیزو چاپو نوموړی ژوندي ووت. ملګرو مشوره ورکړه چې د څه وخت لپاره سیمه بدله کړي او لږ ځان ګوښه کړي.

د خدای دلاری د سپیڅلي او پاک زړي مجاهد ملا روزي خان چې د جهاد په لار کې شهادت یې د ژوند تر ټولو ستر ارمان ووبالاخره د ۲۰۰۴ م کال داګست په ۲۹ نیټه غرمه مهال د شاه جوي ولسوالۍ مربوط د (خړ دوزي) په نوم کلی کې په یوه کور کې له یوه بل ملګري سره ناست وو، امریکایي ځواکونو یو ناڅاپه د هوایي او زميني ځواک په مټ پرې چاپه ووهله او نوموړی یې محاصره کړ. د خړ دوزي د کلي یو کلیوال دخپلو سترگو لیدلي حال داسي بیانوي، کله چې د الوتکو څرخ شو او په لري فاصله کې یې دورې ووهلې، ملا روزي خان په خپل کله کوف ماشین غوټه کړه او چاته یې وتړله، ملګري ته یې وویل ته ټوپک وغورځوه په کلي کې چیرته ځان پټ کړه ما په خپله مخه پرېږده، کلی ته نژدې غره ته یې مخه کړه، د کلی په منځ کې کلیوالو را ایسار کړ او مشوره یې ورکړه چې د ابو دکاریز څاه ته باید شوه شي، ملا روزي خان وویل چې زه امریکایانو ته ځان ژوندي په لاس نه ورکوم تاسو ځانونه خوندي کړي ما او کار سره پرېږدئ، د غره خواته په ختلي نرې لار باندې رهي شو او ډیر په اطمینان باندي روان وو، امریکایي الوتکو زیات شور جوړ کړی وو او په نوموړي یې د ګازي ګرښتونو ګزارونه کول، کله چې نوموړی د غونډۍ سره ته پورته

شهید ملا روزي خان د ۲۰۰۲ نه بیا تر ۲۰۰۴ م کال پوري د جهاد په هماغو لومړنیو امتحاني شیبو کې دخپلو حیرانوونکو کارنامو او کامیابو جګړو له امله دیوه پیاوړي، منلي او بانفوذ طالب قومندان په حیث شهرت وموند، د زابل ولایت په ګڼو ولسوالیو او دورڅیرمه ولایتونو غزني او کندهار په یو شمیر ولسوالیو کې یې ډیر زیات نفوذ پیدا کړ، نوموړي وخت ناوخت په زابل سربیره د غزني په ناوه، مقر، او جنده ولسوالیو کې هم عملیات ترسره کول، د غزني ولایت د عسکر کوټ په امریکایي مرکز یې په لومړي ځل توغندیز برید ترسره کړ، ملا دادګل مسلم چې هغه مهال د شهید عاکف د سنگر ملګری وو وایی، په دې عملیاتو کې شهید ملا محمد گل بشیر شهید ملا روزي خان او څو نور ملګری راسره وو چې د عسکر کوټ په کمپنۍ مو توغندی ورفیر کړې. دیادو کلونو په موده کې د جهاد ساحې پراخې شوې او د جنوب په زیاترو ولایتونو کې داشغال په ضد جهاد او مقاومت گرم شو، د زابل، کندهار، ارزګان او غزني مجاهدینو په همغږۍ او له یو بل سره په همکارۍ خپل جهادي فعالیتونه مخ ته وړل، ددې جهادي فضاء په رامنځته کیدو او

کې د سالنگ له لاري شمال ته د اوبستو طالبانو سره يوځای او د کندز د محاصري عینی شاهد و، د ملا روزي خان جهادي فعاليتونه او له جهاد سره شوق يې له نيزېدې په خپلو سترگو ليدلي او څارلي، د دښمن په وړاندې دهغه مهال په تعرضونو کې دنوموړي، د پوره ميرانې، پوځي نبوغ او هوښياري يادونه کوي، همدا راز د امريکايي اشغال په وړاندې د جهاد په شروع کولو کې د شهيد ملا روزي خان عمده رول د قدر وړ بولي، نوموړی د شهيد عاکف د شخصيت په اړه خپل نظر په لنډو ټکو کې داسې څرگندوي:

په پلخمرې او کندز کې د محاصري او مقاومت شپې ورځې واقعاً د تکليف ستړيا او فشار له اړخه کم ساري وي چې هر چا يې د برداشتولو توان نه درلود، ملا روزي خان اخند چې په هغه وخت کې په عمر هم کثرو خوشبات او لوړ مورال يې ديوه ډير پياڅه او تجربه کاره شخصيت په ډول و، نوموړي له دې سختو حالاتو سره خورا په ورين تندي برخورد کاوه هغه د اتکاليف اصلاً تکليفونه نه بلل زما يې دا وړتيا ډيره خوبښيده چې په کوم طرف به سختي وه، د دښمن فشار به و او په دې به موثر و ګرځي او خورا په چټکي او خوبښې به فوراً هغه لوري ته روان شو او د خطر پروا يې نه کوله بل دا چې د الله د لاري ديوه مجاهد تر ټولو ممتاز ه خاصه بايد ښه اخلاق وي شهيد ملا روزي خان له دې امله هم الله تعالی په لوړ انعام نازولی و.

تکره ليکوال او شنونکی مولوي عبدالرحيم ثاقب چې له ملا روزي خان سره يې ډير ځله لیده کاته شوي، د نوموړي په اند شهيد ملا روزي خان د امريکايي اشغال په ضد د جهاد او مقاومت مشهوره او تاريخ سازه څه ده نوموړی زياتوي: شهيد ملا روزي خان يو ځوان نوښتگر شخصيت وه چې په ښکلي جهادي څيره کې يې تربل هر څه زيات د پوځي نبوغ او زکاتو ښې څرګندوي، ما چې به کله هم نوموړی شهيد لیدو، د ده په لیدو به مې په زړه کې جهادي عزم او همت را تازه کیدو، هغه مهال چې د غربي ميډيا د تبليغاتو په مټ صليبي ځواکونه د نړۍ بې سياله فاتحين بلل کيدل او د دوی په مقابل کې دريدل يواځې له خپل ژوند سره د لوبو کولو په معنا وه شهيد ملا روزي خان په خپل جهادي همت او شجاعت سره عملاً وکړای شول چې افغان ولس ته د يرغلګرو په مقابل کې د بریمنې مقابلې روحیه ورکړي. د صليبي يرغلګرو په خلاف د جهاد ابتدايي مراحل ډير تاريخ جوړوونکې حساسې شيبې وي چې اساس يې د شهيد عاکف په څير د غيرتي سربښندونکو غاښانو په فدا کاريو او قربانيو ښودل شوی دی.

زمونږ د جهاد اوسنۍ ټولې پوځي او سياسي لاسته راوړنې هم د هماغې تاريخ جوړوونکې مرحلې د تاريخي قهرمانانو د قربانيو او سربښندنو محصول دي.

شو هلته يې د دو لويو ډبرو په منځ کې سنگرونو، دده لور ته په څلور تيره موټر سايکلونو کې په ورو روانو امريکايي عسکرو يې ډزې کولې دې متقابلو ډزو تر ډيره پوري دوام وکړ د نوموړي په ډزو باندې يوشمير امريکايي عسکر ولگيدل چې نورو عسکرو د کلي په سر کې يوې کنډوالې ته په ځولۍ کې راوړل. وروسته د محاصري کړۍ ورو ورو پرې راتنگيدله يوشمير عسکر د شاترف ته ورسره راوگرځيدل او په شهادت يې ورساوه.

انا لله وانا اليه راجعون

وروسته امريکايي عسکر د نوموړي جسد له غره نه را کښته کړ او په هليکوپتر الوتکه کې يې له ځانه سره انتقال کړ. د نوموړي جسد تر شلو ورځو پوري امريکايي ځواکونو په باگرام هوايي آډه کې ساتلی ووله شلو وروځو بعد يې د سيمې دخلگو ډير اصرار له امله سپين ږيرو ته وسپارل شو او نوبهار ولسوالۍ ته څيرمه دمښزو په کلي کې خاور ته وسپارل شول.

د شهيد ملا روزي خان د شخصيت په اړه

د افغانستان د اطلاعات او کلتور او معارف پخوانی وزير ملا امير خان متقي چې په ۱۹۹۷ م کال

شهید ملاروزيخان (عاکف)
د خپل عصر د جهادي سرخیلانو په
جمله کې یو ځوان، مبتکر او وینښ
قائد وه چې د بهرنیو یرغلګرو په
مقابل کې د جهادي پلانونو په
طراحی کې خپل ځانګړی
مهارت درلود.

د اسلامي امارت ویاند
بناغلی ذبیح الله مجاهد وایي:

د شهید ملا روزي خان له
نامه سره هغه مهال آشنا شوم چې
د طالبانو د اسلامي تحریک
ځواکونه په میدان ښار کې د شراو
فساد له ملیشو سره په جګړه بوخت
وو، د کوهې کورغ په استقامت
به اکثره وخت دې ته اړتیا
پیدا کیدله چې مجاهدین د دښمن
په مرکزونو او پوستو تعرضي
بریدونه وکړي، د دغو بریدونو په
جریان کې به د میدان ښار د خط
ټولو مجاهدینو خپله ونډه
ادا کوله په دغو جګړو کې به
ځینې مجاهدین چې خورا زړور،
باتور او میرنې معلومیدل له یوبل
سره اوږه په اوږه د تعرض په هیله
روان وو، تور او نوي ثقیلان)
پیکا ماشینګن) به ورسره وو او
د برید په لور به یې قدم واهه، په
دغو کسانو کې یو هم د زابل ولایت
مشهور قومندان ملا روزي خان،
ورسره بل مشهور دلګۍ مشر
ملا بسم الله سحر او د پکتیا ولایت

د زرمتم او سیدونکي (جګ) ملا نذیر اخند وو، دغو دریو ملګرو به په خپل منع
کې خورا مینه او صمیمیت لاره، له ملا روزي خان سره دلر اوږدې زمانې لپاره هغه
زمانه شناخته پاتې شوم چې د کندز په ولایت کې د لومړي ځل لپاره طالبان
محاصره شوي وو، په دې مهال شهید ملا روزي خان اخند د کندز په بالاحصار او
ورته لاندې نیږدې مرکزونو کې له خپلو ګڼ شمیر طالب ملګرو سره اوسیده او وخت
په وخت به یې د محاصرې په زمانه کې کله یو خوا او کله هم بله خوا د دښمن
د تعرضونو مخنیوي ته دانګل، او په ډیر اخلاص یې جهادي خدمت کاوو. کله چې
خبره امریکایي یرغل ته ورسیده نو د دوهم ځلي جهاد په پیل کې مې بیا د ملاروزي
خان اخند نوم د زابل په ولایت کې واوریده چې دمیرنې ملا یې ترلې او له یرغلګرو
سره په جګړه بوخت ده، نور هغه صفات چې دده د لایر متانت او لاقهرمانۍ په اړه
اوریدل شوي بیخي زیات دي کوم شی چې زه زیات متاثر کړم هغه دا وو چې یوه
مخلص ملګري راته د شهید ملا روزي خان کیسه کوله، چې یو چاترینه پوښتنه وکړه
چې ډیره ښه ځواني دې ده نو که جهاد کوي شهید نشي؟ وایي ده ورته په ځواب کې
ووویل چې (زما هم دا خوښه ده چې خدای راکړې ښه ځواني بیرته د الله په لاره کې
قرباني کړم).

له پورته ویناڅخه دده نیت، خلوص او له الله تعالی سره مینه څرګندېږي.

شاعر او لیکوال ملا راز محمد ساقیار چې له شهید عاکف سره ډیر وخت پاته
شوی، په سندر او یو شمیر سفرونو کې ورسره ملګری شوی، د نوموړي په اړه وایي،
ملا روزي خان د جنگ په میدان کې د قهرمانۍ او فداکاری تر څنګ د نورو ګڼو عالي
صفاتو درلودونکی وو، د ښایسته صورت او سیرت، لوړو اخلاقو او متواضع
طبیعت د درلودلو له امله یې د خلکو په زړونو کې ځای پیدا کړی وو، د مختلفو
قومونو او مختلفو ژبو مجاهدین (عرب، ترک، او ازبک) ورسره ملګري وو چې
ترخپله وده یې کوشش کاوه چې له ټولو سره په شناخت او علاقه کې مساوي ګوزاره
وکړي. په وروستي ځل چې بیا په هغه موده کې پسې شهید هم شو ترشپږ میاشتې
زیات وخت مسلسل له مجاهدینو سره په سندر کې پاته وو او د شهادت په شوق یې
وخت تیراوه. نوموړی د جهاد په کارونو کې خورا زیات جدي سړی وو.

ملا عبدالاحد جهانگیر وال، د اسلامي امارت د حکومت په مهال
دامیر المؤمنین کاتب او سکرتر د شهید عاکف په اړه خپل نظر داسې څرګندوي:

شهید ملا روزي خان له ښایسته ځواني او نیکو صفتونو سره سره یو استثنايي
شخصیت، د لوړ فکر او عالي تدبیر څښتن وو، ټول فعالیتونه او تحرکات یې د
اسلام، وطن او د اولس د خلکو په ګټه وو د اسلامي نظام برپا کیدل او د هیواد ازادي

ستوری و چې د ځوان جهادي نسل امیدونه یې تاند ساتل، په پای کې دا ستوری د شهاب غونډې د وخت په شیطان راپریوت او دخپل تن په بیه یې د وخت فرعون ته عبرتناک گوزار ورکړ.

د دښمن اعترافات

کله چې د زابل په لیرو پرتو ولسوالیو کې د اشغالګرو او کابل ادارې فعالیتونه محدود شول، مجاهدينو ډیره توجه د کابل کندهار لویې لارې ته واړوله په دغه لاره د اشغالګرو ځواکونو په پوځي او اکمالاتي کاروانونو یې حملو ته زور وکړ په عمومي سړک یې پوره کنترول او واک پیدا کړ ډیر وخت به د کابل کندهار عمومي لار د ساعتونو لپاره د مجاهدينو د عملیاتو له امله بند وه. دې حالت د کابل ادارې چارواکي سخت په تنګ کړل له مجاهدينو سره ده څه تیرې بیړي دخبرو کولو کوششونه یې پیل کړل په دې موده کې یو ځل علی احمد جلالی چې هغه مهال د کابل رژیم د کورنیو چارو وزیر وو، له ملا روزي خان سره یې تلیفوني اړیکه ونیوه او داسې یې ورته وویل، ته یو زړور افغان یې او ددې خاوري غیرت من بچی یې زه ستاسو په میړانه ویاړ کوم، ته د افغانستان یوه هستي یې په دې بې ځایه مقاومت کې خپل ژوند له لاسه مه ورکوه، که تاسو غواړئ چې له مقاومت نه لاس واخلي ستاسو هر ډول شرایط به ومنل شي او هر څه امتیاز به درکړل شي.

ملا روزي خان په ځواب کې ورته وویل، زه ستاسو ددې حسن نظر چې زما په اړه یې لری ستاینه کوم، باید ووايم افغانستان اشغال شوی دی، وطن ته مو په حساب په زرګونو کفري لښکرې راغلې، اوس وخت په موږ او تاسو ټولو جهاد فرض دی، دخپل ځان په اړه به درته ووايم ترڅو چې یو اشغالګر خارجي عسکر په افغانستان کې موجود وي زه به له جهاده لاس وانخلم.

د کابل کندهار په لویه لار نژدې هره ورځ د دښمن اکمالاتي ټیټلر او ټانکر تربرید لاندې راتلل او دروند مالي زیان ور اوښت، ملا دادګل مسلم وایي، یو ځل د کابل ادارې د غزني والي اسدالله خالد ملا روزي خان ته تلیفون راوکړ او ورته یې وویل، په اکمالاتي ټانکرو او لاریو بریدونه پریږدئ هره میاشت به یې په مقابل کې تاسو ته یو لک ډالر درکړو. خو حاجي ملا روزي خان ورسره ونه منله.

رحمه الله تعالی

د ۱۴۳۲ هـ ق کال د محرم الحرام د میاشتې ۲۷ نیټه

په افغانستان د امریکا یرغل د معاصر وخت یو کمساری جنگ و، د نړۍ ترټولو ستر جنگي ایتلاف له خپلو غروړ او تکبر سره په یوه ترټولو مظلوم، تش لاسي او

بې ترټولو غټ ارمان وو، او په دې لار کې شهادت یې ارزو وه، دده له شهادت وروسته رامنځ ته شوې خلا تراوسه پورې موږ ډکه نکړای شوه.

لیکوال او مبصر قاري حبیب وایي: ملا روزي خان په ۲۰۰۳م کال کې په جهادي ډګر خورا مطرح شو، دا د مایوسیو او امتحاناتو سخت شرایط وو، د امریکایانو یرغل په زور کې و، خوداسې ویل کیدل چې په زابل ولایت کې د ملا روزي خان اخند په مشرۍ مجاهدين علني جهاد کوي، له دې وروسته مې په یوه ویډیوي فلم کې د نوموړي د جهادي فعالیتونو ژوندۍ صحنې ولیدې چې خورا روح پاروونکې او مورال ښوونکې وې، نوموړی د نړیوال یرغلګر کفر ستر دښمن و، چې بالاخره د امریکایانو سره په مخامخ جګړه کې د شهادت لوړ مقام ته ورسید.

د نوموړي جهادي مرتبت له دې هم اټکلولای شو، چې امریکایانو یې د شهادت خبر ډیر مطبوعاتي کړ، د نوموړي د شهادت په پېښه یې مستند فلم جوړ او نشر کړ، او د نوموړي جسد یې د دریو اونیو لپاره د بگرام په اډه کې ساتلی و، په هر حال شهید ملا روزي خان اخند د سختیو او ناهیلیو په تور تم کې هغه ځلنده

مغزور الله يو غل او غور تڼاکی شکست

خپل شوي اولس باندې هجوم وروړ، د کفر هغه جنگي ایتلاف چې په افغانستان يې برید وکړ، ۴۴ هیوادونو په کې پوځي ګډون درلود او ۵۴ نور د سیمې او نړۍ هیوادونو ورسره استخباراتي ملګرتیا درلوده، دومره ستر جنگي ایتلاف حتی د تیرو نړیوالو جګړو په مهال هم نه ولیدل شوی، دغه جنگ هغه مهال خلکو د فیل او غوماشي جګړه بلله، چې یوې خوا ته یې عالمگیر جنگي ایتلاف او بلې خوا ته یې محدود خو د عقیدې په وسله سمبال مجاهدین و.

امریکایانو دخپل پوځي غرور او ظاهربینۍ له امله خپل جنگ ته د دتلپاتې ازادۍ نوم ورکړ، دوی فکر کاوو چې دغه جنگ یې ګټلې دی او مجاهدین به بیا کله هم ونه توانېږي چې ددوی جنگي قواوو ته څنډ شي، یا یې په وړاندې کوم مقاومت وکړي.

خو الله تعالی هرڅه سرچپه ثابت کړل، الله تعالی د افغانستان د جګړې په ډګر کې یوځل بیا ناخبره انسانانو ته عملاً وښودل،

چې د جګړې د ګټلو معیار یوازې ظاهري وسائل او اسباب نه دي، بلکې قوي ایمان او په الهي نصرت باور هغه څه دی، چې کمزوري خلک د بریا ترمنزله رسوي، او الله تعالی په هره زمانه کې کولای شي، چې د کمزورو مؤمنانو په لاس د زورورو فرعونیانو په راچپه کولو سره بندگانو ته خپل قدرت وښيي. په افغانستان کې همداسې وشول، هغه امریکایي، برتانوي، فرانسوي، ایټالوي، کانادایي، هسپانوي، هالنډي او دنورو کفري هیوادونو یرغلګر چې د غرور په مستۍ کې راغلي وو او غوښتل یې دا هیواد په خپلو همیشنیو مستعمراتو کې داخل کړي، د مجاهدینو درسا ګوزارونو په پیل کې مجبور شول، چې یو یو د تیښتې لاره ونیسي.

د استرالیا، هالنډ، پولینډ، ډنمارک، ایټالیا، هسپانیا، کاناډا، فرانسې، چک، ناروې، سویډن، نیوزیلانډ او تریولک زیاتو امریکایي عسکرو له تیښتې وروسته تیره میاشت برتانوي یرغلګرو هم په افغانستان کې رسماً خپل بیرغ راګوز او له دې هیواد څخه یې د تیښتې لار ونیوله.

برتانیا هغه هیواد و چې له امریکا وروسته یې د افغانستان په جګړه کې ترټولو ډیر نقش درلود، او په جنگي دریځ یې پرلپسې ټینګار کاوو، خو د ۲۰۱۴ م کال د اکتوبر په ۲۲ د دې هیواد عسکرو د هلمند په شورا ب کې په خپله مرکزي قرارګاه کې

ننگرهار پرته ټول ختیځ او شمال ختیځ ولایات د یرغلګرو له بدمرغه شتون څخه پاک شوي دي ، یرغلګر اوس یوازې د پلازمینې په شمول لږو سیمو کې کم حضور لري ، چې هغه هم د تېښتې په حال کې دي .

د یرغلګرو هغه پخې قرارګاوې چې چا یې د تېښتېدلو او تخریب تصور نه کاوو او دوی خپلې تلپاتې اډې بللې ، په دې وروستیو کې داسې انځورونه خپاره شول چې یرغلګري په خپلو لاسونو تخریبوي او له منځه وړي ، دا جریان د کفري یرغلګرو پروني غرور ته په پام سره یو له عبرته ډکه واقعه ده چې د الله تعالی هغه وعده یوځل بیا رښتیا کوي ، چې د مدینې منورې د یهودو په اړه یې ویلي وو .

هُوَ الَّذِي أَخْرَجَ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ أَهْلِ الْكِتَابِ مِنْ دِيَارِهِمْ لِأَوَّلِ الْحَشْرِ مَا ظَنَنْتُمْ أَنْ يَخْرُجُوا وَظَنُّوا أَنَّهُمْ مَانِعَتُهُمْ حُصُونُهُمْ مِنَ اللَّهِ فَأَتَاهُمُ اللَّهُ مِنْ حَيْثُ لَمْ يَحْتَسِبُوا وَقَذَفَ فِي قُلُوبِهِمُ الرُّعْبَ يُخْرِبُونَ بُيُوتَهُمْ بِأَيْدِيهِمْ وَأَيْدِي الْمُؤْمِنِينَ فَاعْتَبِرُوا يَا أُولِيَ الْأَبْصَارِ

الله تعالی

هغه ذات دی چې
د اهل کتابو له ډلې
هغه چې کافران
شوي وو ،
د لومړني تبعید په
وخت یې له خپلو
کورونو وایستل ،
تاسو ګمان نه
کاوو چې دوی به
ووزي ، او دوی)

یهودو) هم یقین درلود ، چې کلاګانې یې د الله تعالی د عذاب دفعه کوونکي دي ، الله تعالی دوی ته په داسې توګه ورسید چې دوی یې ګمان نه کاوو ، ددوی په زړونو کې یې ډار واچاوه ، دوی خپل کورونه په خپلو لاسونو وړانول ، او همدارنګه د مسلمانانو په لاسونو ، نو (له دې څخه) عبرت واخلي ای دسترګو خاوندانو . سوره الحشر ۲ آیت

بې له شکه په افغانستان کې د څو تنو مؤمنو مجاهدینو په لاس د غربي کفري ایتلاف ماتې او بیا د یرغلګرو لخوا په خپلو لاسونو ددوی د قرارګاوو وړانول او وارخطا تېښتیدلی یو له تصور څخه لرې حقیقت او د الهي نصرت څرګنده مصداق و .

د یو لړ مراسمو په ترڅ کې رسماً خپله ناکامي ومنله او د خپل بیرغ له راټیټولو وروسته یې خپل ټول پوځیان له افغانستان وایستل .

د برتانوي عسکرو له وتلو دوه اونۍ وروسته د برتانوي د دفاع وزیر مایکل فالون اعلان وکړ ، چې له افغانستان څخه یې خپلې ټولې جنګي او استطلاعي الوتکې هم ایستلي دي ، نوموړي وویل چې په دې هیواد کې د برتانوي ګڼ شمیر استطلاعي

الوتکې تیره لسيزه کې په دنده بوختې وې ، دغه راز د تورناډو الوتکو په شمول ګڼ شمیر بم غورځوونکي جنګي الوتکو هم تیر څو کاله په افغانستان کې دنده درلوده ، خو د اکتوبر میاشتې په لومړیو کې دغه ټولې الوتکې له افغانستان څخه ایستل شوي او اوس برتانويان

په دې هیواد کې هیڅ زمينې یا هوايي جنګي ځواک نلري .

باید وویل شي چې همدا اوس له امریکایانو پرته نورو زیاتره هیوادونو خپل ټول عسکر له افغانستانه ایستلي دي ، د جهادي عملیاتو په نتیجه کې له مزار شریف پرته ټول شمالي ولایاتونه او له

همدا اوس که له یوې خوا د کفري يرغلگرو عبرتناکه ټيښته جريان لري له بلې خوا ددوی ددخلي گوډاگيانو ټغرهم په توليدو دی ، مجاهدين هره شيبه ترې سيمې

نیسي، ددوی مراکز له منځه وړي او دمحاصرې کړې ورباندې تنگوي ، داچې دیرغلگرو ددخلي پاتي شونو په خلاف جهادی عملیات څنگه روان دي، راضي دلته د سربکال د خیر عملیاتو په اوږدو کې یوازې دهلند په شمالي

سیمو کې د مجاهدينو دفتوحاتو جاج واخلو چې په تیرو څو میاشتو کې یې صورت موندلی .

د هلمند ولایت مرستیال والي ملا محمد داود مزمل الاماره ویب پاڼې ته په خپله مرکه کې ویلي: د تیرو څو میاشتو په عملیاتو کې د سنگین ولسوالۍ د څاروان کلا سیمه چې د سنگین له دریو دوه برخې تشکیلوي، مجادینو مکمله فتحه کړه په دې سربیره مجاهدينو په موسی کلا ولسوالۍ کې هم لوی فتوحات درلودل، ددې ولسوالۍ شیخ علي، ده غوچک او داسمانیانو

پراخې علاقې فتحه او ددشمن له شتون څخه پاکې شوې په موسی کلا کې هم دښمن یوازې په مرکز کې محصور پاته دی، په نوزاد ولسوالۍ کې دباغو سیمه چې دنوزاد اصلي او مهمه علاقه ده ، سربکال مجاهدينو فتحه کړه، په دې سیمه کې دښمن ۹ غټې پوستې او قرارگاوي له منځه یووړل شوې او مجاهدينو په سیمه کنترول ترلاسه کړ، دگرشک په ولسوالۍ کې هم سربکال دښمن سخت وټکول شو، ددې ولسوالۍ په

کومو سیمو کې چې دښمن پاته و، لمن یې ورتوله شوه او د مرکز په خوا مجاهدينو پرمختګ وکړ، دگرشک په نهرسراج کې ۱۵، په حیدرآباد کې ۱۳ او په ده ادم خان کې ۱۰

پوستې مجاهدينو فتحه کړې، د اولس میشته سیمو له جملې دگرشک لسمه برخه سیمه چې دمرکز شاوخوا سیمې دی ددشمن ترولکه لاندې پاته ده نورې سیمې ازادې شوي دي، له دې علاوه د هلمند په نورو سیمو کې هم سخت مجاهدينو دپام وړ لاسته راوړنې درلودې، په مارجه کې دتريخ ناور، سیستانی او ځیني نورې سیمې چې امریکایانو دمارجې دلیو عملیاتو په لړ کې اشغال کړې وې بیرته مجاهدينو ونیولې.

په هلمند او نورو سیمو کې د مجاهدينو دفتحو لړۍ په داسې حال کې په مخ روانه ده ، چې بهرني يرغلگر له هیواده په ټيښته دي، هره ورځ د یوې نوې قرارگاه د پریښودلو او د یوه بل بیرغ د راکوزولو خبرونه خپریږي ، دا په داسې حال کې چې پوره دیارلس کاله وړاندې په همدې شپو ورځو کې يرغلگر په خورامستی کې وو، په ډیر غروري څرگندونې کولې او د افغانستان د دايمي اشغال لاپې یې وهلې .

خو دالله تعالی د لارې سپیڅلي مجاهدين چې په الهي نصرت یې باور درلود په خپلو ناپایه قربانیو و توانیدل چې د نړیوال جنګي ایتلاف مغرورانه دریغ په شرمینده ټيښته بدل کړي ، او سرتیټي شاګرځ ته یې مجبور کړي

د اسلام جنگي قانون:

م. رفيع الدين حنيف قاسمي

اسلام خپل جنگي قانون. په "جهاد في سبيل الله" نومولې، څه زمونږ د خپلو کمزوريو، بدو کړنو، بې ځايه خوځښتونو او له حده ډېر جذباتيت ښودو او بل د اسلام دښمنو سازشونو، افواهاوو، غلط پروپاگاندا، او د هغوی د غلطو تعبيراتو او ناسمو تشریحاتو د جهاد حقيقي مفهوم مخدوش کړی، د ټولنې په اصلاح، د عامه امنيت په پلي کولو، د ظلم، فساد او انارشيزم په مخنيوي کې د جهاد په بامعنی کړدایې پرده غوړولي.

د ميډيا اورسنیو د پروپاگاندا په دي وخت کې، هر مسلمان مسؤليت لري، چې هغه د تشهير د بېلابېلو زريعو د لارې د اسلامي حکمونو روښان او ځلانده بيرون ته ښکاره او منعکس کړي، خو د زمانې واټن غځيدا او د مسلمانانو د غفلت، لاپرواهۍ او ناپوهۍ په نتيجه کې په اسلامي لارښوونو پريوتې گردونه او دورې ليري او د اسلامي لارښوونو حقيقي روښانه او ځلانده خپره دخلکو په وړاندې وځلېږي.

ددې خدمت، يوه نغده گټه داده، چې دا غيارو او پرديو ټول ناسم نظريات او تشریحات به ځواب اوبې معنی پاتې شي، بل به هغوی ته په اسلام د پوهيدو لپاره لارې بيرته شي، دا ليکنه په همدې لړليک کېږي، خو د اسلامي جنگ بېلابېل محاسن را ښکاره، او دا غيارو باطل نظريات او مفروضات رد شي، داسمه ده چې د اسلام مبارک دين يومخ ټول د خير او رحمت دين دی، خو ځينو د هوس مينانو، دخيتو غلامانو، د عدل او انصاف قاتلانو تل کوښښ کړی، چې د تغير او تحريف له لارې ديو عبادت حقيقي مفهوم دخلکوله نظره پټ کړي او له خپله ځانه د هغه لپاره يوه معنی او مطلوب وټراشي! چې په دي کار کې هغوی خورازيات مهارت هم لري!

دا چې نن سبا، د اسلام جنگي نظريه، د کفرې مليتونو په سترگو کې ازغی ده، هغوی پخپلو سترگو د تعصب او عقدي جشمې کړي، قصد د اسلام جنگي نظرياتو ته د بدل رنگ خپزولو کوښښونه کوي، ولې هغوی دا ښه درک کړي، که د اسلام اصلي او روښانه خپره دنړۍ خلکو وليده، بيا ددوی بادارې له گواښ سره مخ کېږي، ديتته په پام هغوی لگيا دي، په مختلفو عنوانونو او پلومو د اسلام روښانه، ځليدونکي اولور لمر ته د لارو وړ تف کولو حماقت کوي!!

د جهاد حقيقي مفهوم

ددې بحث نه به تېر شو، چې علی الاطلاق جنگ ممنوع ندی، د اسلام نه مخکښو امتونو او پيغمبرانو ته، هم د کفارو سره د قتال او جهاد احکام ورکړل شوي وو، مطلب دا چې قتال او جهاد کوم نوی حکم ندی، رازو د اسلام په مبارک دين کې د جهاد د حقيقي مفهوم موضوع ته، د جهاد په اړه يوه تير وتنه داده، چې د جنگ په معنی اخستل کېږي، عربي کې د "حرب" لفظ يې مراد بلل کېږي، چې د تباهي او بربادۍ په معنی دی، المعجم الوسيط: (۱۴۶)

خو عظيم الشان قرآن د اسلام جنگي نظريې لپاره "حرب" لفظ ندی کارولی، د پام وړ خبره داده چې د کوم ملت او دين په نامه کې دامن او سلامتيا مفهوم ځای لري، ايا هغه د بې ځايه، وينو تويولو او د فساد خورولو ته دعوت ورکولی شي؟ بلکې د اسلام مبارک دين نړۍ ته ددې لپاره راغلی چې د ظلم او فساد

جگړې پای ته ورسوي، په ځای یې نړیوالو ته په امن، عدل او مساوات بناء جنگي نظریه په مخکي کېږدي، چې د جنگ په تودو شیبو کې هم دهیڅ انسان حق تلف نشي! پري ظلم ونشي، ځکه په یاد لگت کې د جهاد دلفظ تشریح داسې شوي: قتال من ليس لهم ذمة من الكفار... یعنی له غیر ذمیانو سره قتال. (المعجم الوسيط)

د اسلامي جنگ هدف: د فتنې او فساد درېښو ریل:

په اسلام کې جنگ یو ښه مبارک عمل دی، له دې وجې مونږ ته یې په اړه د معذرت روږې غوره کولو اړتیا نشته، د ډېښه وروسته په دې پوهیدل پکار دي چې اسلام افاقي او نړیوال دین دی، لارښوونې یې د نورو ادیانو پشان یواځې د څو رسمونو او عقایدو ټولګې ندي، اونه دانسانانو په لاس لیکلی قانون او دستور دی، بلکې د کایناتو د خالق لخوا د ژوندانه لپاره رالېږل شوی نظام دی، چې د ژوند د هرې برخې په اړه یې بشریت ته روښانه اصول ټاکلي، هم دا وجه ده، چې هر شخص لپاره اسانه ده، چې هغه په اسلامي لارښوونو عمل وکړي، هر کس کولی شي د اسلامي اصولو پخپلولو د اسلام دامن، رحمت او عافیت لمن کې ځان ځای کړي، د اسلام د جنگي (جهاد) نظام موخه همدا ده چې اسلامي لارښوونې په هر لور خورې شي، د زمکې له مخ نه د ظلم، نا انصافي، بي امنۍ، جبر او فساد ټغر ټول شي، څو هر شخص په ازاده توګه د خدایي نظام د سیوري لاندې په امن او اړه سره ژوند وکړي، د اسلام د پراختیا غرض داندې، چې اسلام ته په ننوتو به خلک مجبوره ولی شي، د الله (ﷻ) ارشاد دی: لا اکراه فی الدین... په دین کې زور او جبر نشته... که څوک د جزیه ور کولو په مشروعیت غور وکړي، دا حقیقت به ورته روښانه شي، چې د اسلامي جنگ هدف د اسلام غلبه ده، که هغه دیو مخالف انسان په اسلام قبولولو سره راځي، او که دیو چا په رعیت جوړېدو، چون جزیه ور کول، د اسلامي سلطنت دنده د ژوندانه اسلامي اصولو منلو ته غاړه ایښودل په حقیقت کې د اسلام برتري منل دي، هر کله چې اسلام ته غلبه په برخه شي، فتنه او فساد به ورک شي، جنگ به موقوف شي، او همدې "ذمي" ته به په اسلامي سلطنت کې هغه ټول حقوق په برخه وي، کوم چې یو مسلمان ته په برخه وي، په قرآن پاک کې الله (ﷻ) فرمایلي (او هغوی سره تر هغه وجنګېږئ! چې فساد پاتې نشي، او دین (غلبه) د الله شي او که هغه خلک د فساد نه) راوګرځیدل نو سختې به له هیچا سره نه کېږي، پرته د بي انصافي کوونکو سره (البقره: ۹۳) ایت) پ دې ایت کې د جنگ بندۍ انتها، د فتنې او فساد پای ته رسیدل په ګوته شوي.

د رسول الله (ﷺ) په وخت کې غزوات او سرایا ټول ۸۲ دي، که دغه جنگونه اقدامي او منل شي، بیا هم د مقتولینو جمله شمېر ۱۰۱۸ یوزر اتلس دی، چې بیا دا په ۸۲ ویشل شي، یو جنگ کې ۱۲.۱۴۱۴ (دولس اعشاریه څلور سوه څوارلس) اوسط راوځي، د رسول الله (ﷺ) په وخت کې د ټولو بندیانو شمېر ۲۵۲۴ (شپږ زره پنځه سوه څلور شپيته) دی، چې د جزیه ډول عربي سیمې پراختیا ته په نسبت هیڅ دی، بیا په دې کې لوی شمېر د حنین د ۶۰۰۰ (شپږ زره) بندیانو دی، کوم چې ټول ازاد شول، له دې وجې په پاتې نورو جنگونو کې د بندیانو اوسط اووه راوړي، د دې په مقابل کې د تیري زمانې د دوه لویو نړیوالو جنگونو د بر بادیدو امر ګونو پر تلنه او مقایسه که وکړو، کوم چې د څو کوچنیو هېوادونو د ازادولو لپاره شوي، او پکې د وژلو شویو او ټپي شویو انسانانو شمېر له اویا لکه نه اوړي، نوره نړۍ شاته کړه د "مقدسین" جنگ راواخله د "مهابهارت" د وژل شویو شمېر له لس ملیونه څخه کم ندی، اروپا کې د مقدسو جنگونو په نوم چې څومره خلک وژل شوي دهغوی شمېر له لکونو څخه اوړي (د دې لپاره وګورئ: رحمة للعالمین ۲ ټوک ۴۶۴ مخ)

جزیه ور کول، په اصل کې د اسلامي لارښوونو د برتري او د زمکې په مخ د فتنې او فساد په مخنیوي اعتراف دی، د پته هم د جنگ بندۍ انتها وېل شوي، د الله (ﷻ) ارشاد دی اهل کتاب هغه چې نه په خدای (پوره) ایمان لري، اونه د قیامت په ورځ اونه هغه څېزونه حرام بولي کوم چې خدای (ﷻ) او دهغه رسول حرام کړي، اونه رښتیني دین (اسلام) قبولي، دهغوی سره تر هغه وجنګېږئ، چې هغوی ځملي او جزیه اومني. (التوبه ۲۹)

جزیه هغه مال ته ویل کېږي، چې د اسلامي سلطنت لاندې کوم کافران اوسي، دهغوی د ځان، مال او ابرو ساتنې په غرض د هغوی نه اخستل کېږي، دا معمولي مال وي، جزیه ور کونکو ته د زمین ویل کېږي، د اسلامي سلطنت د رعایاوو په حیث دهغوی د ځان، مال او ابرو ساتنه د اسلامي سلطنت دنده او مسولیت دی، دهغوی په دیني امورو کې لاسوهنه اسلام منع کړي، دهغوی له ماشومانو، بوډاګانو میرمنو، اومعلولینو نه جزیه نه اخستل کېږي، په همدې توګه په "مکاتب، مدبر، ام الولد" هم جزیه نشته، مذهبي پیشوایان چې ګوشه نشین وي، په هغوی هم جزیه ور کول نشته (اصح السیر ۴۷۴ مخ)

په غیر جنگیانو د تعرض ممانعت:

داسلام د جنگي قانون، ښکلی او راښکونکی اړخ دادی، چې دجنگ دوران کې دېي قصوره، بې وسلې، او کمزور و خلکو له وژلو په کلکه منع کوي، کوم خلک چې عملاً په جنگ کې گډون لري، یا کوم چې د مشورو او خدمتونو له لارې کومکونه کوي، هغوی د وژلو مستحق بولي، په پاتې نورو لکه ماشومانو، میرمنو، سپین گیر او خلوت کې ناستو عابدانو او زاهدانو سر و کار نلري، دجنگ په دوران کې دېي قصوره خلکو وژل، خو لیري خبره ده، اسلام دشوونو، فصلونو، میوه لرونکو بوټو او باغونو ته د زیان رسولو نه په کلکه منع کړي، په یو روایت کې دي، چې رسول الله (ﷺ) وفرمایيل: کمزوري سپین ږيري، کوچني ماشومان، او میرمنې دي و نه وژل شي (ابوداود باب دعوة المشرکین الی الاسلام، حدیث: ۸۴۹)

په بل روایت کې راځي، حضرت ابوبکر صدیق (رضی الله عنه) شام ته یولښکر واستاوه، هغوی ته یې دالارښوونې وکړې: ماشومان و نه وژئ، په هېڅ میرمن لاس پورته نکړئ، سپین ږيري قتل نکړئ، میوه لرونکي ونی قطع نکړئ، باغونو ته اور وا نه چوئ (موطاء امام مالک: ۱۶۸ مخ)

دا خبره د پیام ورده، په نبوي دور کې رسول الله (ﷺ) به هره کومه سېمه یا علاقه کلابند کړه، دهغې دننه ټول میشت قبایلو او خلکو مخامخ په جنگ کې گډون کاوه، البته دصحابه وو په وخت کې عموماً دمسلمانانو مقابله دخلکو سره نه، بلکې دحکومتونو او منظمو پوځونو سره وه، په دې وجه مجاهدینو هېوادونو ته په فاتحانه ډول ننوتو وروسته، هلته دعامو خلکو په مالونو، ملکیتونو، یا دهغه ځای دخلکو په مال او ځان لاس نه پورته کاوه، تر دې پورې دهغو هېوادونو خلکو دمسلمانانو په زیات عدالت او انصاف لیدلو خوځله دهغوسیمو خلکو دخپلو عیسایانو، او پارسیانو پر ضد له مسلمانانو سره کومکونه وکړل، هغوی ته یې دجاسوسی خبرو په رسولو کې مرسته کوله، هم دا وجه وه چې کله دیرموک جنگ پېښ شو او له امله یې مسلمانان د "حمص" ښار نه وتل، یهودان ورته تورات په لاس راغلل، وي ویل: په دې تورات سوگند، څو چې مونږ ژوندې یو، هېڅکله به رومیان دلته راپرېښودو، مه ځئ! عیسایانو په ډېر زیات حسرت وویل: په خدای سوگند درومیانو په نسبت له تاسو سره زمونږ محبت څو واړه ډېر دی (الفاروق ۲۰ مخ)

دغور کولو ځای دی، چې دجنگ نه داسلام غرض بې امني او انارشیزم له منځه وړل دي، په عدل انصاف د برابر حکومت جوړول دي، که دانه وای، نو دهغه ځای خلکو به دخپل دین او مذهب خلکو پر ضد له مسلمانانو سره ملګرتیا نه کوله؟ یا ولې به یې د دومره مینې او جذبونه ډک محبت اظهار کاوه؟

د وعدو! پوره کولو تاکید:

اسلام په جنگ کې د کومو څېزونو په اړه کلک تاکید کوي، له هغونه یو د وعدو پوره کول دي، بلکې په عامو حالاتو کې هم د وعدو سرته رسول د مسلمان دایمان لازمي جزء او نښه ده، وعده خلافې یا عهد ماتول دمنافق خاصه ده (ریاض الصالحین: ۲۹۳ مخ)

د وعدې او عهد لحاظولو او په کلکه توګه پوره کولو په اړه الله (ﷻ) فرمایي:

وعدې سرته رسوئ، ولې په اړه یې پوښتنه کېږي!

چې په عامو حالاتو کې اسلام د وعدې پوره کولو په اړه دومره کلکه غوښتنه او حکم کوي، نو دجنگ حالت کې یې اهمیت دوه واړه زیات دی، له دې وجې په خاصه توګه دجنگ په دوران کې اسلام تاکید کوي، چې که دښمن د وعدې نه سرغړونه وکړه او که نه، دمسلمان لپاره روانده چې هغه دخبر ورکولو نه مخکې، د دښمن په لور پرمختګ پیل کړي، یا د وعدې او عهد ماتولو داطلاع ورکولو نه وړاندې پرهغه برید وکړي، بلکې د دښمن له لوري د وعدې ماتولو سربېره هم دمسلمانانو لپاره ضروري ده، چې اول په صفا او ښکاره الفاظو کې د وعدې د پای ته رسولو اعلان وکړي، بیا دهغه وروسته د جنگ اجازه لري!!

الله (ﷻ) فرمایي: او که ویرېږي (ای محمد) له کوم قوم (چې وعده یې کړیده له تاسره) دخیانت نو وغورځوه دوی ته (دغه عهد) په (داسې ډول او طریقه) چې شئ تاسې او هغوی برابر، بیشکه الله نه خوښوي خیانت کوونکي (الانفال: ۵۸)

په دې ایت کې دقانون یوه اهمه ماده راوړل شوې، په کومه کې چې دعهد او وعدې خاص اهمیت ښودلو ترڅنګ دا ښوونه هم شوې، چې که کوم وخت دمعاهدې په وخت کې بل فریق له اړخه دخیانت اندیښنه وه، بیا ضروري نده چې مونږ به په هغه عهد ټینګ ولاړ یو! خو داهم روانده چې په پوره

توگه دعهډ او لوظنامي دپای ته رسیدو وړاندې مونږ پر هغوی هجوم وکړو، بلکې صحیح صورت دادی چې د اطمینان او فرصت په حالت کې هغوی دي خبر کړای شي، چې مونږ ستاسو د بدنیت او ارادې څخه خبر لرو! یا دا چې ستاسي معاملات مونږ ته مشته بنکاري! له دې وجې په راتلونکي کې مونږ دشوي لوظنامې یا موافقې په لحاظولو مکلف نه یو! او تاسو ته هم هر ډول اختیار دی چې زموږ پر خلاف هر څه کول غواړئ! وي کړئ!

دې لړ کې مفتي محمد شفیع (رحمته الله علیه) یوه ښه په زړه پوري واقعه راوړي چې: حضرت معاویه (رضی الله عنه) له یو قوم سره تریوې مودې د جنگ بندیز موافقه کړې وه، معاویه (رضی الله عنه) اراده وکړه، چې په منځ کې د شته فرصت نه په ګټه خپل لښکر او جنګي توکي، دهغه قوم په لور نیږدې یوسي، خو د ټاکلي وخت په پای ته سیدو پر دښمن سملاسي حمله وکړي، خو په عین هغه وخت کې چې معاویه (رضی الله عنه) لښکر هغه لور ته روان کړی و، په اس باندې یو سپور سړی له لیرې نه په لوړ غږ: داناره وهله: الله اکبر الله اکبر وفاء لا غدر! یعنې د تکبیر د نارې تر څنګ وايي: مونږ باید کړي وعده ماته نکړو، رسول الله (ﷺ) فرمایلي: چې کوم قوم سره د صلحې او جنگ بندیز موافقه یا وعده وشي، دهغه پر خلاف دې نه کومه ګنډه خلاصیږي او نه دي تړل کېږي، حضرت معاویه (رضی الله عنه) چې خبر شو او وي لیدل چې وینا کوونکی مشر صحابي حضرت عمرو بن عبس (رضی الله عنه) دی، ژر یې د لیرې لښکر دبیر ته ګرځولو حکم ورکړ! خو دشوې وعده په موده کې د لښکر لیرل په خیانت کې شمار نشي (معارف القرآن ۴ ټوک ۲۷۰ مخ)

جنگي بندیانو سره در رحم و کرم معامله:

نړۍ کې چې څومره قومونه او سلطنتونه تیر دي، د جنگي بندیانو په اړه ټول ډېر وحشیانه او ظالمانه تاریخ لري، نن غربي هېوادونه هم د جنگي قیدیانو سره نهایتي ظالمانه رویه او وحشیانه سلوک کوي، دهغوی د اوسنو ظلمونو ښکاره مثال ګوانتانامو بې او دابو غریب بدنام زندانونه دي، چې هلته یې په بندیانو دومره وحشیانه ظلمونه کړي، چې په لیدلو یې د هر لیدونکي له زړه وینې څاڅي، خو ددې تر څنګ راځي د جنگي بندیانو سره د اسلام عادلانه سلوک، لږ پرتله کړو:

په بدر جنگ کې ۷۲ بندیان، رسول الله (ﷺ) ته په لاس ورغلل، چې ۷۰ بندیانو د پریښودو بدل کې رسول الله (ﷺ) فدیة قبوله کړه او ازاد یې کړل، هغوی سره د بند په موده کې د میلمنو پشان رویه کېده، د مدینې خلکو دهغوی ښه میلمه پالنه وکړه، د خپلو ماشومانو ته یې هم زیات دهغوی مدارات وکړ، یو ځل رسول الله (ﷺ) د بدر بندیانو څخه د کوم یو د تکلیف نه ډک غږ تر غږ شو، له امله یې ټوله شپه خوب ورنغلو، کله چې د رسول الله (ﷺ) په حکم ټول بندیان ازاد شول، هیله په راحت شو، دبدر له نورو ټولو بندیانو فدیة اومنل شوه، یواځې دوه تنه (عقبه بن معیط او نصر بن حارث) د خپلو نه بښونکو جرمونو په وجه ووژل شول) دبدر وروسته "بني مصطلق" غزه کې له سلو زیات نارینه او ښځینه بندیان راغلل، رسول الله (ﷺ) پرته له کوم شرط او جرمانې ازاد کړل، په حنین جنگ کې شپږ زره نارینه او ښځینه بندیان شول، ټول یې پرته د کوم شرط او عوض نه ازاد کړل، تردې چې د ځینو بندیانو په بدل کې خپله رسول الله (ﷺ) د بندیانو نیو ونکو ته فدیة ورکړه، آن تردې چې ځینو بندیانو ته یې تحفې او انعامونه ورکړل، پر مسلمانانو یرغل کوونکي دښمنان پخپل ټول تاریخ کې د بندیانو سره د داسې سلوک، رحم او عاطفې مثالونه نشي وړاندې کولی، د رسول الله (ﷺ) د همداسې سپیڅلو لارښوونو نتیجه وه چې دراشدینو خلفاوو دوره کې چې کله عراق، مصر، شام، ایران او خراسان (افغانستان) پشان لوی او متمدن هېوادونه فتحه شول، په هېڅ یو ښار د کوم جنګیالي له لوري د یو چا غلامولو یا وینزه ګرځولو ذکر ندی راغلی، بلکې مغلوب دښمن څخه د جنگ د تاوان په نوم هم د څه اخستلو ذکر نشته (رحمة للعالمین ۱ ټوک ۲۱۲ مخ)

د پورته لیکنې د دلایلو په رڼا کې دا خبره روښانه شوه، چې د اسلام جنګي قانون د رښتیني امنیت او سولې ضامن دی، دردیدلي او زوریډلي بشر لپاره که په نړۍ کې کوم ځای د پناه نیولو او نجات دی، هغه د اسلامي لارښوونو لاندې ژوند تیرول دي، کنه دا ټولې روانې ناخوالې او بدمرغۍ به هم داسې دهر چا تر شا روانې وي او په نړۍ به د جنگونو، فتنو او فسادونو راج خور وي!

(د دارالعلوم دیوبند د میاشتني مجلې نه په مننه)

د فاریاب جهادي مسؤل قاري صلاح الدين :

د شرعي قانون د تطبيق، تعليم او تربیې او نورو خدمتونو لپاره

ځانگړي ادارې لرو

درنو لوستونکو !

فاریاب دافغانستان په شمال کي موقعیت لري چي له جوزجان سرپل غور او بادغیس ولایتونو سره ګډه پوله لري دفاریاب شمالي سیمي دمنځنۍ اسیاله تر کمښتان جمهوریت سره نښتې دی دفاریاب ولایت مرکز دمیمنې ښار دی اونوري ولسوالۍ په لاندې ډول دي .پشتون کوټ ،خواجه سبزپوش (جمعه بازار)شرین تګاب ،دولت اباد،اندخوی ،شاخ ،قرم قل ،خان چارباغ ،المار ،قیصار ،قرغان ،بندر ،گورزوان ،بلچراغ ،خواجه موسی ،لولاش .

سړ کال د خیبر عملیاتو په لړ کې مجاهدینو دفاریاب په ولایت کې هم د پیام وړ لاسته راوړنې درلودلې ، په دې ولایت کې ګڼ شمیر سیمې ددښمن له شتون څخه پاکې شوي دي او داسلامي امارت تر تسلط لاندې راغلي دي .

قاري صلاح الدين چې دفاریاب ولایت د المار ولسوالۍ اوسیدونکی دی اوله څو کلونو راپدېخوا د فاریاب ولایت مسؤلیت په غاړه لري په دې ولایت کې د سړنیو پرمختګونو په اړه مو ورسره مرکه کړې چې ستاسو توجه ورته راګرځوو .

پوښتنه

محترم قاري صاحب ! هر کلی درته وایو ، که لومړی د خیبر د سړنیو عملیاتو په لړ کې په فاریاب کې دتر لاسه شویو فتوحاتو او بریاوو په اړه معلومات راګرځئ ؟

ځواب

الحمد لله وكفی والصلوة والسلام علی عباده الذین اصطفی امابعد ، تاسو او ټولو لوستونکو ته سلام او نیكې هیلې وړاندې كوم ، باید ووایم چې د پخوا غوندې سړ کال هم په فاریاب کې د جهادي عملیاتو نتایج خورا په زړه پورې و ، په نظامي برخه کې که د ټولو لاسته راوړنو په اړه خبرې کوو ، شاید دامرکه یې حوصله ونلري ، خو په لنډو به د وروستیو لاسته راوړنو یادونه داسې وکړم .

د شاخ په ولسوالۍ کې مجاهدینو سړ کال څو د پاموړ عملیات ترسره کړل ، دتهاجمي عملیاتو په لړ کې ددې ولسوالۍ دوه مهم بازارونه چې پخوا ددښمن په سلطه کې وه د مجاهدینو تر واک لاندې راغلل ، دښمن ددې ولسوالۍ دبیانیولو لپاره بیابیا کوښښ وکړ چې هر ځل یې عملیات له ناکامي سره مخامخ شول ، په دې ولسوالۍ کې اوس مجاهدین قوي حضور لري ،او حتی نورو سیمو ته ترې عملیات رهبري کوي .

د بندر په ولسوالۍ کې مجاهدينو داربكيانو او محلي مليشې د شړلو لپاره ستر عمليات وکړل، په دې عملياتو کې شپږ سوه مجاهدينو برخه درلودله چې په نتيجه کې يې ددې ولسوالۍ پنځه نوي فيصده سيمه ددښمن له شتون څخه پاکه شوه، ددې ولسوالۍ څخه داربكيانو پټر مکمل ټول شو، او ټولې اطرافي سيمو د مجاهدينو تر تسلط لاندې راغلي چې اوس الله الحمد له ښه امنيت څخه برخمن دي.

د کوهستاناتو د سيمې مربوط په المار، قيصار او پشتون کوت ولسواليو کې هم ستر عمليات وشول، بايد ووايم چې ددې سيمو هم ۹۵ فيصده سيمې د مجاهدينو تر تسلط لاندې راغلي دي، او ددښمن گڼ شمير پوستې فتحه شوي دي.

دغه راز په گورزيوان، خواجه موسی او چهلگزي ولسواليو کې هم مجاهدينو د پام وړ عمليات ترسره کړي دي، ددې عملياتو هم ډيری سيمې له محلي مليشو او اربكيانو څخه تصفيه شوي دي، په دې ټولو عملياتو کې الله الحمد زموږ تلفات خورا کم و، سره له دې چې دښمن د خپل شکست د ټولو لپاره هميشه د ډيرو تلفاتو آوازې خپرولې و خو واقعيت هغسې نه و چې دښمن يې په ميډيا کې په اړه ويل، مثلاً د چهلگزي په ولسوالۍ کې په يوه اوږده جنگ کې چې دښمن ته ډير تلفات ورسيدل زموږ يوازې يو تن شهيد او څلور تنه نور زخميان وو خو دښمن په راډيو گانو کې د ۱۴۰ تنو مجاهدينو د له منځه وړلو تبليغات خپرول.

پوښتنه

په فارياب ولايت کې له مجاهدينو سره د ولسي خلکو خواخوږي او ملاتړ څرنگه دی که په دې اړه معلومات راکړئ؟

ځواب

د نور افغانستان غونډې په فارياب ولايت کې هم ولس د مجاهدينو تر څنگ ولاړ دی، په لومړنيو کلونو کې ځيني خلک ددښمن دتبليغاتو تر اثر لاندې راغلي وو اما اوس ټول ولس په ډير اخلاص د مجاهدينو ملگري دی، سږ کال چې موږ کوم ستر فتوحات درلودل، ټول دا ولس د همکارۍ نقد ثبوت دی.

په دې سربيره چې په ولسواليو کې خلک د مجاهدينو ملگري دي حتی په مرکز ميمنه ښار او نور مرکزي سيمو کې ۹۰ فيصده خلک د مجاهدينو خواته ميلان لري، دښارونو خلک د حکومت له ظالمانه کړنو، بي انصافي، اداري فساد غصب او نورو بدو کړنو څخه تر پوزې رسيدلي دي، بيا يې د حکومت په ضد مظاهرې کړې دي، خلک د حکومت له کړنو په تنگ شوي دي او د مجاهدينو او شرعي نظام په اړه ډير خوشبينه دي.

پوښتنه

له نظامي عملياتو پرته که په فارياب ولايت کې داسلامي امارت د مجاهدينو د نورو فعاليتونو په اړه معلومات راکړئ چې آيا نور فعاليتونه شتون لري؟

ځواب

بلې لکه څنگه چې خبرياست اسلامي امارت په ټولو هغو سيمو کې چې تر تسلط لاندې يې لري، د شرعي قانون د تطبيق، تعليم او تربيه او نورو خدمتونو لپاره ځانگړي ادارې لري، په فارياب ولايت کې هم په ټولو مفتوحه سيمو کې د همدې اداراتو فعاليتونه جريان لري، مثلاً د محاکمو، جلب و جذب، تعليم و تربيه او نورو ټولو برخو لپاره فعاليتونه جريان لري.

د معارف په برخه کې په فارياب کې په ټولو سيمو کې مدارس، مکاتب، دارالحفاظونه او نور تعليمي مراکز فعال دي، اسلامي امارت د دې مراکزو اصلاح ته زياته توجه کوي ترڅو مونو نسل په ديني فکر وروزل شي، دعوت او ارشاد په برخه کې خلکو ته په رهنمايي سربيره ددښمن په صف کې ولاړو کسانو ته هم دعوت جريان لري په تير وڅو مياشتو کې په فارياب کې تر سلو زيات اربکيان او نور ټوپکوال چې مخکې ددښمن سره په صف کې ولاړ و د مجاهدينو خواته راغلي او له مخالفت څخه يې لاس اخيستی دی.

دغه راز د اطلاعاتو او خبر رسانۍ په برخه کې زموږ فرهنگي ملگري په ډير دقت سره د جهادي جبهاتو خبرونه راټولوي او بيا يې د نشر لپاره داسلامي امارت خبري مراجعو ته استوي، د بنديانو د چارو په برخه کې د پام وړ نظم او ترتيب رامنځته شوی دی، د مجاهدينو لخوا چې ددښمن

کوم بنديان نيول کيږي دهغو لپاره ځانگړي محبسونه جوړ شوي دي، پرته له سختي او ظلم له هغوی سره شرعي چلند کيږي، قضايایي شرعي محکمې ته راجع کيږي او د شريعت په رڼا کې ورسره تعامل ترسره کيږي.

تراوسه پورې چې داسلامي امارت د مشرتابه لخوا کوم هيئتونه فارياب ولايت ته راغلي دي او د مجاهدينو بيلابيل فعاليتونه يې ليدلي دي، هغه يې بريالي بللي او د خوشالي اظهار يې کړی دی، چې له همدې ځايه موږ په فارياب کې د مجاهدينو فعاليتونه مثبت او بريالي بللی شو. پوښتنه

په فارياب کې له څو کلونو راهيسې د دښمن مليشې يا اريکيان فعال وو دغه راز دښمن په اطرافي سيمو کې ځيني عمليات هم ترسره کړل، داسې ويل کيدل چې دښمن په دې عملياتو کې ولسي خلکو ته سخت زيانونه اړولي دي که د دښمن ددې مظالمو او وحشيانه چلند په اړه معلومات راکړئ؟ ځواب

لکه تاسو چې يادونه وکړه، په فارياب ولايت کې رښتيا هم په تير وڅو کلونو کې دښمن د مؤمن مظلوم اولس په وړاندې سخت مظالم سرته رسولې دي، خو په لومړيو کې يوازې خودسره مليشو، بهرنيو عسکرو او داخلي پوليسو خلک ځورول، کورونه يې تلاشي کول او خلک يې وژل، په وروستيو څو کلونو کې د اريکيانو د فتنې په راپيدا کيدلو سره د خلکو د ځور او اذيت لړۍ ډيره چټکه شوه، اريکيانو داسې ظلمونه سرته ورسول چې له خلکو يې د پخوانيو مليشو مظالم هير کړل، دوی نه يوازې خلک ووژل، لوټ يې کړل بلکې سلامت کلي يې داور په لمبو کې وسوزول. د بيلگې په توگه دوی د پشتونکوټ په ولسوالۍ کې گڼ شمير کورونه وسوزول، حتی د ښځو او ماشومانو په شمول يې ولسي خلک يې په ډزو ووژل، د پشتون کوټ ولسوالۍ په قره وايي، چوبکي او نورو سيمو کې دوی د خلکو شاوخوا ۸۰ کورونه له چورتالان څخه وروسته وسوزول چې د دښمن ددې ظلم ځيني مستند شواهد دالاماره ستوديو لخوا په نشر شوي وډيو کاروان خيبر کې چې د فارياب ولايت په اړه ده راغلي دي. د دښمن بې جلبة عسکرو او اريکيانو نه يوازې خلکو ته د سرو مال زيانونه رسولي بلکې ډير ځله خو دې وحشيانو د خلکو په عزت او ناموس هم تيری کړی دی، چې ددوی لخوا د جنسي تيريو د شنيعو افعالو خبرونه بيا بيا په رسنيو کې هم راغلل، د دښمن همدا وحشيانه اعمال ددې سبب شوي چې عام اولس ته د دښمن اصلي ماهيت برېښي او اولس له حکومت څخه متنفر شي.

پوښتنه
لکه تاسو چې خبرياست په افغانستان کې د امريکايانو تر اشغال لاندې نوې حکومت په دنده شروع کړې ده، او په سياسي ډگر کې لوی تحول راغلی دی غربي مطبوعات ددې نوي تحول لپاره ډير تبليغات کوي او مثبت يې ارزوي تاسو دغه نوي تغير ته په کوم نظر گورئ؟ ځواب

په کابل کې چې کوم حکومت راغلی، زما په نظر هسې په ظاهره به يې د سر کوم خلک تبديل شوي وي خو په حقيقت کې دهماغه زاړه حکومت دوام دی، په دې سياسي تغير کې د پام وړ نقطه داوه چې دامريکايي اشغال ماهيت ډير ښه په کې روښانه شو. هيوادوالو وليدل چې له تير يوه کال راهيسې د انتخاباتو اوازې خپرې وې، په سلگونو مليونو ډالر مصرف شول، خلکو ته سخت ډير مشکلات ايجاد شول، دښمن هڅه کوله چې افغانان وغولوي او ظاهره د يوه قانوني حکومت درامنځته کولو پروسه تمثيل کړي، خو په اخر کې الله تعالی دښمن وشر ماوو او ټولو هيوادوالو وليدل چې حکومت دامريکا د بهرنيو چارو د وزير جان کيري لخوا وټاکل شو، ډير غلگرو هغه گوداغيان چې د خپلواکۍ دعوه يې لرله، غلام ماهيت او گوداگيتوب يې ډير ښه رښکاره شو، موږ وليدل چې دوی د نانځکو غونډې امريکايانو راوستل او په زور يې په گډ حکومت کې سره يوځای کړل.

له امريکايي انتصاب وروسته ددې نوي ګوډاګي حکومت تر ټولو بد اقدامات له امريکا سره د ستراتيژيک تړون لاسليک او ځينی نور دين دښمنه اقدامات و، دې ته په پام سره بايد دافغانستان خلک نوي حکومت ته هم دپخواني رژيم په سترګه وګوري چې يوازې دیر غلګرو د ګټو لپاره انتصاب شوی دی، په نوي حکومت کې جنرال دوستم چې ځان د شمال دخلکو استازی بولي، ددوهم مرستیال په حيث ټاکل شوی دی، دافغانستان خلک بايد دنوموړي پخوانيو جناياتو ته په پام سره دخير تمه ترې ونکړي، چا چې په ټول ژوند کې له چور چپاول، قتل، ظلم او دکفارو له غلامي پرته بل څه نه وي کړی له هغه به څه دخير تمه وشي.

دافغانستان خلک بايد خپل دين ته په ژمنتيا سره خپل يووالی وساتي، دیر غلګرو په بي بنياده تبليغاتو ونه غوليری، دکفر په وړاندې بايد د جهاد ډګر ته راووي تر څو دالله تعالی دنصرت او خپل منځي يووالي په برکت کفري يرغلګرو ته شکست ورکړي او له افغانستان يي وباسي.

پوښتنه

د اسلامي امارت د فرهنگي کميسيون د چارو او نشراتو په اړه مونظر دی، که خپل تاثر او مشورې راسره شريکې کړئ؟

ځواب

ډیر د شکر او دویار ځای دی چې الله الحمد دافغانستان اسلامي امارت د مبارزې په ټولو برخو کې ښه ځليدلی دی او ددښمن مقابله يي په احسنه طريقه ترسره کړې ده، په دې لړ کې دفرهنگ او مطبوعاتو په برخه کې کارونه ډیر ښه روان دي، زه خپله داسلامي امارت نشرات لکه الاماره ويب پاڼه چې په ګڼو ژبو نشرات کوي، دغه راز الصمود، څرک، حقيقت، شهامت، شريعت او مورچل مجلات ګورمه چې ډیر ښه مضامين او دجهاد په اړه تازه خبرونه او مطالب په کې نشريری.

زما ټولو مجاهدينو وروڼو ته دا توصيه ده چې له مطبوعاتو سره علاقه وساتي، مجلات مطالعه کړي، اوله پر محتوا مطالبو يي استفاده وکړي، هغه مجاهدين چې په فرهنگي برخه کې په خدمت بوخت دي او زحمات تيروي له الله تعالی څخه ورته پوره پوره اجر و نه غواړم.

پوښتنه

محترم قاري صاحب که په پای کې د فارياب ولايت د اوسيدونکو يا عام مؤمن اولس په نامه څه پيغام لرئ هيله ده راسره شريک يي کړئ.

ځواب

د فارياب ولايت اوسيدونکو او خپل ټول مؤمن اولس ته مې پيغام دادی چې الله الحمد دالله تعالی دنصرت او مجاهدينو د قربانيو په برکت د جهاد قافله دفتحې منزل ته نږدې شوي ده، له دوی څخه مې غوښتنه ده چې له مجاهدينو سره مرستې او ملاتړ ته ادامه ورکړي او هغه چې په جهاد کې يي شرکت نه دی کړی بايد له مجاهدينو سره يوځای شي.

هغه کسان چې ددښمن د زهر جنو تبليغاتو له امله غوليدلي او ددښمن صف ته ورغلي، دوی بايد له وطن فروشي او خيانت نه لاس واخلي، دوی بايد مجاهدين وپيژني چې دهمدې مؤمن اولس زامن دي، نوځکه بايد کافرو دښمنانو تبليغات ونه مني، دغه کسان بايد په خپل ځان رحم وکړي د خپلې دنيا او عقبې دنجات لپاره بايد هڅه وکړي، دکفر له مزدورۍ لاس واخلي، د مجاهدينو غيږه ددوی په مخ خلاصه ده او هميشه ورته هر کلی وايي.

د فارياب خلک شاهدان دي چې مجاهدينو بيا بيا هغه عسکر چې په جګړه کې نيولي له لازم هداياتو وروسته يي بيرته پرې ايښي دي له دې څخه بايد دوی وفهموي چې مجاهدين يوازې دخلکو دوژلو لپاره نه دي راپورته شوي، بلکې دخلکو اصلاح غواړي دکفر له صف څخه يي راګرځوي او دخلکو دنيا او آخرت دسعادت لپاره هڅه کوي.

اسلامي هېوادو کې د اسلاميت او مغربيت تر منځ کشمکش

هندوستان کې د مشرقیت او مغربیت ...

لیکوال داسلامي نړۍ مفکر عالم مولانا سید ابوالحسن علی ندوی رح

۱۳ برخه

ژباړه: ابو ظهیر

داسلامي تجربې نوی ځای

ددیني رهبرۍ نازک مسوولیت!

اوس چې پاکستان د کوم ډول افسوس ناک حالت سره مخ دی، کابو کېدای شو، یا لږ تر لږه په اغېز کې یې کمښت راتلی شو، په نوي باسواده نسل او واکمنو کړيو کې داسلامي دعوت او فکر لپاره لوی شمېر ملاتړ پيدا کول اسان و، هم د پخوانۍ اونوي ډلې تر منځ کوم واټن يا خلیج پیدا شوی هغه لیرې کېدای شو، د دواړو ډلو په یو ځای ملتیا سره هغه لویه ازموینه ترسره کېدای شوه! دکومې لپاره چې پاکستان جوړ شوی و!! که داسلامي فکر علمبردارانو دخپل هوښیار توب او ژورې پوهې په جوهر ښودو دهېواد دبېلابېلو قشرونو د باور تر لاسه کولو او دهغه ذهني او فکري خلاء په ډکولو بریالي شوي وای، دکومې په وجه چې نوی نسل ور خطا او اندیښمن ښکاري!! دا هغه مهال شونی و، چې داسلامي فکر علمبردارانو او داعیانو په کامل صبر او استقامت خپل شته استعدادونه او صلاحیتونه په شریکه داسلامي ژوند قبلوونکو زړونو او ذهنیتونو روزلو او د ځوان نسل ذهني او روحاني تسکین لپاره وقف کړي وای، له نورو گردو میدانو بیرون دخپلو هڅو او کوشښونو لپاره یې فقط همدایو میدان ټاکلي وای!! واقعا به په دې کار سره پاکستان ته یوه داسې دیني رهبري اوقیادت په نصیب شوی و، چې دهغه په قایدانه شخصیت کې به د زړونو اړولو له ځان سره یوځای کولو هنر سر بیره د علمي تفوق، لوړ ذهني استعداد، زړه سواند حرارت، ژور او اغیزناک روحانیت پشان صفات وای!! چې له هرې شېبې، شک او د گردو سیاسي اختلافاتو لیري وای، غرض دا که پاکستان ته هغسي رهبر په برخه وای دکوم تعریف چې اقبال پخپل شاعرانه لید داسې کړی:

نگاه بلند، سخن دلنواز، جان پر سوز یهې رخت سفر میر کار وان کیلی.

نودشک پرته به دغه اسلامي هېواد دنورې اسلامي نړۍ لپاره یوه غوره نمونه او یومثال و....

خېر نه:

ارواښاد ندوي صاحب (رحمته الله علیه) پورته مضمون په ۱۹۷۰ز کال کې لیکلی، هغه مهال د پاکستان واکمن جنرال محمدایوب خان و، دهغه وروسته پکې ځیني مهم بدلونونه راغلل، ایوب خان د واک نه لاس په سر شو، پاکستان په دوه برخو وویشل شو، ختیځ پاکستان دبنگله دیش په نوم ځانته ازادي اعلان کړه، مجیب الرحمن دهغه ملي مشر غوره شو، د ذولفقار علي بوټو په حکومت کې کورني جنجالونه او اداري فساد ونه پراخ شول، پارلماني ټاکنې وشوې، خو په کې دټکیو، برگیو او جعل کاریو تورونه پوري شول، د مولانا مفتي محمود رح اونور سیاستوالو لخوا دقومي اتحاد په نوم تحریک پیل شو، په هغه کې خلکو لوې قربانی ورکړې، بالاخر جنرال ضیاء الحق د پوځي کودتا د لارې بوټو حکومت ړنگ کړ، هغه خپله په واک مونځلي خښې کړې، په دې سره یوه نوی دور

پیل شو، ځیني اسلامي قوانین پلي شول، قضائیه خپلواکه شوه، په حکومت او ټولنه کې یوشمیر بدلونونه رامنځته شول، دهغو له امله دیني گوندونه هم لږ ډېر تقویه شول.

جماعت اسلامي :

جماعت اسلامي په نوم گوند پاکستان کې اسلامي قانون او اسلامي نظام پلي کول غواړي، په پیل کې ډېرو تمه درلوده، چې دغه گوند به داسلامي نظام لپاره دپام وړ خدمتونه وکړي، د گوند بنسټ ایښودونکی مولانا سید ابوالاعلی مودودي د ځینو صفاتو خاوند و، نوموړي په دې سربیره چې د څواکمن قلم او قوي اسلوب څښتن و، دلويديځ د نویو فلسفو او علومو نه هم خبر و، هم یې داسلامي لارښوونو سره سم په اسلامي ژوندانه عقیده وه، هغه په غربي تهذیب او افکارو د تنقید لږ کې چې کومې نیو کې کړي هغه بامعنی دي، هم یې دلیکلو اسلوب د مدافعانه لهجې او طرز نه لیري و، کوم چې ددې دور دمسلمانو قلموالو ځانگړتیا گرځیدلي، هغه په ځینو مسایلو او متکلمانو سیاسي مباحثو داسې مضامین ولیکل، چې دهغو په وجه یې د هندوستان په اسلام پالو کړیو کې مقبولیت ترلاسه کړ، او له امله یې ډېر خلک دهغه دشخصیت په لور متوجه کړل، دهمدې تاثر په نتیجه کې دجماعت اسلامي په نوم د گوند بنسټ کیښودل شو، هغه خلک چې دهغه دقلم نه متاثر وو، ورسره یوځای شول، دپاکستان جوړیدو نه وروسته دجماعت اسلامي ټول قیادت له هند نه پاکستان ته منتقل شو، کوم چې داسلامي فکر لپاره دهند په نسبت موزون ډگر و، خو په ځینو فقهی او کلامي مسایلو کې دهند او پاکستان دسترې اوموثرې دیني حلقې سره په تحقیق او تعبیر کې ډکراتلو په وجه او هم دجماعت لخوا عملي سیاست ته د وړانگلو په وجه او څه دهغه پر ضد دهغو عناصرو په یوځای کیدو چاته چې په اسلامي نظام او اسلامي دستور کې دخپلو گټو او سیاست زیان ښکاریده، بل جماعت اسلامي ډېر ځلي دکورنیو او بهرنیو انتشارونو سره مخ شو، دجماعت دلوړي صف مشرانو ترمنځ دنظرونو جلاوالي او اختلاف په وجه هغه گڼ شمیر خلک چې دجماعت په معمارانو او فکري استادانو کې شمار ول گونډه کېدو ته اړیستل شول، هم دوختي حکومتونو لخوا دځنډونو جوړولو جماعت اسلامي دخپل دعوت پراخولو په کار کې ټکنی او د سختو ستونزو سره مخ کړ.

جماعت اسلامي د سیاسي کړنو او تنظیمي چارو له امله هغه علمي او تحقیقي کارونو ته دوام ورنکړای شو، کوم چې په اصل کې ددې گوند دشهرت لامل شوی و، په نړۍ کې دځینو فلسفو او نظامونو په اړه دنویو محققانه کتابونو لیکلو ته اړتیا وه، کوم ته چې ځوان نسل تېری ناست و. خودپاکستان کورنیو حالاتو او دجماعت سیاسي کړنو مهلت ورنکړ چې دیادو موضوعاتو په برخه کې کوم علمي گام پورته کړي.

په هر صورت لاملونه چې هرڅه وو، واقعه داده چې ددې گوند په وړاندې دخالص دیني او داعي کردار اداء کولو په وړاندې گڼ موانع پیدا شول، اوس هم دې غرضه دیني دعوت او خدمت سرته رسولو په وړاندې ستونزې شتون لري، دهغو نه دوتلو لپاره دیو دیني داعي او مصلح مشرتابه لپاره قوي عزم، قربانی او انقلابي گام پورته کولو اړتیا ده. ولعل الله یحدث بعد ذلک امرا.

خبر نه:

دمولانا مودودي او دهغه دگوند په اړه ارواښاد مولانا ندوي (رحمۃ اللہ علیہ) پورته لیکلي اندونه د ۱۹۷۰ کال په پای کې لیکلي، دیادوني وړده پیل کې پخپله ندوي صاحب رح نه یواځې دمولانا مودودي په لور مایل و، بلکې له هغه سره دجماعت اسلامي په مخکښو بنسټ ایښودونکو کې و، خو پېښه دا وه چې دواړه دمزاج، ذوق او مسلک له پلوه دیوبل نه په وټن کې ول، څنگه چې دشام او عربې نړۍ محقق عالم شیخ مصطفی السباعی پر دواړو دتبصرې لږ کې فرمایل: "المودودی رجل عقلی والشیخ الندوی رجل روحانی" په مودودي عقلیت غالب دی او په ندوي روحانیت! ددې حساس نزاکت په وجه مولانا ندوي خپل مسیر له هغه نه بدل کړ او هم یې دمولانا له هغو ټولو څېرو نو اولیکنو څخه چې داهلسنت والجماعت دجمهورو مسلک سره په ټکر کې راځي، نه یواځې پخپل برأت اعلانولو اکتفاء وکړه، بلکې دمولانا په هغو څېرو نو اونظریاتو یې ښه جامع، مدلل، عالمانه اوافاضلانه نقدونه هم ولیکل، چې دذوق خاوندان یې دنوموړي دستر علمي میراث په کتابتون (کتابونو) کې کتلی شي

نور بیا

دلوگر اربكيانو په تابوت ، ورستى ميخ ټك وهل شو

خبر احمد محاهد

مهلت او يا استدراج ، هغه الهي سنت دى ، چې دظالمانو اومستكبرينو په زندگي كې مقرر كړل شوى اودهمدغه الهي سنت او حكمت له مخې ، هغوى تريوې مودې پورې په دې دنياكې له ښې دېدې ، وسعت او مالا مالو امكاناتوسره پرېښودل كيږي ، ترڅو په كفراوگمراهي كې په تدريج سره ورستى پورې ته ورسېږي اوبيايې په اخيركې الله تعالى كلك اوسخت رانيسي او عبرتناكه سزا وركوي .

الله تعالى په عظيم الشان قران كې فرمايي : «ولا يحسبن الذين كفروا انما نملى لهم خير لانفسهم انما نملى لهم ليزدادوا اثما ولهم عذاب مهين» (١٧٨) آل عمران(يعني ، گمان دې نكوي ، هغه كسان چې كفريې كړى په الله تعالى ، چې دوى مونږ پرې ايښي اومهلت مو وركړى ، ددې لپاره چې داكارگواكې دهغوى لپاره خيږدى ، بلكې مهلت اووخت مو وركړى ، ددې لپاره چې ددغو كفارو اوظالمانو طغيان اوسركشي ، ډيره شي اواستدراج ته ورسېږي اودوى لره بيا شته عذاب اوانجام دردناك !

خبره مو ، دلوگر ولايت داربكيانو كوله ! كه څه هم دهيواد په يوشمير نورو سيمو اوولايتونوكې هم دغه ظالمان او دالله ددين دښمنان ، چې عام ولس يې اربكيان بولي ، له څو نيږدې كلونو راهيسي رابنكاره شوي ، اواړميكايانو فكر كړى وو چې دخپلې ناولې كمپلې له توليدو ورسته به له افغاني عفت او حرمت څخه دهمدغو كرغيږنو اولوغړنو په توسط انتقام واخلي ، نوځكه يې په هرولايت كې هغه مختوري اوناترسه څيري چې ضميرونه يې له اسلام اوافغاني غرور څخه خالي اومينځل شوي وو اوپه ډول ډول اخلاقي جرمونو ملوث وو ، سره راټول اوداربكيانو ډلې اوباندونه يې ترينه جوړ كړل .

امريكايانو ، هغوى ته ، نوې وسلې ، رنجر موټر ، لوړ معاشونه اونور استخباراتي تجهيزات په لاس وركړل ، په هغو برسيره يې دهرراز بې بندوباريو اووحشي كړنو صلاحيت هم وركړ ، چې ، نه څوك پوښتنه درنه كولاى شي او نه موڅوك مخه نيولاى شي !

تركومنه ځايه چې امريكايي فكر اوسوچ وو ، چې په اربكيانو به ، لكه دعراقي مليشو او كردي باندونو ، دافغانانو ترمنځ نوى اوربل كړي اومتدين افغانان به پرې وټكوي ، دالله تعالى په خاص نصرت اولوريني ، داربكيزم امريكايي پروژې ، په افغانستان كې له ډيرو سيمو اوولايتونو څخه ډير ژر ټوله ، وركه اوياهم ښه وځپل شوه ، لامل يې داوه چې له يوې خوا داربكيانو په ليكو كې ټول هغه كسان اوافراد راټول شوي وو چې هرچا له خپل كور اوچارپيريال څخه دېدو اعمالو اوكشيفو اخلاقو له وجې شپلي او تجريد كړي وو ، له بل لوري داربكيانو ، كردار او چلند ، يو يو ، هيوادوالو دسره سترگو وليد ، ماخپله له ډيرو خلكو اوريدلي ، چې له اربكيانو څخه دغه شنه سترگي كفار هم شرف لري !

نوځکه الله تعالی داربکیانو ناولي ټولي هرځای نابود ، درې وړې او سرکرده مشران یې دمجاهدینو دډول ډول حیرانونکو تکتیکي گوزارونو او عملیاتو په ترڅ کې نښه وگرځیدل ، څوک له منځه ولاړل او څوک په دې دنیا کې له عبرتناکو عذابونو اورنځونو سره لاس او گریوان شول ؟!

په لوگر ولایت کې هم ، داربکیانو یو ډیر پلید او وحشي باندې موجود وو ، چې مشري یې خوتنو معلوم الحاله ، مفسدینو ، لکه بابو قو ، سبز علی ، غفران ، فرهاد اکبری ، غیاث اونورو ترسره کوله ، بابو قو دری کاله وړاندې ختم شو ، غفران داڅو میاشتنې دمخه په یوه تکتیکي عمل کې له منځه ولاړ ، سبز علی او قومندان غیاث سره له نورو ملگرو ورومه ورځ دلوگر ولایت په امنیه قومندانۍ د ترسره شوي فدایي برید په نتیجه کې ووژل شول.

دوی هریو دخپلو گمراهیو اوله اسلام او مسلمانو سره ددښمنۍ ، ځانگړي یادونه او نومونه لري ، په خاص ډول (سبز علي او قومندان غیاث)

سبز علي ، چې دلوگر په سطحه داربکیانو قومندان وو ، په هغه باندي ، څو ځله مجاهدینو کارنده بریدونه او عملیات ترسره کړل ، خو یابه بچ او یابه یې کلک ټپونه واخیستل ، الله تعالی هغه په خپل ظلم او کفر کې اخيري استدارج ته ورساوه ، اویایې په خپل گرفت سره داسې نیست او نابود کړ ، چې قبر به یې هم څوک ونه ښیي .

سبز علي په دې سربیره چې دلویو لارو غل او شوکمار وو ، دلوگر دمرکز اړوند په گڼو سیمو او کلیو کې ، لکه کمال خیل ، ناصر ، کجی ، علی خان کلا ، پورک اوله کونجک تنگی نیولی ، ترکلنگاره پورې لوی غزیدلی سرک ، دخپل وحشت په زور ، سره ټی گرځولی اوراج یې پرې چلاوه ، له خلکو به یې په زوره ، پیسې ، میلمستیایو غوښتلې ، خلکو ته به یې سختي سزا وي ورکولې ، مرگونه به یې کول ، تالاشیاني به یې کولې او په خاص ډول هغه خلک به هیڅکله نه پرېښودل چې مجاهدینو ته به یې ډوډی او څښاک ورکړی وو ، هغوبه یې ترمرگ پورې وهل !

کله به چې عامو خلکو ورته وویل چې سبز علی داته ولې داسې کړنې کوي اومسلمانان ځوروي ، نو هغه به ورته وویل زه خو کافر یم او کافر خو له مسلمانانو سره همداسې کوي !!

سبز علي ، دوه کاله وړاندې ، دیوه جومات دوه تنه حافظان په رمضان المبارک میاشت کې پرته له دې چې وسله ورسره وي اویادمجاهدینو له یوه گروپ سره ښکاره تر او ولري اول شهیدان اویایې مړي دابو په کوهي کې وغورځول ، همدارنگه یې خپل خوری ، یعنی دخور څوی ، په دې نوم چې ته طالب یې په رڼا ورځ په خپل لاس شهید کړ ، دغه راز دوه تنه مجاهدین یې له نیولو ورسته په ماینونه کینول اووایی لوزول ، یو دکاندار یې په دې جرم ! چې ولې په طالبانو سودا خرڅوي ، وویشته اوشهید یې کړ ، اویومشهور دلگی مشر ، مولوي بشیر یې شهید کړ اوداسې نور

دغه راز ، قومندان غیاث ، چې هغه هم له سبز علي سره یوځای جهنم ته ولاړ او دهغه معاون وو ، خلکو ته به یې ویل چې ماته شوری وایي ، هغه دومره پلید وو چې چیرته به یې بدفعلي وکړه ، نو ویدیو به یې هم ورنه ډکوله او خپلو افرادو ته به یې ورنښوله .

له کوم لوري به چې پرې پیر اوډز وشو ، شوروي به هماغه لوری ، چې کلي اوکورونه به هم وو له یوې مخې تر هوانو لاندې نیول ، دغه بې حیا او یوبل قومندان یې دذبیح په نامه ، تیر کال یو حافظ چې ښه نوراني څیره یې وه اومبارکه ژیره یې په مخ وه په کلنگار سیمه کې ونیوه ، دښځو جامي یې ورواغوستلې ، اودولایت په چوکو اومار کیتو یې وگرځاوه چې دغه طالب دی ، دښځو په جامه کې راغلی وو اوفدایي حمله یې کوله !

خلاصه : ددې هڅو اړیکي ، بې شمیره داستانونه اوناولي کیسې دي ، چې په لیکلويې سړی شرمیري ، اوقلم ورنه حیا کوي ، دعا کوو چې الله تعالی دې هغه فدایې اتل ته چې دخپلې پاکې ککړې په نذرانه یې ، داسلام اوافغاني غیرت شمله ، ددغو مفسدینو اومرتدینو په له منځه وړلو اوچته کړه او دلوگر داربکیانو په تابوت یې ورستی میخ ټک واه ، اوهم یې دلوگر مسلمان اومتدین ولس ته دارام ساه وروښوله ، اعلی جنتونه اولور لوړ مقامونه ورکړي . امین

د اسلام تشريعي

اساسات

اوومه

مفتي شاهد (حقاني)

نړۍ کې د فقهي مذاهبنو بقاء او خپراوي

لکه مخکې چې مو ورته نغوته وکړه، چې يوازې د مطلق اجتهاد او يا مقيد يا شخصي اجتهاد په دوره کې نه، بلکې داسې به ووايو چې د تقليد په وختونو کې فقهاوو او اهل الفقه علماوو د تل لپاره د مسئلې د استنباط لپاره شرعي دليل وړاندې کړي او پدې شرعي دليل يې د فقه جزئيه ثابته کړي، چې دا دی نن يې خلک د فقهي ضخيمو کتابونو په بنو لولي او گوري، داسې کله ندې شوي چې گوندې فقهاوو دې د فقهي مسئلې د اثبات لپاره په روماني قانون او يا د مفتوحه هيوادونو خورو ورو قوانينو او يا نورو وضعي قواعدو استدلال کړی وي، بلکې د هرې جزئې لپاره يې شرعي دلايل ارائه کړي دي، نو که څوک داسې کوم وهم کوي، چې د فقه کومه مسئله دروماني قانون سره مشابهت لري، وجه به يې دا نوي، چې ثبوت يې لدې رومانيت نه شوی، بلکې کله داسې هم شوي، چې شرعي مسئله پداسې شکل استنباط شوي، چې روماني قانون ورسره مشابهت ښودلی، يعنې روماني قانون له شرعي مسئلې سره برابر اغلی او دا کوم قباحه شرعي نلري.

د اسلام په لومړيو کې د (امام اوزاعي رح، سفیان ثوري رح او ابن جرير رح) غوندې د مطلق امامانو مذاهبنو د ځينې وجهاتو په بناء له منځه لاړل او دا څلور مشهور مذاهبنو (امام ابو حنيفه رح، امام شافعي رح، امام مالک رح او دامام احمد بن حنبل رح) په شان د منل شويو امامانو مذاهبنو انتشار وموند چې تر شرق او غربه يې د پيروانو لړۍ خپوره شوه، ددې مندرس شويو (له منځه تلليو) مذاهبنو لاملونه ځينې تاريخ پوهان دانبيسي، چې دا ځکه دا اوسني څلور مذاهبن پاتې او نور و رشد ونکړ، چې ددې مذاهبنو دخپراوي شاته دوخت سلطان او حکومتني ملاتړ موجودو، چې له امله يې دې مذاهبنو په نړيوال کچ شهرت وموند او نن يې پيروان په نړۍ کې په کثير تعداد سره شتون لري.

خو په (الموسوعة الفقهية الكويتية) کې دا نظر په مطلق ډول رد شوی او ددې لپاره يې ځينې داسې بيلگې هم وړاندې کړي، چې دوخت حکومت خپل رسمي مذهب دنورو سيمو مذهب پدې وجه ندی شوی، چې دواکمنو فشار او اغيز پرې دا چاره شونې کړي وي، لکه چې ليکي: (....) إِذْ إِنَّ الدَّوْلَةَ الْعَبَّاسِيَّةَ - وَكَانَ ثَقُودَهَا مُمْتَدًّا عَلَى جَمِيعِ الْأَقْطَارِ الْإِسْلَامِيَّةِ - كَانَ الْقَضَاءُ بِيَدِ الْفُقَهَاءِ الْحَنْفِيِّينَ، وَمَعَ هَذَا فَإِنَّا نَجِدُ أَنَّ مَذْهَبَ الْحَنْفِيَّةِ لَمْ يَجِدْ لَهُ أَتْبَاعًا فِي الشَّمَالِ الْإِفْرِيْقِيِّ أَوْ فِي مِصْرَ إِلَّا قَلَّةٌ قَلِيلَةٌ، بَلْ إِنَّ الْكَثْرَةَ الْكَثِيرَةَ مِنْ بِلَادِ فَارِسَ كَانَ مَذْهَبُ الشَّافِعِيَّةِ هُوَ الْغَالِبُ عَلَى أَهْلِهَا يَوْمَئِذٍ، وَكَانَ مَذْهَبُ الْحَنْفِيَّةِ إِثْبَانُ هَذِهِ الدَّوْلَةِ قَاصِرًا عَلَى الْعِرَاقِ وَبِلَادِ مَا وَرَاءَ النَّهْرِ وَبَعْضِ بِلَادِ فَارِسَ..... (خلص ژباړه: د عباسي خلافت دواکمنۍ جال

چې په ټوله اسلامي خپورو، او حکومتي نظام يې هر مسلمان مانه، ددې خلافت دمحاكمو او قضاء چارې هم حنفي فقهاوو سنبالولې، خو بيا هم دحنفي مذهب پيروان په شمالي افريقا او مصر کې کم کتل کېږي، بلکې د فارس په سيمو کې دامهال (هغه وخت) دامام شافعي رح د مذهب غلبه ډيره تر سترگو کېږي او ددومره حاکميت سربيره دحنفي مذهب پيروان او اتباع د عباسي خلافت په پير کې د عراق، دماوراءالنهر هيوادونه او ځينې فارسي ښارونو او سيمو کې شتون لري، همداسې الموسوعي ليکونکي وايي: چې دعثماني خلافت واکمني چې داسلامي نړۍ په اکثريت هيوادونو او مناطقو يې دحاکميت او حکومتولۍ راج چليده او ددې عثماني خلافت رسمي مذهب هم حنفي وه، او هم يې دخلافت اړوند په ټولو هيوادونو کې دمحاكمو او قضاء چارې نيغ په نيغه حنفي فقهاوو سنبالولې، نو دا کيدلای شوه، چې طوعاً او کرها دنړۍ مسلمانانو باندې حنفي فقه ومني، خو دا دی گورو چې بيا هم شمالي افريقا په زياته اندازه دامام مالک رح دمذهب پيروان دي، او دتونس غوندې هيوادونو کې يې احناف هم په يوه اندازه شته، په مصر کې مالکيان او شافعيان زيات دي او احناف هم ورسره شته، همداسې خليجي او عربي ځينې سيمې!

(دلته دالموسوعة الفقيه الكونيتية) ليکونکيو څخه (والله اعلم) زما په آند د انصاف تله يوې خواته درنده شوي ده، ځکه چې په مصر، شام، افريقا او نورو هيوادونو کې دحنفي مذهب داسې لوی لوی علماء تير شوي، چې نن يې هم مونږ سره ليکنيز آثار او علمي کتابونه په لاس کې شته او خورا په لويه پيمانه داسې تحقيقاتي او څيړنيز کتابونه يې مونږ ته په ميراث کې پاتې دي، چې آن پخپله به ترې په عربي دنيا، منځني ختيځ هيوادونو او شمالي افريقايي ملکونو کې هم استفاده کېږي، نو که داسې لويې علمي سټې په شمالي افريقا، منځني ختيځ سيمو او دپخواني شام په هيوادونو او فارس کې لرو، نوولي بيادې اماکنو کې داخنافو له شتون څخه انکار کوو، او د اقليت داغ پرې لگوو، دعلماءو له نظره همدا نن سبا غوڅ اکثريت په نړۍ کې دحنفي فقه له اتباعو او پيروانو څخه تشکيل دی، نو انصاف داو، چې (عربي فقهي موسوعاتو) کې ددې حقيقت څخه سترگي پټې شوی نه وای!

چې دبيلگې په ډول به دې هيوادونو کې دحنفي مذهب اړوند دنړۍ دمشاهيرو څو علماءو نومونه راوړو، چې له امله به يې دا په زباد ورسېږي، چې رښتيا هم داخنافو مذهب کومه عجمي پديده نده (لکه ځينې خلک چې اوس هم داسې گمان کوي) بلکې داسلام دمبارک دين دنبه شرحې سره له عربي سيمو څخه دخپل عصر له نومياليو فقهاوو څخه راته په توارث کې پاتې دی، او همدا چې ددې کره علماءو شتون به دحنفي مذهب جامعيت، هم عربو او عجمو کې جوت کړي.

۱-د(ردالمحتار على الدر المختار) دحاشيې (شاميه فتاوی) نړيوال نوماند فقيه ليکوال علامه محمد أمين مشهور په (ابن عابدين شامی رح ۱۱۹۸-۱۲۸۳) چې دشام په پايتخت دمشق کې زيږيدلی او په مختلفو علومو او فنونو کې ديوه ستر محقق او څيړندوی په حيث د(۲۰) ضخيمو او مشهورو کتابونو څښتن دی.

۲-علامه محمد بن علی بن محمد الحصفکفی رح (۱۰۲۵هـ-۱۰۸۸هـ) چې دشام په دمشق کې زوگړی دی او د(الدر المختار) مشهورې فتاوی په شمول يې په تفسير او نورو علومو کې د(۲) ضخيمو او ډيرو جلدونو تصنيفاتو ليکوال دی، چې هلته په دمشق کې دمفتي په حيث يې هم دنده ترسره کړي ده.

۳-علامه محمد بن عبد الله بن احمد بن محمد بن ابراهيم بن محمد الخطيب التمرتاشی، (الغزي الحنفی) دا نوموړی دحنفي مذهب نامتو عالم د فلسطين د هاشم په غزه کې په (۳۰۳۹هـ-۱۵۳۳م) زيږيدلی او په همدې غزه هاشم کې په (۱۵۹۶هـ-۱۰۰۴م) کال کې وفات شوی دی، دمشهورې شاميه فتاوی دمتن (تنوير الابصار) په شمول (۲۲) ستر ستر علمي تصنيفات لري او دعلم لويه پانگه يې مونږ ته په توارث پريښې ده، حنفي عالم خو د فلسطين دغزي اوسيدونکی دی.

۴-د(حاشیة الطحطاوي على المراقى) محشي ليکوال علامه احمد بن محمد بن اسمعيل الطحطاوى رح چې دحنفي مذهب نامتو عالم او ستر محدث او فقيه دى ، نوموړى دمصدر د(اسيوط) په (طهطا) نومې سيمې کې زيږيدلى دى او په (الدرالمختار) او(مراقى الفلاح) يې نامتو شرحې کښلي دي .

۵-دهدايې شارح او صاحب د(فتح القدیر) کمال بن الهمام السيواسي الرومي ثم السکندري الحنفي) نوم يې محمد بن عبد الواحد بن عبد الحميد بن مسعود .. متوفي سنه (۸۲۱ هـ) فقيه حنفي مشهور ، ډير تصنيفات لري چې مشهور يې همدا فتح القدیر او(زاد الفقير) دي .

۶-علامه قاسم بن قطلوبغا بن عبدالله الجمال المصرى الحنفى دى چې دمصر په قاهره کې په کال (۸۰۲) کې پيدا شوى دى ډيرى تصنيفات لري او دعلامه ابن الهمام شاگرد او حنفى المسلك دى .

۷-علامه شمس الدين محمد بن محمد بن محمد چې په ابن امير حاج مشهور دى دشام په حلب کې بالاخره وفات شوى ، دډيرو تصنيفاتو خاوند او حنفى عالم و .

۸-مشهور فقيه او حنفي عالم علامه زين الدين بن ابراهيم چې په ابن نجيم (متوفى سنه ۹۷۰ هـ) شهرت لري او دکنز الدقايق شرح (البحر الرائق) غوندي الاشباه والنظاير) هم په حنفي فقه کې ليکلي دي ، نوموړى مصرى دى او هلته يې خورا ښه علمي شهرت خپل کړى وو . او داسې نور..... چې دټولو ليکل دي کوچنى ليکنه کې داسې دي ، لکه يو لوى سمندر چې په کوچنى گوزه کې ځايوي !

سره ددې پدې فقهې موسوعة کې ليکي چې همدې عصر کې د(الازهر جامعې په تدریسي حلقاتو کې)په عام ډول دحنفي طالبانو موجوديت ډير دى ، خو بيا يې په ښارونو کې شتون کم ښيي ، زما په آند ددې نه يوه همدا توجيه کيدای شي ، چې دغه فوق الذکر سيمو کې به اکثريت دا نور مذاهب وو او احناف به هم ورسره وو ، خو غلبه به يې نه وه .

په هر صورت دا خبره بالکل تردید شوه ، چې دمذاهبو په نفوذ کې دوخت سلطان او خلافت اغيزو ، بلکې دا حنافو ددومره حکمروايي سربيره ، چې عثماني خلافت کې يې مذهب رسمي او دقضاء دقوانينو ماخذ همدا مذهب و ، خو بيا هم ډيرې سيمې لا هاغه وي ، چې وگړي يې احناف نه ، بلکې دنورو مذاهبو معتقدین وو .

مگر يو حقيقت چې ورسره په ډاگه شو ، هغه دادى چې دا حنافو ددومره سترې واکمنۍ سربيره ، چې په نړيواله سطحه يې کړې ده ، بيا يې هم دنورو مذاهبو پيروان خپل مذهب ته په راپولو ندي مجبور کړي ، بلکې کتل کيږي چې په نړۍ کې نن هم دپيروانو له حيثه لوى مذهب حنفي دى ، چې په پراخه پيمانه مسلمانان پکې راغونډ شوي او بس !

حق داده چې ووايو چې ديوه مذهب اوږده بقاء او انتشار ، لومړى په اعتماد سره او بيا په صاحب مذهب باندې دخلکو دتوثيق او اطمینان په صورت کې منځ ته راځي ، همداسې دصاحب مذهب په تکړه او پياوړيو شاگردانو او ملگرو او هم دمذهب دنشر په هکله ددوى دآب او احسن اسلوب سره اړه لري ، پدې توگه دمسايلو په تحقيق او همداسې ددې مسايلو په فهم کې داسانۍ او تيسرلارې چارې خپلولو پورې تعلق لري .

نو کله چې دمذهب امام باندې داستنباط او استخراج سربيره په ورع او ديانت کې پوره باور وموندل شي ، ملگري يې غښتلي وي ، تحقيقات يې کشش آمیزه وي او مسايل په احسنه وجه عرضه کوي او په ساده او عام الفهمه لهجه وي ، نو له امله به يې دا مذهب متباقي او تلپاتي او ډير پيروان به ولري !

د امریکا د زوال وړاندوینه!

فرهاد " اقل "

تر ۲۰۲۰ ز کال به امریکا په اوسني شکل پاتې نه وي!!! دا وړاندوینه د غرب تر ټولو ممتاز سیاسي څېروونکي "جان کالټنګ" پخپل نوي کتاب The Fall Of us EMPIRE کې کړې، "جان کالټنګ" د نړۍ او په خاصه توګه غرب کې د یو مفکر، هوښیار لیکوال او د نړیوال اهمیت درلودونکو کتابونو د مصنف په توګه شهرت لري!

د کوم څېز له امله چې هغه نړیوال شهرت منډلی، د نوموړي هغه څو وړاندوینې دي، چې رښتیا ثابتې شوې، په اتيايمه لسیزه کې د شوروي اتحاد په اړه یې وړاندوینه کړې وه، چې په نوییمه لسیزه کې به شوروي وویشل شي او څو جلا ملکونه به ترې وزیږي، نړۍ ولیدل چې شوروي اتحاد رښتیا پټګ او دهغه نه ګڼ هېوادونه ازاد شول، هغه بله وړاندوینه دا کړې وه، چې دیویشتمې پېړۍ به لومړیو لسیزو کې به د عربو آمرانه حکومتونه وپړخول شي، نن سبا د عربي هېوادونو حالت زموږ په وړاندې دی، "جان کالټنګ" د "برلن دیوال" په باب هم وړاندوینه کړې وې، چې شرقي او غربي برلن به بیرته سره یو شي او هم به د برلن دیوال پټګ شي، وروسته شرقي او غربي برلن دواړه یو شول! په دې وروستیو کې "جان کالټنګ" یوه بله وړاندوینه کړې، هغه لیکي: د ۲۰۲۰ کال پورې به امریکا په اوسني شکل پاتې نشي!! د نړۍ هوښیار خلک د نوموړي دا وړاندوینه له پامه نه غورځوي، ورته د حیرانتیا په نظر ګوري! او د نړیوالو چارو کارپوهان او څېروونکي، د جان کالټنګ ددې نظریې د محرکاتو او د لایلو په لټه بوخت دي، هغوی دې لږ کې د امریکا ظالمانه جنګي پالیسیو او خپله د امریکا دننه د سپین پوستو او تور پوستو ټکر راتلونکي، د قوي اوجدې محرکاتو په بڼه ګوري، ورته په پام د جان کالټنګ نظریه له پامه نه غورځوي، او ورته په غور ځیر دي. امریکا چې د ډېرې مودې نه، د ټولې نړۍ فتحه کولو خوب ویني، اوس د دې لپاره په عملي جنګ هم لګیاده، وړاندې یې هم د نړۍ په ګڼو هېوادونو لکه جاپان، ویت نام، روسیه، لیبیا، فلسطین، اردن، چین، صومالیه، سوريه، شېالي کوریا، مصر، سوډان، انډونیزیا، عراق او افغانستان شول، چې یا مخامخ د امریکا ظالمانه یرغل نښه ګرځیدلې او یا د سیاسي مداخلو د لارې د امریکایانو د ستمونو ښکار شوې. په "خلیج ټایمز" کې د چاپ راپور سره سم د امریکا د پراختیا خوښوونې عزیمو له امله د نړۍ د نفوسو څلور برخې د امریکایانو د پالیسیو نه کرکه او شدید نفرت لري، د امریکا دننه د خلکو لویه سلنه د امریکا ظالمانه کړو وړو ته په ښه نظر نه ګوري.

د امریکا دننه په دا وروستیو کې د بیلټون غوښتنې خوځښتونه او پاڅونونه هم د امریکا د پالیسیو په وړاندې غبرګون دی، د جان کالټنګ د وړاندینې سره سم دا پاڅونونه به تر ۲۰۲۰ ز کال پورې د امریکا د جغرافیې په بدلون کې اهم رول ولوبوي، په ۲۰۱۲ کې داوباما په بیا ولسمشر کېدو د "لوزیانا" ایالت ۱۳ زره خلکو د امریکا نه د بیلټون لپاره محکمې ته د بیلټون غوښتنې عریضه وړاندې کړې وه، هغوی له امریکا نه د جلا هېواد په توګه د خپل ایالت غوښتنه لري، د "لوزیانا" خلکو د غوښتنې زیات وخت نه وشوی، چې په څو نورو ایالتونو کې هم له امریکا څخه د ازادې تر لاسه کولو منظم غرونه پورته شول، محاکمو ته یې په اړه عرایض او وړاندیز لیکونه وسپارل، تردې مهاله د سپینې

مانی نه، دازادې غوښتونکو ایالتونو شمېر ۲۷ ایالتونه رسیدلی، د امریکایي اساسي قانون له مخې که هر ایالت له امریکا نه ازادې وغواړي، د امریکایي قانون له مخې که دیوې میاشتي دننه د کوم ایالت ۲۵ زره کسان دازادې غوښتو لپاره لاسلیکونه وکړي، د امریکا ولسمشر مکلف دی چې دهغوئ په غوښتنه غور وکړي!! ددې شرط پوره کولو لپاره هڅې او کوښښونه روان دي، په کومو ایالتونو کې چې دازادې غوښتو تحریکونه راپورته شوي، هلته د لاسلیکونو کمپاین بشپړیدو ته نږدې دی، په لوی شمېر کې خلک د امریکا نه دخپلو ایالتونو دازادولو لپاره دیوبل سره ژمنې کوي، خو په راتلونکي کومه میاشت کې د لاسلیک پروسه پیل کړي، دا کار ددې خبرې ثبوت دی، چې د امریکا زیات شمېر خلک د امریکا حکومت له پالیسیانو سره مخالفت لري، ازادې غوښتونکي نیوکه لري چې د امریکا حکومت ددې پرځای چې د امریکا دخلکو پیسې بیرته د امریکایانو په ژوند ولگوي، هڅه یې دنړۍ نیولو او اشغالولو لپاره لگوي، بل داده چې د امریکا ولس یو باسواده ولس دی، هغوئ درسنيو اونورو باوري زریعو د لارې خبر دي، او پوهیږي چې امریکا دنړۍ ترټولو ډېر پورې هېواد دی، ورباندې له یونیم سل کرب نه ډېرې پیسې پور دي، چې له امله یې د امریکا اقتصاد د زیانونو او خسارو ښکار دی، هم دا راز د امریکا ډېر پام اوس د تعلیم، روغتیا او خلکونو د کارونو پیدا کولو پرځای جنگونو ته اوښتی دی، او بیکارۍ تر بل هروخت ډېره شوې، خلک وايي دوی غواړي یواځې دخپلو ایالتونو دننه دخپلو ستونزو په کولو فکر وکړي، نه په ټوله نړۍ د حکومت کولو پینې ددوی په اوږو باوري، بل امریکایان پوهیږي چې ددوی لپاره د امریکا پالیسیو گرده نړۍ سور تنور گرځولي، هیڅ امریکایي تبع په نړۍ کې خوندي ندی، خلک نړۍ کې له هغوئ نه نفرت لري، ازادې غوښتونکي ددې په ځای غوره بولي چې هغوئ خپل ایالتونه د امریکا نه ازاد کړي، اودنړیوالو سره خپله عادي راشه درشه پیل کړي، خو په ډاډمنه توگه نړۍ کې د هر چا سره را کره ور کړه ولري.

یوځل بیرته
په یوبل نیو
ریپبلکن
نوپیر او
کورني جنگ
داسې بندې

مخ پر شدت
کيږي، په
پرضد خوايي
د تابعیت
کې لريوالی
اوپلورل
امریکا خلکو
وسلې به په

هم په امریکا کې نور پوستو اوسپنې پوستو زاړه رقابتونه تازه شوي، ترمنځ یې اوبه خړې دي، د دواړو لوریو د غوښتنو او کو کې دزمکې او اسما تواتن دی، داوباما په گوند مخالف گوند نوی بری هم ددې خبرې ثبوت دی چې په امریکا کې دغه امتیاز مخ پر زیاتیدو دی، په نږدې وخت کې شاید په لوی مننچ شي، ډېنه په پام "جان کالتهنگ" لیکلي: امریکایوې کوڅې ته ننوتي، چې هلته دبیرته په شاه تگ لپاره لارنري.

دې وخت کې، یولورته د امریکا دننه دازادې غوښتو څپه ده، په ازادې غوښتونکو ایالتونو کې قوي خوځښت ترسنگو لوی شمېر خلک ښکاره د سپینې مانی نه زادې غواړي، دهغوئ غبرگونونه هم پیل شوي، څوک چې ازادې غواړي، دهغوئ منسوځولو گواښونه کېږي، په دې سره د امریکایانو پخپلو منځو اوبیلټون راغلی، د امریکادنه په لویه پیمانه دوسلو اخستل روان دي، درسنيو له مخې یواځې په تېرو درې میاشتو کېد لخوا د درې ملیونه ډالرو په بیه وسلې اخستل شوې، هم دا راتلونکي کې د امریکا د زوال قوي توپان روانوي اودا خبره باوري کوي، چې د امریکا د زوال شیبې نږدې شوې، یواځې ۲۰۲۰ کال تر راتلو انتظار وکړئ!

غداره جرگه....

اسلم اميد

د ليندۍ په ۳مه، په پلازمېنه کابل کې، دولسي جرگې تر نامه لاندې محکومې امريکايي پاله جرگې، د يوساعت ځنډ تيرولو او مړه وخت کې دافغانستان دخرڅلاو، تور سند په تصويبولو، دميرني او ازاد افغان ولس سره دتاريخ ديو نه بښونکي خيانت او جنايت جسارت وکړ!
دخبري رسنيو په راپور: دامريکايي ښکېلاک دخوښې او ارادې سره موافق دگوداکي رژيم چارواکيو دامنيتي موافقې په جعلی عنوان دافغانستان دخرڅلاو هغه کرکجن سند (کوم چې دامريکا لاسپوڅي ولسمشر اشرف غني احمدزي دخپلې مردودې دورې دلوړې کولو په دوهمه ورځ له امريکا سره لاسليک کړ) دوروستي او حتمي ملاتړ په موخه يې په جعلی اونمايشي ډول دولسي جرگې ځانگړې ناسته رابلل شوې وه، چې پکې د ۱۷۵ غړوله منځه درې غړو خپلې رايې سپينې و کارولي او پنځو غړو دتړون نامشروع گڼلو سربيره، داگام دافغانستان له خاورې او ولس سره دجنايت او ظلم په توگه ياد کړ او پر ضد يې نارې ووهلي، پاتې نورو ټولو غړو دافغان ولس داستازو په نوم په يوغږ، له کومې واقعبيانه ارزونې اوڅېړنې پرته تري دخپل ملاتړ ښکاره کولو په موخه شنه کارتونه پورته کړل!!

دباوري سرچينو وينا ده: ددې ناستې نه دمخه، کابل کې دامريکا سفارت، چې تري درژيم ټولې چارې کنترول ليري، دجرگې وکيلانو سره ددې لپاره دومدارې ليدنې، کتنې کولې، ورباندې زيات فشاراو ټينگار درلود، چې دموافقې نه دملاتړ په ځانگړې ناسته کې هغوی له کومې چون چرا پرته دملاتړ لپاره لاسونه پورته کړي، خو نړيوالو ته ښکاره شي، چې دپارلمان دغوځ اکثریت لخوا دامنيتي موافقې متن توثيق اوتايد شو،! سرچينه زياتوي، دي لږ کې دامريکا دسفارت لخوا دجرگې دغړولپاره کې دخوړځوراهيسي ځانگړې غوړې ميلمستياوي برابرې شوي وي، هم ورسره دسفارت دننه مجلسونه جوړيدل.

ښکاره ده، دپريديو لخوا په جعل کاريو او دټکيو برکيو پر مټ غوره شوي استازي، دهمداسي ورځواوموخو لپاره غوره کېږي، دافغانستان دولسي جرگې په نوم جوړ پارلمان يومخ دسي اي اي دايجنټانونه ترکيب شوی، هلته خوله سره بل څوک لارندي، نو دهغوی نه هم داتمه اوتوقع کېدای شوه، خو يوه خبره روښانه ده، چې دغسي پريديو خبرو او اشخاصو پريکړې امريکا ته نجات نشي ورکولی، هر سړی خبردی چې په دغه جرگه کې ناست استازي دامريکا معاش خواره دي، هغوی ته امريکا معاش دهمدي پخاطر ورکوي، چې هرځای دافغانستان او امريکا دگټو ټکر راځي، هلته به دوی په افغانستان امريکا ته ته ترجيح ورکوي!!

البته ددغسي اشخاصو لخوا دافغانستان دسرنوشت په باب دامريکا سره شويو توافقاتو او تعاهداتو ته افغان ولس ددوه ولسونو ترمنځ دشويو تعاهدونو په بڼه نه گوري؟! دا دغالې ځواکمن او دمغلوب محکوم، زورور او کمزوری ترمنځ توافق دی، دبادار او غلام ترمنځ سودا ده!! چې له حقوقي، قانوني او اخلاقي پلوه کوم اعتبار نلري

افغانستان امریکا یانو د پرمختللي ټیکنالوجۍ په زور اشغال کړی، افغانان دخپلې خوښې او ارادې نه محروم دي، امریکایان له دې پرته دخپل ظالمانه اشغال ترسیوري لاندې نورې داسې لسگونه لوظنامې یا تر ونونه لاسلیکولی شي، دا ورته کوم مشکل کار ندی! هم داسې بي شمېره جعلي او تحميلي موافقې تصویب او وټيې. دې لپاره یې پخپل چوپړ کې جلا اشخاص روزلي، هغوئ دافغان ولس دجعلي استازو په حیث مخې ته راولي، ورباندې دغه ډول نامشروع غوښتنو او ارادو ته دعمل بڼه ورکوي.

خو هر چې دافغان ولس داکثريت اراده او عزم دی، هغه ته په پام دغسې نمایشي او جعلي تر ونونه او یا موافقې کوم اعتبار نلري، دافغانو بشپړ اکثريت دغه تر ون دافغانستان دارضي تماميت دخرڅلاو قرارداد بولي، هر اصیل افغان دا په کلکه غندي او دعاملينو لپاره دمحاكمي غوښتنه کوي، خو ښکېلاکگر باید په دې پوی شي، چې دوی دغسې جعل کاریو او دوکو په مټ افغان ولس دازادۍ له مسیره نشي گرځولی، دغسې استعماري او استکباري ارادو ته دتر ونو او معاهدو نوم ورکول اوبیا دزور او چل ول له لارې په افغانانو تپل به پخپله ددوی لپاره هم ډېر بد عواقب ولري، حتمي ده په دې سره به نړیوال امنیت ته هم صدمه ورسي، او هم به ددوی مغرورې ککړۍ په وینو کې ورغړوي.

هو! له کله نه چې دا مردود تر ون لاسلیک شوی، له هغه مهال راهیسې امریکایانو شپینې عملیات ډېر کړيدي، هره شپه دېي وزلو افغانانو په کورونو داري غورځوي، په ټول هېواد کې دډار او وحشت روحیه خوره ده، دشیپي لخوا دعملیاتو بیا پیل دجنگ دوام په معنی دی، لیکن که هرڅومره نور ظلم او وحشت هم زیات کړي بیا به هم بریالیتوب تر لاسه نکړي.

او حتمي ده چې داستعمار هیلو او موخو ته وفادار جعلي استازي، دافغان ملت ارادې او ازادۍ غداران به خامخا دخپل دغه مجرمانه کردار تراخه وڅکي، هغوئ به ځانونه دملت له محاکمې او محاسبې ونشي ژغورلی، سر له اوس نه مجاهدین وروپه دهغوئ په مراقبت او څار پسي څیر شي، هرځای چې په لاس ورشي بایدې صرفه پري ونکړي، څو په راتلونکي کې دنورو لپاره سبق شي.

په مسجد کې د ځای نه شتون له امله په دکانو کې لمونځ کول

که چیرې په مسجد کې ځای نه وي نو له مسجد څخه دباندې خلکو اقتداء هغه مهال صحیح ده کله چې دمسجد او لمونځ کونکو په مابین کې لاره بنده کړل شي او په صفونو کې اتصال راشي، یو بل شرط داهم دی چې همدې مقتدیانو ته به دامام دحالت علم وي یعنې دامام ولاړه ناسته سجده او رکوع به ورته معلومېږي. که چیرې په صفونو کې اتصال نه وي بلکه په مابین کې لاره خالي وي او یا هم دامام دحالت په اړه نه پوهیږي نو په دې صورت کې یې په نوموړي امام پسي اقتداء صحیح نه ده.

قال الحنفی رح: (ویمنع من الاقتداء طریق تجری فیہ عجلة) آله یجرها الثور (اونهر تجری فیہ السفن) ولوزورقا ولوفی المسجد (او خلاء) الی فضاء (فی الصحراء) اوفی مسجد کبیر جدا کمسجد القدس (یسع صیفین) فاکثر الا اذا اتصلت الصفوف فیصح مطلقا کان قام فی الطريق ثلاثة وکذا اثنان عند الثانی لا واحدا اتفاقا لانه لکراهة صلاته صار وجوده کعدمه فی حق من خلفه (والحائل لا یمنع) الاقتداء (ان لم یشتبه حال امامه بسماع اورؤية) ولومن باب مشبک یمنع الوصول فی الاصح (ولم یختلف المکان) حقیقة کمسجد ویت فی الاصح. (الدر المختار علی صدر رد المحتار ج ۱/ ص ۵۸۴ باب الامامة)

ومن هنا طریق عام یمر فیہ العجلة والاقواق هکذا فی شرح الطحاوی. اذاکان بین الامام و بین المقتدی طریق انکان ضیقا لا یمر فیہ العجلة والاقواق لا یمنع وان کان واسع یمر فیہ العجلة والاقواق لا یمنع کذا فی فتاوی قاضی خان والخلاصة هذا لکن الصفوف متصلة علی الطريق اما اذا اتصلت الصفوف لا یمنع الاقتداء ولو کان علی الطريق واحدا لا یثبت به الاتصال وبالثلث یثبت بالاتفاق. الفتاوی الهندیة ج ۱/ ص ۸۷ باب الامامة، الفصل الرابع فی بیان ما یمنع صحة الاقتداء. الخ

دیمن دتجریې یقینې خطر

حسن مومند

کابو ۴ کاله دمخه په عربي نړۍ کې ددولتونو پر ضد دپیل شویو پاڅونونو لړۍ چې دتيونس نه پیل شوې وه اوس تریمین راورسېده؛ محترم مولوستوالو به له رسنیو اورېدلې وي ددولت پر ضد دپاڅون په لړ کې دحوثي قبیلې سره تر اولر ونکو زیدي شیعې گانودهبود ددوه نورو سترو ښارونو تر څنګ پلازمېنه صنعا هم قبضه کړه.

یمن چې په شمالي او جنوبي دوه برخو وېشل شوی دی په جنوبي برخې کې یې دشیعې گانو اکثریت دی؛ دهمدې جنوبي یمن دحوثي قبیلې زیدي شیعې گانو کابو درې میاشتې وړاندې یعنی داګست میاشتې په منځ کې ددولت پر ضد پاڅون وکړ، ددې پاڅون مشري دحوثي قبیلې یو ځوان مشر عبدالملک الحوثي کوي او پیل یې دعمران ولسوالۍ څخه شوی؛ ددولت پر ضد دلاریون لپاره تر ټولو رومي غونډه چې په همدې ولسوالۍ کې جوړه شوې وه ورته په وینا کې عبدالملک الحوثي وویل: ددولت تبدیلی او دقیمتۍ او بی کاري له منځه وړل زموږ دوه سترې غوښتنې دي.

په پیل کې دولت ددوئ په غوښتنو غوږ نه و ګرولۍ ځکه چې گومان نه کېدلو چې دالاریونونه به دهبود نورو برخو ته سرایت وکړي او ترپلازمینې به راورسېږي خو چې کله دهبود دمختلفو سیمو اوسېدونکي ددې لاریونو سره مل او په لسگونو زره وګړي دهبود پلازمېنې ته راټول، دپلازمېنې سترې لارې یې تر خپل کنټرول لاندې راوستې او دکورنیو چارو دوزارت په شمول یې یو شمېر دولتي تاسیسات محاصره کړل نو بیا ولسمشر عبدالهادي پوه شو چې حالات مخ په خرابېدو دي نو دحوثیانو دواړه غوښتنې یې ومنلې؛ هم یې داقتصادي پرمختګ او بی کاري دله منځه وړلو لپاره ځني ګامونه پورته کړل او هم یې اعلان وکړ چې کابینه به ږنګه او نوې کابینه به جوړه کړي چې لومړی وزیر به یې محمد مبارک وي او پدې ادارې کې به دټولو سیمو او قبیلو نمایندګي وي. خو ددولت دا اعلان ځکه بې ګټې ثابت شو چې هم محمد مبارک دصدار اعظمۍ قبولولو نه انکار وکړ او هم حوثیانو هغه مسترد کړ.

حوثیانو چې دولت کمزوری ولید نو غوښتنې یې لاسپې زیاتې کړې؛ په صنعا کې خپلو پلویانو ته دوینا پر مهال عبدالملک الحوثي وویل چې اوس زموږ غوښتنه یواځې دکابینې بدلون نه بلکې موږ اوس دجنوبي یمن خپلواکي غواړو. ولسمشر عبدالهادي او نورو سیاسي مشرانو چې کله ددوئ داغوښتنه دقانون خلاف وګڼله او په سختو ټکو یې رد کړه نو حوثي قبیلې چې دحزب لانصار په نوم وسله واله ډله لري او دتېرو ۲۵ کلونو راهیسې فعاله ده دهمدې ډلې په زور یې دصدارت مانۍ او دلوړې وزیر پر دفتر هجوم وروړ چې ددولت دامنیتي ځواکونو په دفاعي ډزو کې نېرېدې ۳۰ تنان ووژل شول او ګڼ شمېر ټپیان شول.

ددولت دې دفاعي عملیاتواوپه نتیجه کې یې لاریون کونکو ته دمرګ ژوبلې اورېدلو داګټه وکړه چې دحوثي قبیلې لاریون کونکي چې ترپلازمېنې رارسېدلي او بیا یې دکورنیو چارو وزارت محاصره کړی و، خبر واترو ته یې غاړه نه ایښوده او مخ په وړاندې تلل ځکه چې دولت ددوئ پر ضد دوسلې نه کارولو دریځ خپل کړی و خو کله یې چې ددولتي ځواکونو له لورې مرګ ژوبله ولیدله نو خبر واترو ته یې غاړه کېښوده اومذاکرات پیل شول چې دملګرو ملتونو مندوب جمال بن عمرو نومې تن ته یې دمنځګړیتوب چارې وروسپارل شوې؛ مذاکرات څو ځلې دخنډونو نه سره مخامخ شول خو بالاخره داړتیا وړتو کیو دنرخونو په راټیټولو او دادارې په ږنګولو او دقومي دولت جوړولو دواړه اړخونه سلا او دا هیلې راپیدا شوې چې شاید ددولت ضد لاریونونه تم او په یمن کې دسترو ګډوډیو او کورني جنګ درامنځته کېدو مخه ونیول شي خو دا چې دزړه نه دواړه اړخونه مذاکراتو او دمذاکراتو پر پکړ و ته ژمن نه وو نو دناکامۍ نښې یې ډېرې ژر راڅرګندې شوې.

اصل خبره داده چې يواړه هم دملي گټو دساتنې په موخه مذاکراتو ته نه وو تيار شوي بلکې هر لوري دمقابل لوري دکمزوري کېدلو او دمذاکراتوله لاري خپلو موخو ته درسېدلو په تمه مذاکراتو ته غاړه ايښي وه نو ځکه يواړه هم دمذاکراتو نه پس په اخلاص اقدام ونکړ .

دا خو څرگنده خبره ده چې ترڅو دحوثي قبيلې خپل فرد يا يې دخوښې کوم تن دلومړي وزير په صفت نه وي منل شوی ترهغې حوثيان نه راضي کېږي نو ولسمشر که رښتيا هم دحوثي قبيلې بغاوت ختمول او دملي ادارې جوړول غوښتای نو بايد ژر يې دا اقدام کړي واي ، خو ولسمشر دداسې تن نوم صدراعظمۍ ته وړاندې کړ چې ډېر ژر دحوثيانوله لوري مسترد شو او ترڅنگ يې پخپله بن مبارک هم ددې منصب قبلولو نه انکار کړي او ولسمشر ته يې خپل معذرت وړاندې کړي .

ولسمشر چې دلومړي وزير په تقرر کې دحوثيانو غوښتنې په پام کې ونه نيولې همدارنگه يې دقومي ادارې په جوړېدو کې هم دډېر ځنډ نه کار واخست او ترننه يې پدې اړه کوم اقدام ونکړ .

ددولت ترڅنگ ددولت مخالفين هم په خپلو خبرو ندي ولاړ : سره له دې چې دمذاکراتو خبره رامنځته شوی وه خو بيا يې هم وسلې په ځمکه نه کېښودې او نه يې هم ددولتي تاسيساتو دمحاصرو او نيولو لړۍ ودروله .

دسولې دتړون نه دوه ورځې پس په پلازمېنې صنعا کې دحوثيانو په لاريون کې يوپه بل پسې دوه چاودنې وشوې چې پکې له ۷۰ زيات تنان مړه او له ۲ سوه نه زيات تپيان شول ؛ ددې دواړو حملو مسئوليت چې القاعده په غاړه واخستلو نو سره له دې چې حوثيانو دتړون ماتول اعلان نکړل خو په عمل کې يې ټول هغه څه وکړل چې له امله يې تړون بې معنی او په هيواد کې دشام په څېر دستر داخلي جنگ خطر مخ په ډېرېدو شو .

په نويو پرمختگونو کې حوثي باغيانو الحديده نومې ساحلي ښار هم قبضه کړ ؛ پدې ښار کې دسمندري ځواکونو يواډه ، يو هوايي ډگر او دالحديدې بندر هم ددوئ ترخپلې قبضې لاندې راوست .

دبحراحمربه څخه پروت الحديدې ښار ددې ترڅنگ چې ديمن په سترو ښارونو کې شمېرل کېږي ډېر ستر ستراتيژيک اهميت هم لري ؛ دنفوسو شمېر يې ۲ ميليونو ته رسېږي ؛ دلته دهوايي ډگر او دسمندري ځواکونو ستره اډه شتون لري ؛ دسعودي عربستان سرحد ته ډېر څېرمه پروت دی او بندري يې دعدن دبندر نه پس ترټولو ستر بندر دی .

حوثي باغيانو دا ښار په ډېرې اسانۍ ونيولو او پرضدي دفوځ يا دښار داوسېدونکوله لوري هېڅ مقاومت ونه شو ځکه چې ولسمشر عبدالربه امر کړي و چې دحوثيانو پرضد دې ولس او فوځ دوسلولو مقاومت نه ډډه وکړي .

همدې مقاومت نه شتون حوثيان ډېر ژر ورکړيدي نو ځکه يې دالحديدې دنيولو نه پس اعلان وکړ چې ډېر ژر به مخ په وړاندې ولاړ شي ؛ ددې اعلان نه پس يې دسعودي عربستان دسرحد پرلور پرمختگ پيل او دسعودي عربستان پولې ته څېرمه دحرض نومې سرحدي عسکري مرکز يې په ډېرې اسانۍ له فوځي ځواکونو نه ونيولو .

دخليجي هيوادونو او منځني ختيځ دچارو پوهان وايي چې الحديده ته دحوثيانو دتوجواو دبحراحمرب دبندرونو دنيولو دهڅو نه داسې ښکاري چې دسنبول شوي پلان او دوئ ته دورکړل شوي پروگرام له مخې حوثي باغيان غواړي چې دبين المللي تجارت خوړاډېره مهمه سمندري لار باب المندب هم ترخپلې قبضې لاندې راولي .

په باب المندب دحوثيانو دقبضې راتلل ايران ته ډېره ستره گټه رسوي نو ځکه زياتره شنونکي وايي چې دحوثيانو وروستني اقدامات ددوئ په خپلې ارادې نه بلکې دايران په لمسون او دايران له لوري دورکړل شوي پروگرام له مخې شوي .

ديمن دولت خو دڅو کلونو راهيسې وائې چې ايران حوثي قبيله ددولت پرضد پاشون ته هڅوي او غواړي چې ديمن اداره ړنگه او پرځای يې حوثيان واک ته ورسېږي ترڅو پدې هيواد کې دخپلې خوښې حکومت له لارې په سيمې کې خپل نفوذ زيات او بې شميره ستري مادي گټې ترلاسه کړي .

ديمن دولت دا هم ويلي دي چې دولسمشر له لوري صدراعظمۍ ته نومول شوی بن مبارک حوثيانو نه بلکې ايران مسترد کړ .

ايران خواوس چپه خوله دی ، نه يې ديمن ددولت له لوري پردوئ لگول شوي تورونه رد کړي اونه يې منلي دي خو په تېرو وختونو کې تهران ښه په ښکاره ديمن دتجزې او په جنوبي يمن کې دحوثيانو دخپلواک دولت جوړېدلو حمايت کړيدی .

دا څرگنده ده چې داوسنو گډوډيو لامل دحوثي باغيانو پاڅون دی ؛ ددې پاڅونونو تر شا به بهرني لاسونه هم وي خو دصنعا ادارې له لورې دولس سره بې انصافي او دهبود پر ټولو وسايلو ديوې قبيلې قبضه داوسنو بغاوتونو او گډوډيو اصل لامل دی .

پخوانی ولسمشر علي عبدالله صالح چې ۳۳ کاله ددې هېواد پرواک قابض و په ملکي او فوځي ټولو سترو پوستونو يې دخپلې قبيلې افراد مسلط کړي وو چې له امله يې په نورو ټولو قبيلو کې ډېرې سترې ناهيلۍ خپرې شوې وې ؛ ددې ظلم تر څنګ بل ظلم داوچې دولت به دخپلو ټولو سياسي مخالفينو سره دمفاهمت لار تل ردوله او دزور له لارې دهرې مسئلې دحل پاليسي يې خپله کړې وه خو دالاصلاح په نوم داخوان المسلمین ډلې او حوثيانو سره يې بې انصافي تر ټولو زياته وه ؛ اخوان المسلمین خو ددولت پر ضد کله وسلې ته ندی لاس کړی خو حوثيان چې ديو شمېر بهرنيو هیوادونو لاسونه او مرستې ورسره ملې وې نو په ۱۵ کلونو کې يې دیمني دولت پر ضد ۶ ځلې جنگونه کړيدي ؛ يوځل يې په پوله پرتود سعودي عربستان دفوځونو سره هم جنگ کړيدی نو ځکه دیمن اوسنو گډوډيو او بيا دحوثي قبيلې تېز پرمختګ دسعودي عربستان دولت دډېر جوړ خفګان سره مخامخ کړيدی او ښه په روښانه ټکو يې ويلي دي چې ،، که یم امنیت ته ستر ګواښ متوجې شو دساتنې لپاره به هر هغه اقدام وکړو چې ورته اړتيا وي .

دا دوهم ځای دی چې سعودي عربستان او ایران ديوېل سره په سياسي ډګر کې په مقابل کې واقع شويدي ؛ له دې وړاندې په شام کې دبشارالاسد درژیم پر ضد سعودي عربستان دلويديځ دنظامي اقدام ملاتړ کاوه خو ایران يې سخت مخالف و ؛ کله چې دبشارالاسد درژیم پر ضد دنظامي اقدام خبره شاته اوڅه موده وروسته دامريکا په مشرۍ کې دداعش پر ضد دهواله لارې دنظامي عملياتو خبره رامنځ ته شوه نو دایران او سعودي عربستان مخالفت پای ته ورسېد او دواړو دداعش پر ضد دنظامي عمليات تائيد کړل .

خو اوس په یم کې په سياسي ډګر کې ددواړو مقابله سخته ښکاري او په لنډ وخت کې په يوې نکتې ددواړو متفق کېدل ډېر ګران برېښي . سعودي عربستان دصنعا داوسنۍ ادارې بقا غواړي او واک ته دهغه حوثيانو درسېدو سخت مخالف دی دکومو سره يې چې فوځ يوځل په مخامخ جنگ اخته شوی .

دا چې دعلي عبدالله صالح رژيم يو بې نظمه رژيم و ،امنيتي ادارې يې کمزورې وې ،زياتره وختونه به پکې دقبائلو ترمنځ جنگونه وو او تريو حده پکې فرقه يزې شخړې هم روانې وې نو یم دالقاعده دپناه او ودې لپاره ډېر په زړه پورې هېواد ګرځېدلی و ،دسعودي عربستان او یم ترمنځ غرنۍ سيمې دالقاعده لپاره ډېر خوندي پناه ځای دی او همدلته ګڼ روزنيز مرکزونه لري ،دامريکا بې پيلوټه الوتکو دلته ګڼ بريدونه هم کړيدي چې پکې مجاهدينو ته ځاني تلفات هم وښتي دي خو چې مجاهدينو دې سيمې ته دجاسوسانو دراتلو مخه نيولې ده نو دلته دامريکا دې پيلوټه الوتکو په بريدونو کې قيادت ته لوی زيان ندی رسېدلی ؛امريکا دلته يواځې دانورالعولقي په وژلو توانېدلی ده .

نو دحوثي قبيلې ډېر مختګ مخه که نيسې نو همدا دیمن ځواکمنه القاعده به يې نيسې . القاعده چې اوس دحوثيانو په مقابل کې دجنگ ډګر ته راوتې ده ،په باره کې يې تمه هم داده چې دحوثيانو ډېر مختګ مخه به ونيسي خو دا کار به دیمن د ولس لپاره له ځانه سره ښه زېري ونلري ؛ پدې سره به یم کې فرقه يزې شخړې زور واخلي او یم به په شمالي او جنوبي برخو دويش دډېر جدې ګواښ سره مخامخ شي .

ديادولو وړ ده چې دالقاعده او دیمن ددولت ترمنځ تراوسه کوم لوی جنگ ندی رامنځته شوی او نه هم القاعده دیمن کوم ښار قبضه کړيدی خو بيا يې هم امريکا پدې تازه ورځو کې دالقاعده دمشرانو دسرونو قيمتونه اعلان کړل او هغه چاته يې ۴۵ ميليونه ډالر انعام ورکولو ژمنه وکړه څوک چې دالقاعده دمشرانو په باره کې امريکا ته خبر ورکړي .

خو حوثيان چې دپلازمينې په شمول يې ۳ ستر ښارونه ،وزارتونه او فوځي مرکزونه قبضه کړيدي امريکا او نور لويديځ يې پر ضد هيڅ نه کوي . نو ځکه القاعده چې په جنوب کې دسني قبيلو دپراخ حمايت نه برخمنه ده ويلي يې دي چې حوثي باغيان دامريکا په حکم راوتلي او دهمدې امريکا دګټو لپاره جنگېري او بس !

وروستي معلومات دادي چې حوثيانو زياتره دولتي تاسيسات پرېښي اوخپلو سيموته ستانه شويدي خودې هېواد ته دتجزیې اوفرقه ييز وشخړو ستر خطر لاهم متوجې دی ؛راتلونکې کې به معلومه شي چې دولت يې په له منځه وړلو توانېري او که نه ؟

داو لا دونو ظاهري او باطني روزنه

شفیق الرحمان ع.ل

تنکي ماشومان دولسونو دراتلونکي معماران دي. کوچنيانو ته ښه سالمه روزنه ور کول. د سالمې او خواکمنې ټولنې د بنسټ ايښودو معنی لري. ښه روزنه يې د غوره او مثالي ټولنې له جوړولو سره مرسته کوي، څنگه چې د ښه نهال نه، په راتلونکي کې د ښې ونې د لويېدو تمه کېږي.

ماشومتوب کې د ماشوم سالمه روزنه، له بلوغ وروسته دهغه په ديني او اخلاقي حالت ژور تاثير د ماشومتوب دورې روزنه دکاني کړنې مثال لري، ددې برعکس هغه ماشوم چې په کوچنيوالي کې دهغه سهې روزنې ته پاملرنه ونشي، له بلوغ وروسته د هغه نه، د غوره شخص جوړېدو تمه انصاف ته نېردي نده! بلکې هغه د بلوغ وروسته چې دکومو بدو کړنو مرتکب کېږي، له امله يې دهغه مور او پلار گرم او ملامت دي، چې هغوی د پيله دهغه سهې روزنې او ښوونې ته پاملرنه نده کړي. هم داراز داو لاد سهې روزنه دنيا کې د مور او پلار لپاره دينک نامی، باعث او په آخرت کې دهغوی دکاميابۍ سبب کېږي، هر چې نافرمان او بې تربيتي اولاد دی، هغه د مور او پلار لپاره په دنيا کې د بدنامۍ باعث او په آخرت کې دهغوی درسوايي سبب کېږي.

د "تربيت" لفظ پراخ مفهوم لري، ددې لاندې دافرادو تربيت، دکورنيو تربيت او دټولنې تربيت هم راځي، بيا تر دې لاندې قسمونو کې نورې شمېره ډولونه راځي، چې دهغو ټولو اصل هدف او غرض، عمده، پاکېزه او سپيڅلې ټولنه جوړول دي. داو لاد روزنه يا تربيت دهمدې ډولونو يو مهم ډول اوبناخ دی.

د تربيت ډولونه:

تربيت دوه ډوله دی: ۱..... ظاهري تربيت، ۲..... باطني تربيت..... له ظاهري پلوه تربيت کې داو لاد ظاهري شکل صورت، لباس، خوراک، خکاک، ناسته ولاړه، دهمزولو اوملگرو سره اړيکي اومصروفيتونه څارل راځي، تعليمي کوايف يې له نظر تيرول، دبلوغ وروسته دهغه دمعاشي زريعو کلک مراقبت کول، داټول هغه کارونه او اصول دي چې داو لاد په ظاهري تربيت کې په کار راځي، هر چې باطني تربيت دی، هغه نه مراد، دهغه دعقيدي او اخلاقو اصلاح ته توجه کول دي، داو لاد دواړه ډوله تربيت د مور او پلار مسؤليت اوفريضه ده، د مور او پلار په زړه کې داو لاد لپاره دمحبت او رحمت بې پايه فطري جذبه او احساس مندل کېږي، هم دافطري جذبات او احساسات دماشومانو د ښې پالنې اوروزنې لور ته دهغه مور او پلار هڅوي، د مور او پلار په زړه کې چې کله دا جذبات راسخ او شتون ولري! او تر څنگ يې هغوی د خپلو ديني مسؤليتونو احساس هم ولري، بيا هغوی ته په ښه توگه دخپلو فريضو اومسؤليتونو سر ته رسول اسان وي.

په عظيم الشان قرآن اوبنوي احاديثو کې داو لادونو دتربيت په باره کې څرگند ارشادات شتون لري (الله ﷻ) ارشاد دی ﴿قوا انفسکم وأهليکم ناراً و قوا ذل الناس والحجارة﴾ (التحریم: ۶)

خپل ځان، خپل اولاد، دهغه اور نه وژغورئ دکوم دسون توکي به انسانان او تيرې وي.

حضرت علي (عليه السلام) ددي ايت تشرېح داسې کړي:

علموهم وادبوهم

هغوئ (خپلو اولادونو ته) ته تعليم ورکړئ او ادب وروپېژنئ!

فقهاوو ليکلي چې په هر شخص دافرض دی، چې هغه خپلې ميرمنې او خپلو اولادونو ته دشرعي فرايضو، دحلالو او حرامو په اړه علم ور وېشي او په هغوېې د عملي کولو کوښښ وکړي.

داولاد د تربيت اهميت له دغو احاديثونه هم ثابت دی، لکه در سول الله (ﷺ) ارشاد دی:

مانحل والد أفضل من ادب حسن.

هېڅ پلار خپل اولاد ته له دينه غوره تحفه نشي ورکولی، چې ورته ښه ادب ور وېشي!

يعني ښه تربيت ورکول، او ورته ښه ادب ښودل، داو لادپاره ښه بهترينه تحفه ده.

۲..... عن ابن عباس..... قالوا: يا رسول الله قد علمنا ما حق الوالد فما حق الولد؟ قال: أن يحسن اسمه ويحسن أدبه. (سنن بيهقي)

حضرت ابن عباس (رضي الله عنه) نه روايت دی: چې صحابه وو عرض وکړ، يا رسول الله دمور او پلار حقوق خومو وپېژندل، داولاد حقوق څه دي؟ رسول الله (ﷺ) وفرمايل: هغه دادي چې ورته نوم ښه کېږده، ورته ښه روزنه ورکړه.

۳..... داډېره لويه گناه ده چې انسان دخه زيموار گرځول شوی، هغه ضايع کړي او اولادته ښه روزنه او پالنه ور نکړي.

دا هم په ضايع کولو کې راځي، چې يو پلار دخپلو ماشومانو دزده کړې نه بې پروا کيني، په سمه لارېې د بيولو کوښښ ونکړي، ښکاره ده چې ددغسې ماشومانو عقايد او اخلاق بيا برباد شي، بل داسلام له نظره ناپوهې هېڅ عذر نده، دماشومانو په سهې روزنه کې کوتاهې کوونکي ځان دقيامت په ورځ د حساب او کتابه نشي ژغورلی.

حضرت عبد الله بن عمر (رضي الله عنه) ارشاد دی:

خپلو اولادونو ته ادب ورښيئ، دقيامت په ورځ له تاسو، ستاسي داو لادونو په باره کې پوښتنه کولی شي. ايا تاسي ادب ور ښودلی و؟ اودکوم علم، تعليم مو ورکړی و؟ (شعب الايمان للبيهقي)

دماشومانو ستاينه:

ماشومان نرمې خټې ته ورته دي، چې تري هر ډول شکل جوړوي، جوړيدای شي، کله چې ماشوم ښه کار کوي، دهغه په ستايلو او تعريف کې دريغ ندی پکار، ورته د شابس ويلو تر څنگ داسې تحفه او انعام ورکول ښه دي. په کوم چې هغه خوشاله کېږي او په راتلونکي کې ورته دښه کار کولو تر غيب او جذبه ورکول پکار دي.

د تېروتنې په صورت کې دماشوم دپويولو حکيمانه اسلوب:

د هر غلط کار له امله دماشوم بيا، بيا پويول، دهغه په طبيعت کې دغلط کار دخای نيولو مخنيوی کوي، که په دي اړه غفلت وشي، دښک پرته دماشوم په مغزو کې به ناسم فکرونه ريښې وغځوي، خومخکي، تر مخکي له بيخ نه دهغو ريبل پکار دي، له ماشومانو دخطأ راتلل، کومه نا

اشنا خبره نده، ولي دلويو خلکو نه هم تير و تنې کېږي. ماحول او چاپېريال د ماشوم په روزنه زيات اغيز فریباسي، ممکن د غلط ماحول په وجه يو ماشوم د غلطی مرتکب شي، خو په دي صورت کې هر هغه څه ته پام اړول پکار دي، څه له امله چې له هغه نه غلطې شوي؟ ور ته توصیه او تهديد ښه دی، خو په روزنه کې منځلاريتوب او د اعتدال لمن نيول ضرور ده، مربي بايد له دې خبروي، چې ماشوم ته نصيحت گټه لري، که سزا؟ هر ځای چې سختې او نرمې څومره مناسب وه، هغومره گټه لري، ولي ډېره سختې او هم له حده وتلې نرمې د تاوان سبب کېږي، متبني وايي:

فوضع الندى فى موضع السيف بالعلا مضر كوضع السيف فى موضع الندى.

کوم ځای چې د تورې چلولو ته اړتيا وه، هلته سخاوت هغومره تاوان رسوي، څومره چې د سخاوت په وخت کې توره چلول...

تربيت تدريجاً مناسب دی، په کومه غلطی سر زښت بايد لاندې مراتبو ته په پام وي:

۱.... پويول، ۲.... غوسه کول، ۳.... دوهلو پر ته بله سزا ټاکل، ۴.... وهل، ۵.... اړيکي لغوه کول... يعنې د غلطی کولو په صورت کې د ماشومانو تربيت په حکمت سره گټور دی، که ماشوم په لومړي ځل غلطې وکړه، اول بايد په اشارو او کنایو پوی شي! خو ور ته دهغه بد فعل د یادولو نه دي ډډه وشي، که ماشوم بيا، بيا غلطې کوي او تري لاس نه اخلي، هغه ته په زړه کې دا خبره کېږي پکار دي، که تا دويم ځل غلطې وکړه! در ته سزا به در کوم! ليکن غوسې ته په دي مرحله کې اړتيا نشته، په نصيحت، او نرمه لهجه د غلطی احساس ور کول دي.

ماشوم ته په محبت او نرمې تربيت او دهغه اصلاح کولو په اړه يوه واقعه د حضرت عمر بن سلمه (رضي الله عنه) منقول ده، فرمايي: زه په کوچنيوالي کې در رسول الله (ﷺ) په کفالت او روزنه کې وم، زما لاس به د خوراک په لوبښي کې کله په يوه او کله په بل خوا، ته: ددي په ليدو رسول الله (ﷺ) وفرمايل: يا غلام سم الله! وکل يمينک وکل ممالیک... هلكه! د خوراک پيل د الله په نوم سره کوه، خواړه، په ښي لاس خوره! اوله خپلې مخې خوره!

په نرمه د نصيحت وروسته، که يو ماشوم بيا هم د غلطی نه لاس نه اخلي، ور ته له خلکو جلا سر زښت او تهديد پکار دی، دهغه کار د بدو عواقبو احساس ور کول پکار دي، يعنې داسې مه کوه! که بيا هم منع نشو، بيا ور ته لږ ډېره سزا پکار ده! خو د تربيت دغه طريقه د نو عمر هلکانو لپاره ده، او بلوغ ته درسيده وروسته د تربيت طرز او طريقې جلا دي، که په نصيحت نشو، تر څو چې له بدو لاس په سر شوی نه وي، تر هغه وخته ورسره راشه درسه او تعلق پريک کول دي. د اکار شرعاً جواز لري، له څو تنو صحابه وو (رضي الله عنهم) نه دا عمل ثابت دی. د حضرت عبد الله بن مغفل (رضي الله عنه) يو خپل چې بلوغ ته نه رسېدلی، هغه به کاني وېشتل، عبد الله (رضي الله عنه) منع کړ او هغه ته يې وفرمايل: رسول الله (ﷺ) ددي نه منع فرمايلي: "انها لاتصيد صيداً په دې وېشتلو هيڅ څاروی ښکار کېږي نه، هغه منع نشو، نو په غوسه يې ور ته وويل: رسول الله (ﷺ) ددينه منع کړي او ته منع نشوي؟ زه نور له تاسره خبرې نکوم، هم داشان حضرت عبد الله بن عمر (رضي الله عنه) دخپل ځوی (بلال) سره په دې وجه چې هغه د يو حديث په مقابل کې خپله رايه وړاندې کړه، خپل تعلق پريک کړ او تر مرگه پورې هغه سره يې خبرې ونکړي.

ماشونو ته د تهديد دور کولو او و هلو حدود:

ماشومانو ته د تربیت په اراده، د مور، پلار یا استاد له لوري معمولي او نرم وهل نه یواځې رواني، بلکې کله نه کله ضرور هم دي، خو په دې اړه د افراط او تفريط څخه ځان ساتل هم ضرور دي، د غوسې حالت کې بې واکه کېدل، له حد نه تجاوز کول، د ماشوم زیات وهل، یا یو مخ د ماشومانو وهلو ته غلط ویل، دواړه سم ندي، لومړی صورت افراط دی، دویم تفريط دی، د اعتدال لاره هغه ده کومه الله (ﷺ) په حدیث کې ښودلې: خپلو اولادونو ته په لمانځه حکم کوي، کله چې هغوی اووه کلنۍ ته او د لمونځ په نه کولو یې ووهی کله چې لس کلنۍ ته ورسي (مشکوۍ)

کې د شي

له دې پور ته حدیث نه، په مناسب او ضرورت په وخت کې دوهلو اجازت معلومېږي. په وهلو کې ددې خبرې خیال ساتل پکار دي، چې له حد تجاوز رانشي، په بدن یې دوهلو ښې جوړې نشي، هم داراز د غوسې حالت کې له وهلو ډډه غوره ده، وروسته چې کله غوسه سره شي، بیا د مصنوعي غوسې په ښودو باید وهل شي، ولي د طبعي غوسې په وخت حد نه د تجاوز اندېښنه کیدای شي، او په مصنوعي غوسه کې بیا دا خطر نه وي، مقصد هم تر لاسه اوله حد نه تجاوز هم نه راځي.

هلکانو ته پر نجونو ترجیح ورکول گناه ده

د

امتیازي
تراونلري،
په پرېکړه نا
پرېکړه کې

اولاد د الله (ﷺ) گرانبه نعمت او تحفه ده، که څو وي، که لور، د اسلامي لارښوونو له مخې په ماشومانو رحم او شفقت په معامله کې د لور اوځو توپیر نشته، کوم مور او پلار چې دځوی په پرتله د لور سره رویه کوي، هغوی د جاهلیت په پخوانۍ ناروغۍ مبتلي دي. دغه ډول سوچ او عمل له دین سره هیڅ بلکې له دیني پلوه، په باب یې سخت وعیدونه راغلي دي، دلویو کم گڼونکي په حقیقت کې د الله (ﷺ) خوښه دي، دغسې سړی باید پوی شي، که دی له ځان سره ټوله دنیا ملگرې کړې د الله تعالی په دغه تغیر نشي راتلی، دا په حقیقت کې د جاهلیت کرکجن او فرسوده سوچ دی، چې د خنسا کولو لپاره یې رحمه للعالمین (ﷺ) بیا، بیا یې پلرونو، میندو او روزونکو ته د ښه سلوک او دهغوی د اړتیاوو د پوره کولو حکم کړی دی.

دا اولادونو ترمنځ مساوات کول

ابوداود شریف کې د حضرت نعمان بن بشیر (رضی الله عنه) حدیث دی

قال رسول الله (ﷺ): اعدلوا بین أبنائکم اعدلوا بین أبنائکم. (ابوداود ۲۷۰۶ پوک ۱۴۴ مخ)

رسول الله (ﷺ) فرمایلي: دخپلو اولادونو ترمنځ مساوات (برابروالی) کوئ، دخپلو اولادونو ترمنځ مساوات کوئ، دخپلو اولادونو ترمنځ مساوات کوئ!

مطلب دا چې د ظاهري تقسیم په اعتبار د ټولو اولادونو ترمنځ مساوات پکار دی، ولې که برابروالی لحاظ نشي، دا اولادونو زړونه به مات شي، هو! په فطري توگه د کوم ځوی یا کومې لور سره زړه کې زیات محبت لرل، باک نه لري، په دې شرط چې په څرگنده اظهار ونکړي او ټول یوشان گڼي، په حدیث کې درې ځله مکرر تاکید ددې په وجوب دلالت کوي، یعنی دا اولاد ترمنځ مساوات کول واجب دي، او ټول برابر نه گڼل په ظلم کې شمار دی، داسې نه کول په اولاد کې د کمتری احساس او باغیانه سوچ زیروي، د کوم چې بیا وروسته ډېر بد نتایج مخې ته راځي، الله تعالی دي ټولو مسلمانو پلرونو او میندو ته دخپلو اولادونو په اړه د مسولیت په ښه توگه د سر ته رسولو توفیق ورکړي. آمین

صلح در بستر معامله‌گری‌های حکومت توپکمار

دکتر م، عثمان تره کی نویسنده و استاد پوهنتون

حوادث ناگوار سیزده سال اخیر را می‌توان چنین خلاصه کرد:

«اشغال افغانستان توسط قوای خارجی بدنبال استفاده افزاری از مبارزه ضد تروریسم و افرایت مذهبی. بهره‌برداری از داعیه دموکراسی، حقوق بشر و حقوق زن به قصد انحراف ذهنیت عامه از زیاده‌روی‌ها در جنگ منفعت‌ها نه جنگ ارزش‌ها.»

نقض قانون اساسی بدنبال تشکیل حکومت به اصطلاح وحدت ملی بهترین مظهر سقوط ارزش‌ها به دامان آلوده سیاست است.

افغانستان طی سه دهه اخیر قربانی نیرنگ‌های آماتوران سیاسی شده است که در کمبود حمایت مردمی وسیله وارده‌دار غصب قدرت سیاسی را در بیرون جغرافیای کشور جستجو کرده‌اند. نزد این بازیگران سیاسی منشأ قدرت نه رای و بیعت مردم بلکه لشکر خارجی قیاس شده است. رسم احراز و حفظ قدرت بالواسطه

کشورهای خارجی منبع اصلی فاجعه کنونی است که مسئولیت آن بدوش لاشخواری است که از سیاست برداشت مکیاولستی دارند. کارمل، تره کی، نجیب، کرزی و اخیراً غنی و عبدالله ناخدایان کشتی ورشکسته‌یی‌اند که افغانستان نام دارد. کشتی در دریاچه خون شنا می‌کند. اگر خون بخشکد کشتی فرو می‌نشیند... چنین است انتباهی که بازرگانان حریص خون و مصیبت برای توجیه مداخله خارجی، جنگ و تحمیل حاکمیت به مردم داده‌اند.

چنان تصور می‌شد که سقوط حکومت دوکتور نجیب درسی باشد برای سیاست‌بازانی که توسط قوت‌های مداخله‌گر ملزم به ایفای نقش‌های معینی در بازار آشفته سیاسی افغانستان‌اند. چنین نشد. هم‌زمان با تکرار تاریخ، اشتباهات تکرار گردید.

بلی تکرار تاریخ! احراز قدرت بدنبال مداخله خارجی. ظهور مقاومت در برابر مداخله بکمک کشورهای همسایه و نهایتاً استمرار جنگ. وقتی نتیجه مداخله خارجی در تشکیل حکومت به این وضاحت باشد، ناکامی مذاکره را قبل از آغاز می‌توان پیشبینی کرد. آنگاه دلیلی برای شروع مذاکره صلح با مخالفین مسلح آنطوری که حکومت فعلی ادعا می‌کند، باقی نمی‌ماند. مگر آنکه معادله قوای جنگی به نفع حکومت دست‌نشانده به شکل رادیکال تغییر خورده باشد. درین صورت باز هم ضرورت مذاکره با دشمن شکست خورده منتفی می‌شود.

اصولاً مذاکره میان طرفین جنگ زمانی مطرح است که معادله قوای جنگی متوازن باشد. شدت حملات مخالفین طی ماه‌های اخیر (تلف شدن ۵ و نیم هزار پرسونل امنیتی در جریان ۶ ماه اخیر) مقاومت مسلح را به یک طرف غیر قابل اجتناب صلح مطرح کرده است.

برای جلوگیری از تباهی بیشتر باید مذاکره با مخالفین مسلح که طی سالیان اخیر از حالت دفاعی به حالت تعرضی قرار گرفته‌اند، آغاز شود. مقاومت مسلح در گذشته مذاکره را با حکومت وقت نظر به دو دلیل رد کرده است:

- حالت اشغال و واقعیت اینکه حکومت، مدافع منافع کشور های مهاجم بود تا افغانستان.

- فقدان صلاحیت حکومت محصول مداخله خارجی در مسائل مربوط جنگ و صلح (تبادل اسرای جنگی، خروج قوا، استقرار پایگاه نظامی، اوربند ... آیا با تشکیل حکومت جدید که در واقع شعبه‌یی از سفارت امریکا است، موانع قبلی مذاکره با مقاومت مسلح رفع شده است؟ ابدانه! اشکال دیگری چون امضای «بلا قید و شرط» موافقتنامه امنیتی، رخنه پر قدرت گروهای جنگی مانند چاپ انداز دوستم در نظام، اولین رخنه مسیحیت در حریم سنتی ارگ توسط بی بی گل (از پشتاره استخبارات خداج خبر!) به موانع قبلی در مسیر مذاکره افزوده است.

ازین گذشته مذاکره مخالفین مسلح با حکومت کابل به مفهوم به رسمیت شناختن حکومت محصول اشغال و مهم تر از ان گذاشتن صحنه به معاهده ننگین ستراتژیک است. این معاهده که در تنظیم و تصویب آن اشرف غنی سهم کلیدی دارد به قوای خارجی دست آزاد در ادامه قتل عام افغانان می بخشد و کنترل حکومت را بر واردات و صادرات از نوع انس و جنس امریکا و متحدین از میان می برد.

در نوامبر ۲۰۱۳ به وساطت حکومت قطر موافقتنامه‌یی میان نمایندگان مقاومت در دوحه و امریکا منعقد شد. موافقتنامه با رهایی «برگدال» سرباز اسیر امریکایی بدست طالبان و انتقال ۵ تن از زندانیان افغانی گوانتانامو به دوحه عملاً نافذ گردید. زندانیان افغانی تحت نظارت حکومت قطر از حقوق و آزادی های محدودی بهره مند شدند. قرار به این شد که در پایان سال جاری با ختم عملیات جنگی امریکا و خروج قسمی قوادر صورتیکه مذاکره صلح با مخالفین مسلح به نتیجه برسد، قیود وضع شده بر زندانیان رفع شود. اما به استناد فرمان «اوباما»، اعلام تمديد يك سال اضافی در ماموریت جنگی امریکا پروژه صلح را لااقل برای یک سال دیگر به تعویق انداخت. فرمان اوباما پیغام ستیزه گرانه و گستاخانه به مردم افغانستان دارد. به این معنی که: امریکا از طریق جنگ از حکومتی که «جان گیری» در افغانستان ساخته است، حمایت می کند. حکومت تحت الحمايه باید از منافع امریکا در افغانستان پاسبانی کند و پایگاه های نظامی این کشور را از گزند حوادث در امن نگه دارد. در عملیات نظامی پخپل سر امریکا در قرآ و قصبات کشور قیود وضع نکند. این حکومت که از جنگ سالاران شناخته شده چون چاپ انداز دوستم ترکیب شده ماموریت جنگی دارد.

پیام جنگی اوباما فتنه خوابیده را بیدار ساخت: دوستم که از برکت حمایت امریکا و متحدین از جنایات گذشته خود حساب نداده است، محتوای پیام را بدرستی درک و به خیز و جست آغاز کرد. وی که در زمان پیشروی طالبان در شمال کشور در سوراخ کوه «تراپزون» تریه فراری و پنهان شده بود نفس تازه یافت.

از آنچه گفتیم بر می آید که عطش خون آشامی نظامیان امریکا و متحدین پس از چارده سال جنگ، دادن هزاران کشته و صرف میلیاردها دالر فرو کش نکرده است. جنگ بالای مردم افغانستان تحمیل شده است. وقتی دشمن حاضر به صلح نباشد، مسئولیت همه ویرانی ها و خونریزی های ناشی از عکس العمل مخالفین مسلح اعم از بم های انتحاری و جاده‌یی بدوش طرف ستیزه گر می افتد. شکل گیری بلاک های ستراتژیک جدید منطقوی مظهر گرایش کشور های منطقه در دفاع طویل المدت از داعیه مخالفین مسلح است. افغانستان در آستانه تبدیل شدن به مرکز توريد و صدور جنگ بی پایان قرار گرفته است که ویرانی آن نصیب ما و منفعتش از ان دیگران خواهد بود.

راه حل خروج از بن بست جنگ فرساینده، آنطوری که بارها گفته شده تشکیل یک حکومت موقتی به موافقت مقاومت مسلح است. به همین منظور باید دفتر قطر فعال شود و اوربند فوری در صدر اجندای مذاکره قرار بگیرد. در صورتی می توان ادامه جنگ را از طرف قوای خارجی تا حدی توجیه کرد که مخالفین مسلح در تقابل با پروژه صلح قرار بگیرد. درین صورت قبل از دست بردن به سلاح باید جانب مسئول ادامه جنگ از طریق میدیا افشا شود. برای فعلاً مسئولیت جنگ تحمیلی را امریکا بدوش دارد.

اگر امریکا دست از حمایت جنایت کاران افغانی بردارد، در هر نوع عهد و پیمان بد معاشی را کنار بگذارد و در تلافی اشتباهات گذشته صادقانه عمل کند، مردم افغانستان این عظمت اخلاقی را دارند که دست دوستی دشمن پشیمان شده خود را بفشارند.

دوينې فواري

استاد فضل ولي "ناگار"

ستادوينې فواري ته نه رسيږي
شفق دغې منارې ته نه رسيږي

فرعونې خوبونه ونیو او خپس و
د تالا کاله اسرې ته نه رسيږي

د جراح خنجر دې بله خوله پيدا کړي
د قلم نوکې تېرې ته نه رسيږي

چې د حق منصوري غږ ته نه راخيږي
منبرونه غرغړې ته نه رسيږي

دا پندونه او وعظونه بې نوبته
د تکبير يوې نارې ته نه رسيږي

سمندر چې يې خپې وي خوبولي
د غره شوخي شرشرې ته نه رسيږي

د نمرود د ظلم سره سره دوزخونه
د پتنک خوږلن ايرې ته نه رسيږي

په جهاد کلابندي د وحشت تکرور
سل طوافه دې دورې ته نه رسيږي

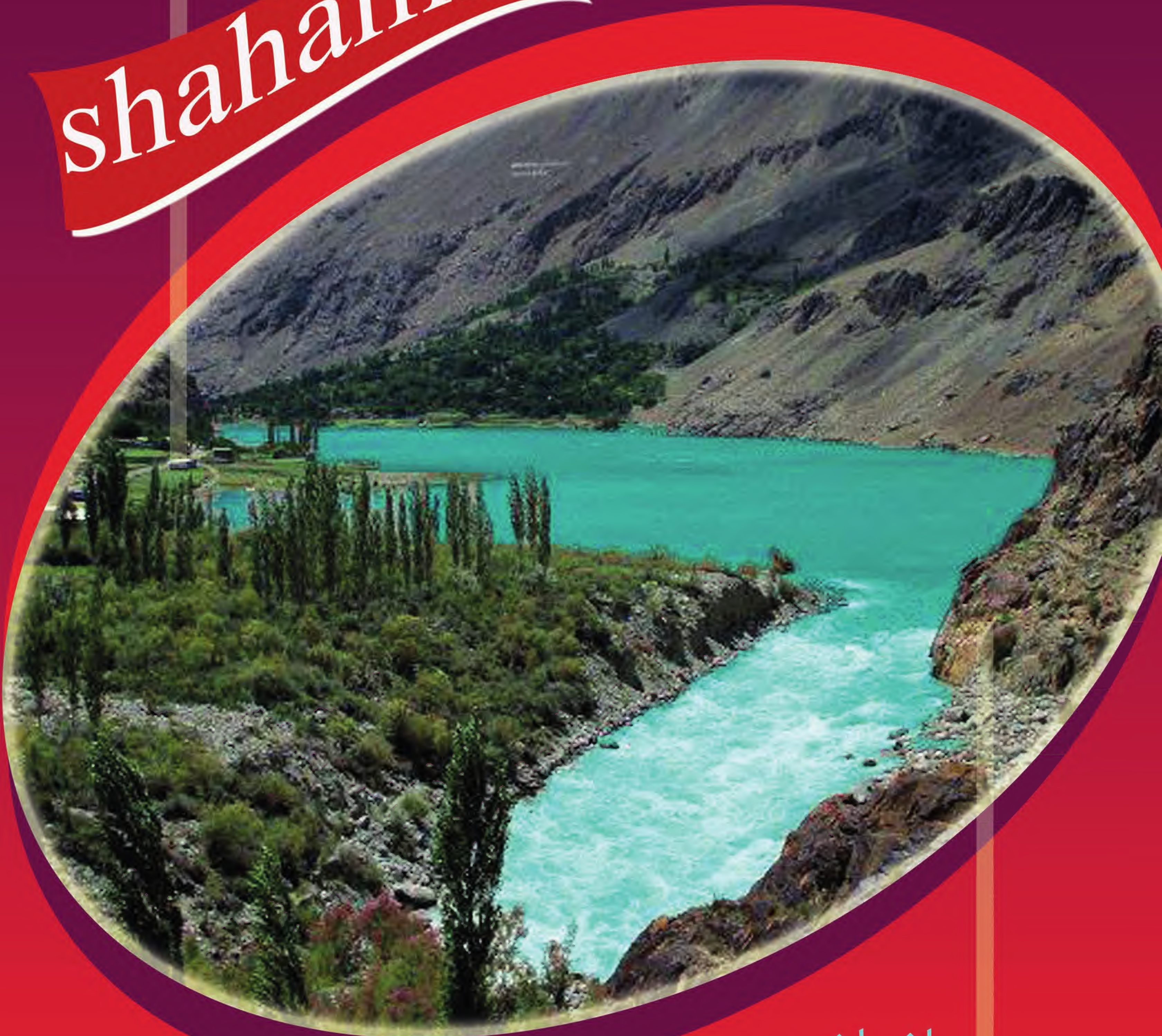
د تاريخ په مخ د چا د غرور خلی
د جنود دې هديرې ته نه رسيږي

د شهيد گلگون کړېوان د خدای حضور کې
جنتوته يې منظرې ته نه رسيږي

څه زاهده! د ابې درده دعا گانې
د مابښام د سوز بښېرې ته نه رسيږي

په دفتر دې که هم اوربل شي "ناگاره"
د ميوند يوې مسرې ته نه رسيږي

shahamat

لغمان - الينگار